

Redegørelse om parallelsamfund

2019

Redegørelse om parallelsamfund
2019

Redegørelse om parallelsamfund
2019

I tabeller kan afrunding medføre, at tallene
ikke summer til totalen.

Denne publikation er udarbejdet af
Økonomi- og Indenrigsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Omslag: whitecloud.dk
Tryk: Rosendahls a/s
Oplag: 800 eksemplarer
Pris: 100 kr. inkl. moms
ISBN: 978-87-970734-6-9

Elektronisk publikation
ISBN: 978-87-970734-7-6

Publikationen kan hentes på
Økonomi- og Indenrigsministeriets
hjemmeside oim.dk

Tryksag
5041 0437

Forord

Der er højt til loftet i Danmark. Vi har et liberalt demokrati. Vi har frihed til at forme vores liv og sige vores mening. Vi hylder frisind, ligeværd og lige muligheder. Vi forsøger os selv og tager hånd om socialt sårbare. Vi er hjælpsomme og har tillid til hinanden. Det er den danske kultur og de danske værdier, der binder os sammen som nation. Det er en sammenhængskraft, vi skal værne om.

I løbet af få årtier har Danmarks befolkning forandret sig. For godt en generation siden havde stort alle i befolkningen rod i Danmark. Sådan er det ikke længere. I dag har tæt på hver syvende borger baggrund i et andet land. Og mange med baggrund i ikke-vestlige lande med en kultur, der er meget anderledes end den danske.

Det er en markant forandring, som udfordrer sammenhængskraften. Hvis nye medborgere bliver modborgere, kan parallelsamfund slå rod. Regeringen har derfor sat foden ned over for modborgerskab og parallelsamfund.

Regeringen fremlagde sidste år en strategi mod parallelsamfund med en række initiativer og ét centralt mål: Danmark skal være ghettofri i 2030. Sammen med brede politiske flertal er initiativerne omsat til lovgivning, der i disse måneder er ved at blive implementeret i kommuner og boligorganisationer. Regeringen vil følge arbejdet tæt og følge op. Derfor har vi udnævnt tre ghettorepræsentanter, som skal overvåge udviklingen og rapportere til regeringen.

Vi vil også følge udviklingen med en årlig Parallelsamfundsredegørelse. Dette er første udgave. Analyserne bekræfter mig i, at regeringens beskæftigelses- og uddannelsesstrategi er den rigtige. Indvandrere og efterkommere, der deltager aktivt, tager oftere danske værdier til sig. Nok så glædeligt viser de nye tal også, at regeringens bestræbelser begynder at virke. Kurven er knækket og mange nye indvandrere er løftet ud af offentlig forsørgelse og er nu i job. Det er gode nyheder for de offentlige finanser. Og det er godt for sammenhængskraften og den enkelte, der får mulighed for at forsørge sig selv.

De nye initiativer mod parallelsamfund bygger videre på det fundament. Vi river parallelsamfund ned og skaber et Danmark uden huller i landkortet. Et Danmark med bred opbakning til danske værdier og dansk kultur.

Simon Emil Ammitzbøll-Bille
Økonomi- og indenrigsminister

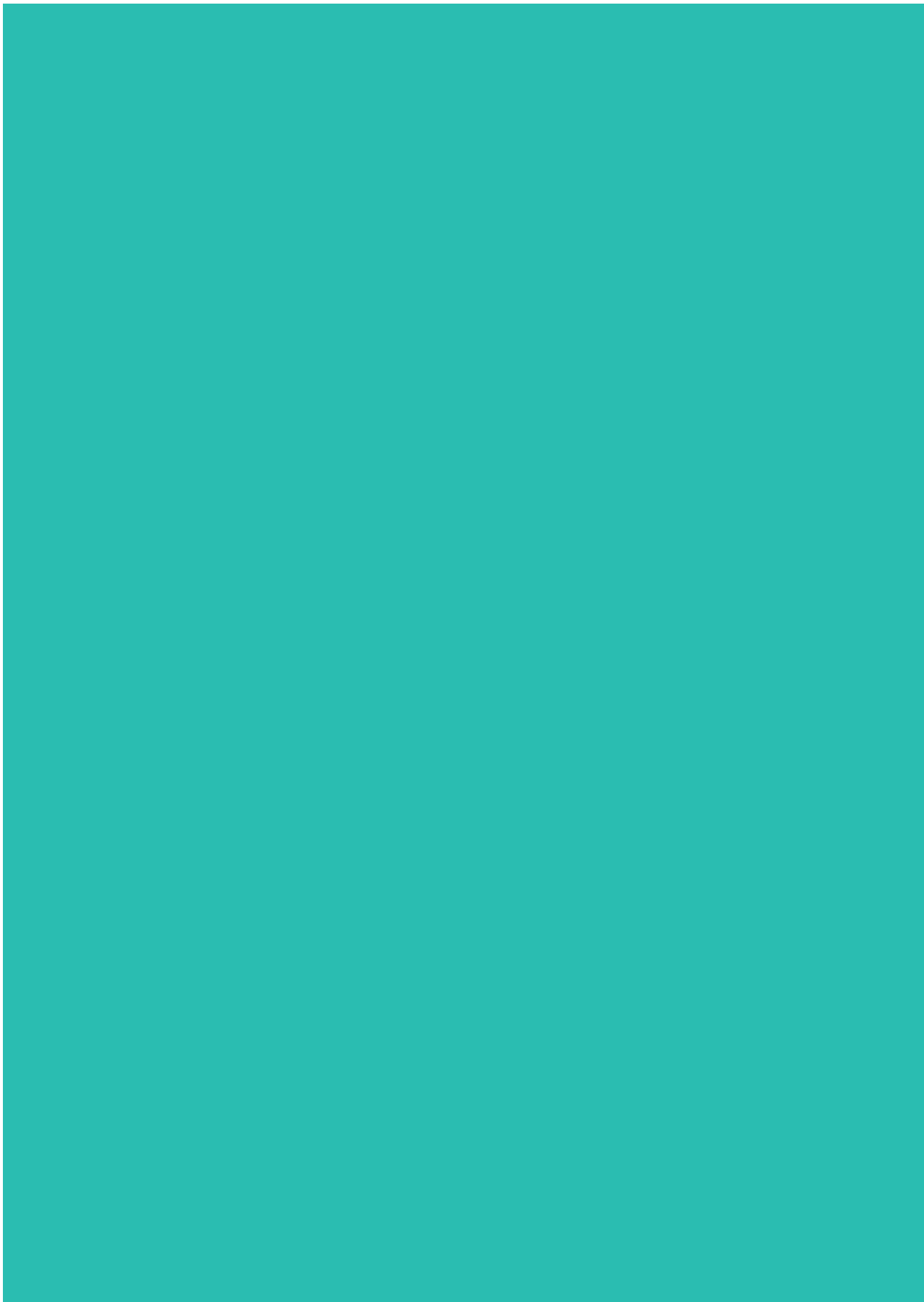

Indhold

1. Sammenfatning.....	9
1.1 Befolkningen er forandret.....	11
1.2 Indsatsen mod parallelsamfund.....	12
1.3 Der er fremskridt at spore af integrationsindsatsen.....	18
1.4 Men udfordringerne er ikke løst.....	21
1.5 Personer med indikationer på at indgå i parallelsamfund.....	24
Bilag 1.1 Aktivfrekvens efter oprindelse.....	27
2. Parallelsamfund i Danmark.....	37
2.1 Hvad er parallelsamfund, og hvordan kan det måles?.....	38
2.2 Hvordan har parallelsamfund udviklet sig i Danmark?.....	50
2.3 Baggrund for udviklingen af parallelsamfund i Danmark.....	53
Bilag 2.1 Tabel over de 8 indikatorer.....	63
Bilag 2.2 Robusthedsanalyse.....	65
3. Medborgerskab i parallelsamfund.....	71
3.1 Målingerne i Medborgerskabsundersøgelsen.....	72
3.2 Uddannelse.....	77
3.3 Arbejdsmarkedstilknytning.....	79
3.4 Bosat i alment boligområde.....	81
3.5 Oprindelsesområde.....	84
3.6 Efterkommere, opholdstid og køn.....	86
Bilag 3.1 Medborgerskabsundersøgelsen.....	90
Bilag 3.2 Estimationsresultater.....	95
4. Udsatte boligområder.....	109
4.1 Udviklingen i udsatte boligområder og ghettoområder.....	110
4.2 Karakteristik af udsatte boligområder.....	114
4.3 Helhedsplaner i udsatte boligområder.....	116
4.4 Initiativer på boligområder, der modvirker parallelsamfund.....	119
4.5 Ghettherepræsentanternes opfølgingsarbejde.....	121
4.6 Udviklingen af udsatte boligområder med mindre end 1.000 beboere.....	128
Bilag 4.1 Overblik over ghettokriterier fra 2010 til 2017.....	130
Bilag 4.2 Tabel over kvartalsvise indikatorer.....	131
Bilag 4.3 Tabel over indhold i helhedsplaner.....	133

Redaktionen er afsluttet den 13. marts 2019.

Kapitel 1

Sammenfatning

Danmarks befolkning er forandret. Vi er ikke længere en nation, hvor stort set hele befolkningen har rod i Danmark. I dag kommer tæt på hver syvende borger fra et andet land. Enten fordi de er indvandret eller har forældre, som er. Og mange ikke-vestlige indvandrere kommer fra lande med en kultur, der ligger langt fra den danske.

Hvis det ikke lykkes at integrere de mange nye borgere med ikke-vestlig baggrund, risikerer man, at parallelsamfund bliver et udbredt fænomen, som kan true de fælles værdier og samfundets sammenhængskraft. Samtidig presser det de offentlige finanser, når integrationen svinger.

Det positive er, at de fleste i befolkningen med ikke-vestlig baggrund er faldet godt til og har taget danske værdier og levevis til sig. Men der er også mange med ikke-vestlig baggrund, som lever i det, man kunne betragte som parallelsamfund. Det er eksempelvis de steder i Danmark, hvor grupper af indvandrere og efterkommere bor isoleret i boligområder, hvor arbejdsmarkedsdeltagelsen er lav, og hvor fritiden alene tilbringes sammen med andre uden dansk oprindelse. Hvor børnene vokser op med venner, der taler et andet sprog end dansk, og går i daginstitutioner og skoler uden nævneværdig kontakt til børn med dansk oprindelse. Udfordringen forstærkes af, at der også bor mange socialt udsatte med dansk oprindelse i disse boligområder. Parallelsamfund kan også være, når man søger en modkultur til det danske samfund, fx i form af ekstremisme og bandekriminalitet, jf. boks 1.1.

Boks 1.1

Eksempler på personer i parallelsamfund

Selvalgt isolation og social marginalisering: Personer, som langvarigt hverken er i arbejde eller uddannelse, som har ringe dansk kundskaber, og hvor børnene bliver holdt ude af danske netværk. De deltager ikke i civilsamfundet (foreningslivet) eller den demokratiske proces (valgdeltagelse).

Koncentration af børn og voksne med ikke-vestlig baggrund: Personer, der er bosat i områder, hvor der bor mange andre med ikke-vestlig baggrund, og hvor der er få børn med dansk oprindelse i daginstitutioner og skoler.

Modkultur til det danske samfund: Personer, der tilslutter sig ekstremistiske synspunkter eller legitimerer deres handlinger efter ekstremistisk ideologi. Personer, som er del af en bande eller personer, som begår ulovlige handlinger med henvisning til samfundsforhold, de er utilfredse med.

Kilde: Økonomi- og Indenrigsministeriet, Parallelsamfund i Danmark, Økonomisk Analyse, februar 2018.

En stor koncentration af bestemte befolkningsgrupper, som det er tilfældet i boligområderne på ghettolisten, er sandsynligvis med til at forstærke eksistensen af parallelsam-

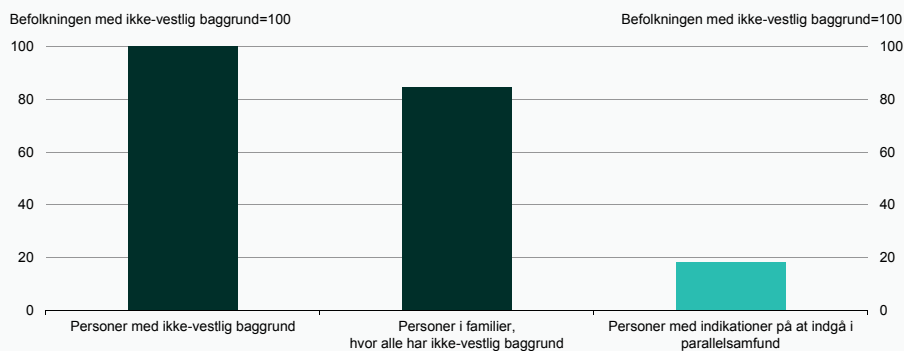
fund. Men der findes ikke nogen enkel og entydig definition af personer, der lever i parallelsamfund, hvilket gør det vanskeligt at afdække med stor præcision.

En mulighed er at opstille forskellige indikatorer for personer med ikke-vestlig oprindelse, der lever isoleret fra det omgivende samfund. Isolationen kan være en barriere i forhold til at forstå og få et stærkt tilhørsforhold til det danske samfund og dets værdier. Det drejer sig blandt andet om indikatorer for lange perioder uden beskæftigelse eller uddannelse (passivkultur), den etniske sammensætning i boligområder, på grundskoler og i daginstitutioner samt kriminalitet.

Analyserne i denne redegørelse viser, at knap hver femte i befolkningen med ikke-vestlig baggrund har indikationer på at indgå i parallelsamfund, jf. figur 1.1. Det er typisk familier, hvor mindst én voksen i familien er langvarigt passiv, samtidig med at familien bor i et alment boligområde, hvor mange af beboerne har ikke-vestlig baggrund. Har familien børn, går de i en daginstitution eller skole, hvor mange af børnene har ikke-vestlig baggrund. Analysen tager alene udgangspunkt i familier, hvor alle medlemmer har en ikke-vestlig baggrund.

Figur 1.1

Personer med indikationer på at indgå i parallelsamfund

Anm.: Se kapitel 2 for opgørelsesmetoden.

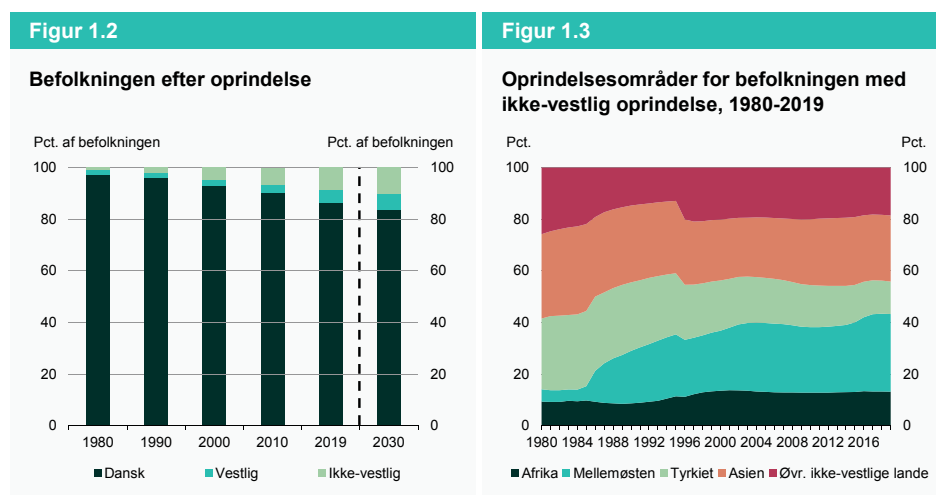
Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Opgørelsen er i sagens natur forbundet med betydelig usikkerhed. Indikatorerne kan ikke med stor præcision sige, om den enkelte lever i parallelsamfund eller ej. Men andre analyser i redegørelsen viser, at medborgerskabet og tilhørsforholdet til det danske samfund er stærkere hos indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig baggrund, som er i arbejde, har en uddannelse og ikke bor i et alment boligområde.

Analyserne i redegørelsen understøtter med andre ord, at en stærkere arbejdsmarkedsdeltagelse, bedre uddannelse og en større spredning af ikke-vestlige borgere er de fremskridt, der skal til, hvis parallelsamfund skal forebygges og regeringens målsætning om ingen ghettoer i 2030 skal blive en realitet.

1.1 Befolkningen er forandret

Indvandring har i løbet af de seneste 40 år været med til at forandre Danmarks befolkning. I 1980 havde 3 pct. af befolkningen en anden baggrund end dansk, hvoraf de fleste kom fra et andet vestligt land. I dag er det knap 14 pct., og især befolkningen med ikke-vestlig oprindelse er vokset stærkt. Den seneste befolkningsfremskrivning peger på, at det er en udvikling, som vil fortsætte, så godt 16 pct. i 2030 vil have en anden oprindelse end dansk, jf. figur 1.2.

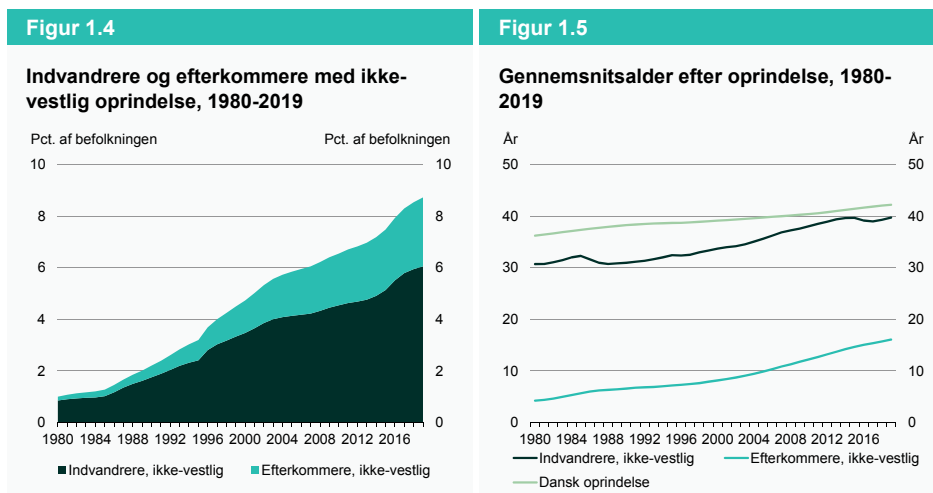

Anm.: Befolkningen pr. 1. januar. Asien er ekskl. Mellemøsten. Øvrige ikke-vestlige lande er primært europæiske lande udenfor EU samt lande i Syd- og Mellemamerika. Tyrkiet, Syrien, Irak, Libanon og Pakistan er de fem ikke-vestlige oprindelseslande, hvorfra der er flest ikke-vestlige indvandrere og efterkommere i Danmarks befolkning pr. 1. januar 2019.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

En anden forandring går på oprindelsesområder, hvilket blandt andet er en konsekvens af de mange konflikter, der har været rundt om i verden i årenes løb. I dag kommer 30 pct. af befolkningen med ikke-vestlig baggrund fra et land i Mellemøsten. I 1980 var det kun 5 pct. Modsat udgør personer med tyrkisk oprindelse 13 pct. af gruppen i dag mod 28 pct. i 1980, jf. figur 1.3.

En tredje forandring er sammensætningen af indvandrere og efterkommere. Frem til midten af 1990'erne udgjorde indvandrerne den altovervejende del af befolkningen med ikke-vestlig baggrund. I dag udgør efterkommerne omkring en tredjedel af gruppen, jf. figur 1.4.

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger.

Alderssammensætningen har også ændret sig i løbet af de seneste 40 år. Befolkningen er generelt blevet ældre, hvilket også gælder indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse, jf. figur 1.5. Hvor efterkommerne i 1980'erne og 1990'erne hovedsageligt bestod af børn og unge, er hver femte efterkommer nu over 25 år.

1.2 Indsatsen mod parallelsamfund

Med forandringerne af Danmarks befolkning følger flere udfordringer. Først og fremmest fordi en veluddannet befolkning, der er aktive på arbejdsmarkedet, er fundamental for Danmarks velstand og samfundsmodel.

På sigt er det således en forudsætning, at indvandrere og efterkommere nærmer sig samme arbejdsmarkedstilknytning som personer med dansk oprindelse. Hvis ikke det lykkes, kan det blive svært at fastholde det niveau for skattefinansierede velfærdsydelser, som eksisterer i dag.

Forandringerne af befolkningen er også en udfordring for sammenhængskraften, hvis de fører til en fremvækst af indvandrere og efterkommere, der isolerer sig i boligområder, er passive og lever efter andre værdier og normer, der fundamentalt adskiller sig fra resten af befolkningens.

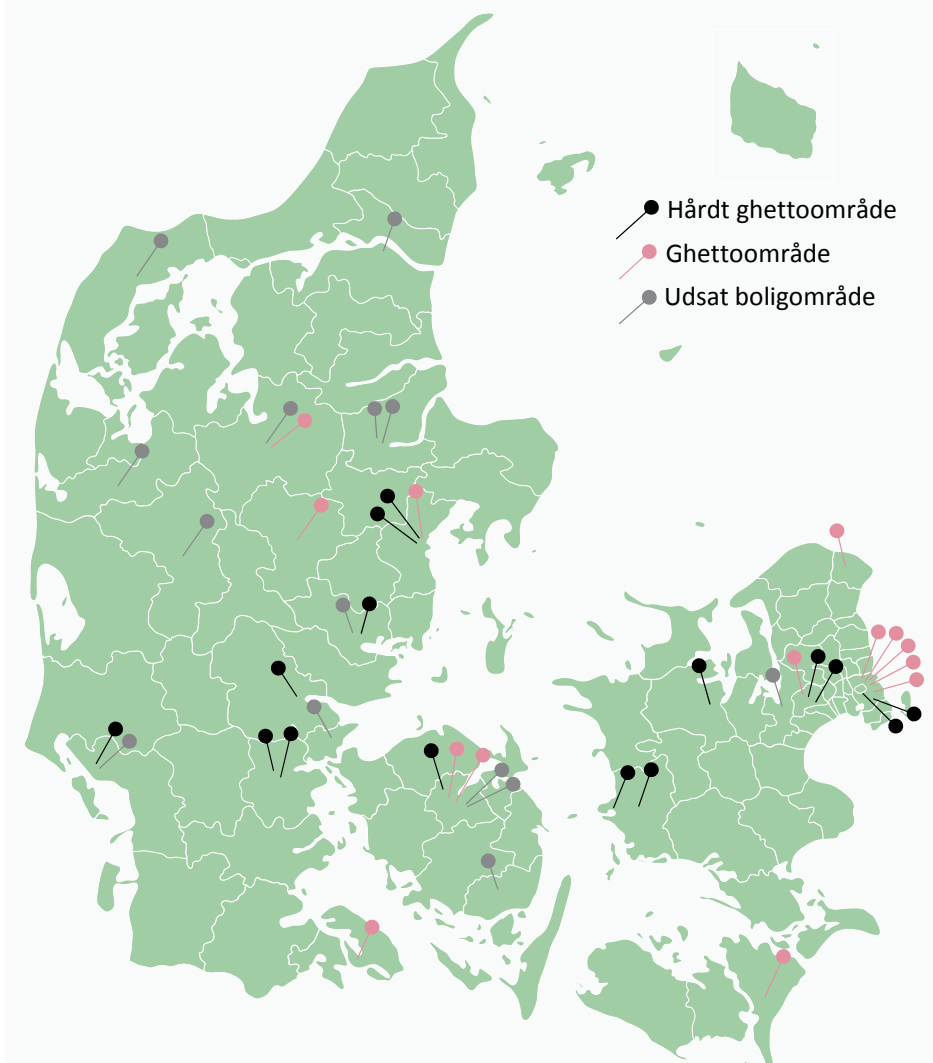
Det politiske fokus på parallelsamfund er ikke nyt. Allerede i 2004 blev der lanceret en samlet ghettoplan, og i 2010 blev der indgået en politisk aftale om udsatte boligområder, hvor den første liste med ghettoområder så dagens lys. Listen er baseret på kriterier om blandt andet arbejdsmarkedstilknytning, uddannelse og kriminalitet. Klassificeringen er med til at stille skarpt på de boligområder, hvor der er behov for en særlig indsats for at nedbryde og forebygge parallelsamfund. Listen har således også betydning for tildelingen af midler fra Landsbyggefonden til fysiske forandringer og sociale indsatser i udsatte områder.

Siden 2010 har der været en positiv udvikling i mange udsatte boligområder, men udfordringerne med ghettoområder og parallelsamfund er langt fra løst. Derfor fremlagde regeringen i marts 2018 et udspil til en strategi mod parallelsamfund "Et Danmark uden parallelsamfund – ingen ghettoer i 2030". Det er således regeringens mål med strategien, at ghettoer hører fortiden til i 2030.

På den seneste liste pr. 1. december 2018 optræder 43 udsatte boligområder, hvoraf 29 er såkaldte ghettoområder. 15 af ghettoområderne har været på listen de seneste fem år (de såkaldte hårde ghettoområder). De 43 udsatte boligområder er fordelt på 23 kommuner, mens de 29 ghettoområder er fordelt på 15 kommuner. Flere kommuner har mere end ét ghettoområde. Det gælder navnlig storbykommuner, herunder København, Odense og Aarhus Kommune. Aalborg Kommune skiller sig dog ud ved ikke at have et ghettoområde, men kun ét udsat boligområde, jf. figur 1.6.

Figur 1.6

Kommuner med udsatte boligområder, ghettoområder og hårde ghettoområder

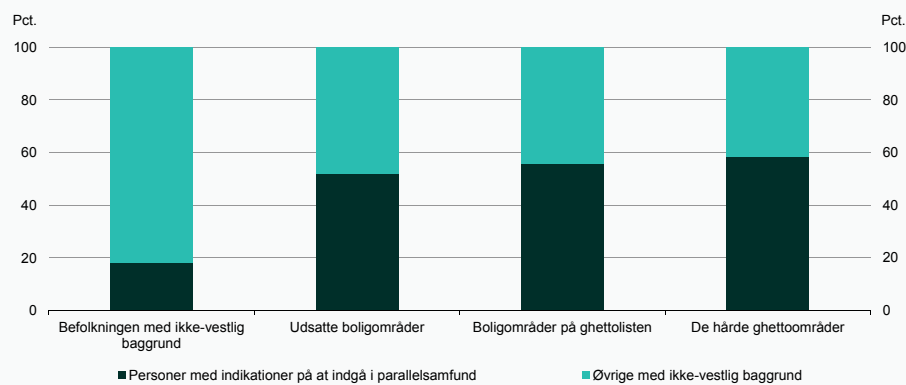
Kilde: Egen tilvirkning på baggrund af Transport-, Bygnings- og Boligministeriets liste over udsatte boligområder pr. 1. december 2018.

I forlængelse af regeringens udspil er der indgået syv politiske delaftaler i løbet af 2018. Aftalerne omfatter i alt 20 initiativer mod parallelsamfund, som i høj grad er målrettet de udsatte boligområder. Målrtingen skal blandt andet ses i sammenhæng med, at personer med indikationer på at indgå i parallelsamfund er stærkt overrepræsenteret i de udsatte boligområder, jf. figur 1.7.

Figur 1.7

Personer med indikationer på at indgå i parallelsamfund i udsatte boligområder, 2015

Anm.: Se kapitel 2 for afgrænsningen af de tre forskellige kategorier af udsatte boligområder.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Initiativerne retter sig primært mod tre indsatsområder, jf. boks 1.2. Først og fremmest skal initiativerne understøtte en *forandring af udsatte boligområder*. Det gælder dels fysiske forandringer i form af omdannelser af områderne, opførelse af nye boliger, erhvervsbyggeri, salg og ommærkning mv. Hertil kommer nye kriterier for anvisning og udlejning af boliger, som understøtter en mere ressourcestærk beboersammensætning.

For de hårde ghettoområder skal der endvidere udarbejdes udviklingsplaner, som sikrer, at andelen af almene boliger i området nedbringes til maksimalt 40 pct. Der gælder dog visse dispensationsmuligheder i forhold til, hvor meget andelen skal nedbringes.

Et andet indsatsområde er *mindre kriminalitet i udsatte boligområder*. Initiativerne omfatter blandt andet en styrket politiindsats i særligt udsatte boligområder samt bedre muligheder for boligudsætning af kriminelle. Endvidere er der taget flere initiativer til at sikre en *bedre fordeling og fagligt løft af børn og unge* fra udsatte boligområder mv.

Der er udpeget tre ghettorepræsentanter, der skal følge udviklingen i de udsatte boligområder og sikre, at der følges op på de mange initiativer. Repræsentanternes arbejde sker i tæt dialog med de involverede kommuner, boligområder og andre relevante aktører. Repræsentanterne rapporterer kvartalsvist til regeringen.

Boks 1.2**Initiativer mod parallelsamfund**

I forlængelse af regeringsudspillet "Ét Danmark uden parallelsamfund – ingen ghettoer i 2030" er der indgået 7 delaftaler, som samlet set indeholder 20 initiativer. Hovedparten af initiativerne falder under tre indsatsområder. Nedenfor er nævnt de væsentligste initiativer under hvert indsatsområde.

Forandring af udsatte boligområder

- 10 mia.kr. afsat i Landsbyggefonden til renovering, infrastrukturforandringer og boligsociale indsatser i udsatte boligområder i årene 2019-2026
- Nye muligheder for afvikling af de mest udsatte boligområder
- Udlejning i udsatte boligområder skal ske efter kriterier vedrørende beskæftigelse og uddannelse
- Forbud mod, at personer på kontanthjælp, uddannelseshjælp og integrationsydelse må flytte til hårde ghettoområder

Mindre kriminalitet i udsatte boligområder mv.

- Beboere, der begår utryghedsskabende kriminalitet, skal hurtigere kunne udsættes af deres bolig
- Styrket politiindsats i særligt udsatte boligområder
- Højere straffe i bestemte områder (skærpet strafzone)

Bedre fordeling og fagligt løft af børn og unge i udsatte boligområder mv.

- Bedre fordeling i daginstitutioner
- Målrettede sprogprøver i 0. klasse
- Obligatorisk læringstilbud til 1-årige børn i udsatte boligområder mv.
- Sanktioner over for dårligt præsterende folkeskoler og ungdomsuddannelser

Der er udpeget tre ghettorepræsentanter, som skal sikre, at der følges op på initiativerne.

Kilde: Egen tilvirkning på baggrund af politiske delaftaler.

Med de nye initiativer bygges der videre på den indsats, som flere kommuner allerede har igangsat for at forandre de udsatte boligområder. Indsatserne griber ind på flere fronter. Boks 1.3 giver et kort oprids af indsatsen i henholdsvis Aarhus, Odense og Aalborg Kommune.

Boks 1.3**Tre kommuners indsats i udsatte boligområder**

Kommunernes indsats i udsatte boligområder griber ind på flere fronter. Indsatsen varierer i størrelse og i indhold, men rummer ofte en kombination af fysiske forandringer (renovering og nybyggeri) i samspil med sociale indsatser, der skal løfte området, samtidig med at boligerne gøres mere attraktive. Nedenstående er eksempler på noget af det indhold, som det er muligt at igangsætte og gennemføre i ghettoområderne.

Aarhus Kommune. Gellerupparken i Aarhus har været på ghettolisten siden den første offentliggørelse i 2010. Området har ca. 5.800 beboere. I Gellerupparken er der siden 2010 iværksat indsatser, som har taget de første skridt mod en gennemgribende ændring af området med bl.a. et nyt vejssystem og nedrivninger af boligblokke. Samtidig er der igangsat ikke-almene nybyggeri, byggeri af kommunale arbejdspladser og salg af jord i området. Der er opført en ny bypark og bygget nye institutioner. Tiltagene i Gellerupparken skal ændre beboersammensætningen og reducere andelen af almene boliger over en årrække. Første fase forventes stort set færdiggjort i 2019. Samtidig er der indgået en aftale i Aarhus Kommune om en udviklingsplan, som skal igangsætte de næste faser i udviklingen, og som lever op til kravene i aftalerne om parallelsamfundsinitiativerne. Aftalen involverer instrumenter som nedrivning, salg af almene familieboliger, nybyggeri og fortætning i form af erhverv og boliger. Derudover er der igangsat en proces for en udviklingsplan i Bispehaven, der som Gellerupparken, kategoriseres som en hård ghetto.

Odense Kommune. Vollsmose i det sydvestlige Odense er et af landets mest kendte almene boligområder. Det har været på ghettolisten siden 2010 og har ca. 7.700 beboere. I Vollsmose er der planlagt ny infrastruktur for området, samtidig med at Odense Kommune i september 2018 fremlagde en ny plan for en videreudvikling af området. Planen indeholder bl.a. gennemgribende fysiske forandringer af området med uddybning, salg af grunde til privat nybyggeri, renovering mv. Herunder vil der ske en nedbringelse af andelen af almene familieboliger til højst 40 pct., og det er planlagt, at der skal opføres 1.600 ikke-almene boliger.

Aalborg Kommune. Aalborg er Danmarks fjerdestørste by, men er ikke præget af ghettodannelser som andre større byer i Danmark. Aalborg var sidst på ghettolisten i 2015 med områderne Løvvangen og Sebbesundvej mv. I dag er Løvvangen kategoriseret som et udsat boligområde. En faldende kriminalitet blandt beboerne er den primære grund til, at områderne ikke længere er på ghettolisten. Beboernes uddannelses- og indkomstniveau har også fået et markant løft, i takt med at der er kommet flere i arbejde, og flere tilflyttere er i arbejde. Aalborg Kommune har opbygget en stærk organisering og et robust tværgående samarbejde om indsatsen i kommunens udsatte boligområder. Der er således tale om en velkoordineret, helhedsorienteret og tværgående indsats med fokus på fælles løsninger på tværs af alle forvaltningsområder, der samtidig bakkes aktivt op politisk.

Anm.: Se kapitel 4 for en nærmere gennemgang.

Siden regeringsskiftet i 2015 er der gennemført flere andre markante ændringer af udlændinge- og integrationspolitikken. Målet er, at flere kommer i beskæftigelse og uddannelse. Og senest med finansloven for 2019 er der taget skridt til et paradigmeskifte i udlændingepolitikken. Med paradigmeskiftet er der lagt op til, at ophold for flygtninge og deres familier så vidt muligt bliver midlertidige i fremtiden, jf. boks 1.4.

Boks 1.4**Markante ændringer i udlændinge- og integrationspolitikken siden regeringsskiftet**

Udover initiativerne mod parallelsamfund har regeringen gennemført en lang række andre tiltag på udlændinge- og integrationsområdet, der skal få flere indvandrere i beskæftigelse og uddannelse. Og senest med finansloven for 2019 er der taget skridt til at sikre, at ophold for flygtninge og deres familier så vidt muligt bliver midlertidige. Blandt de mange tiltag kan fremhæves:

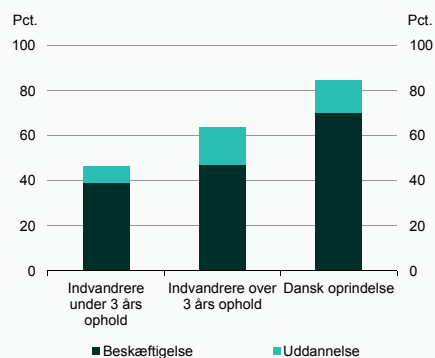
- Integrationsydelse (fremover selvforsørgelses- og hjemrejseydelse og overgangsydelse)
- 2-årig integrationsgrunduddannelse (IGU)
- Nytilkomne flygtninge og familiesammenførte mødes som jobparate
- Skærpede krav til beskæftigelse mv. vedr. ydelser, indfødsret, familiesammenføring og permanent ophold
- Opholdstilladelser til flygtninge og familiesammenførte til flygtninge vil for alle flygtningegrupper fremover blive udstedt med henblik på midlertidigt ophold
- Fremover skal opholdstilladelser som udgangspunkt inddrages, når beskyttelsesbehovet ikke længere er til stede

1.3 Der er fremskridt at spore af integrationsindsatsen

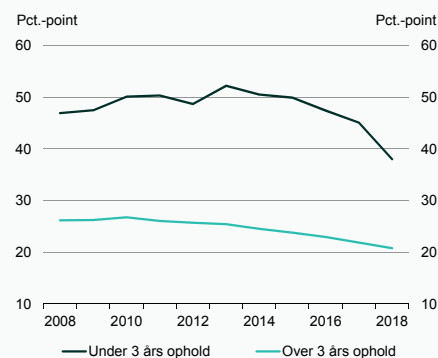
Personer med dansk oprindelse er samlet set mere aktive på arbejdsmarkedet og i uddannelsessystemet end indvandrere med ikke-vestlig baggrund. I aldersgruppen 18-59 år er ca. 85 pct. af befolkningen med dansk oprindelse enten i beskæftigelse eller uddannelse. Det gælder kun for 64 pct. af indvandrerne med ikke-vestlig oprindelse, som har opholdt sig i Danmark i mindst 3 år. Blandt ikke-vestlige indvandrere med kortere opholdstid er ca. 47 pct. i beskæftigelse eller uddannelse, jf. figur 1.8 samt bilag 1.1.

Der har dog været klare fremskridt de seneste år. For indvandrere med en opholdstid over 3 år er forskellen til personer med dansk oprindelse reduceret med 6 pct.-point siden 2010, mens den for indvandrere med kortere opholdstid er reduceret med 14 pct.-point efter 2013, hvor næsten hele reduktionen er sket efter regeringsskiftet i 2015, jf. figur 1.9.

Figur 1.8

Beskæftigelse- og uddannelsesfrekvens for aldersgruppen 18-59 år efter oprindelse og opholdstid, 2018

Figur 1.9

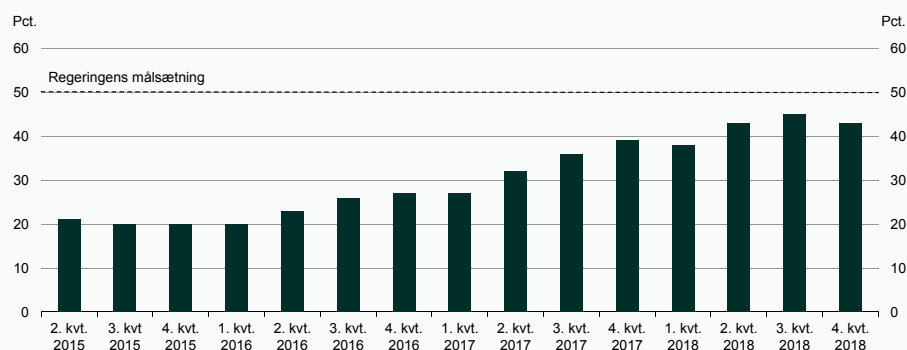
Forskel i aktivfrekvens mellem personer med dansk oprindelse og indvandrere med ikke-vestlig oprindelse

Anm.: Indvandrere fra ikke-vestlige lande i alderen 18-59 år sammenlignet med personer med dansk oprindelse i samme aldersgruppe. Aktivfrekvensen angiver andelen af en gruppe, som enten er i beskæftigelse eller uddannelse. Frekvenserne er standardiseret for gruppernes sammensætning på alder. I figurene er der set bort fra indvandrere fra Syrien. Dette er for at sikre, at tallene ikke er påvirket af, at der over en kort periode kom en ekstraordinær stor tilstrømning af helt nye indvandrere. Se bilag 1.1 for beregningsmetode. I bilaget gennemgås en række forskellige standardberegninger, hvor der bl.a. også tages højde for forskel i uddannelsesniveau mellem personer med dansk oprindelse og ikke-vestlige indvandrere. Generelt peger beregningerne på, at reduktionen af forskellen i aktivfrekvensen er et robust resultat.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Der er også klare fremskridt at spore, hvis man alene ser på lønmodtagerbeskæftigelsen blandt flygtninge og familiesammenførte til flygtninge. Det er regeringens målsætning, at halvdelen af gruppen skal være i beskæftigelse efter tre år i Danmark. Siden regeringsskiftet er beskæftigelsesfrekvensen for netop denne gruppe øget fra 20 pct. til 43 pct., jf. figur 1.10.

Figur 1.10

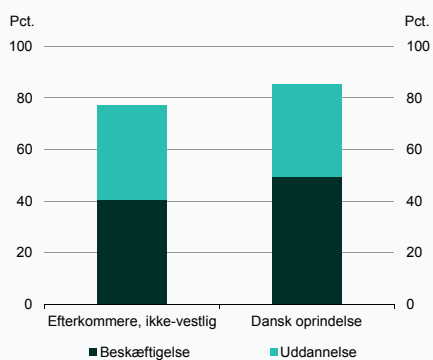
Flygtninge med 3 års ophold i Danmark, der er i beskæftigelse som lønmodtagere

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriet, Integrationsbarometer.dk

For efterkommerne med ikke-vestlig oprindelse er forskellen til personer med dansk oprindelse væsentlig mindre. I aldersgruppen 18-34 år er ca. 77 pct. af efterkommerne med ikke-vestlig oprindelse enten i beskæftigelse eller uddannelse, mens det gælder ca. 85 pct. af de unge med dansk oprindelse, jf. figur 1.11. Også for efterkommerne er der sket tydelige fremskridt de seneste år. Forskellen i aktivfrekvensen er indsnævret med 2½ pct.-point siden 2012 og er lavere end i 2008, hvor ledigheden var historisk lav, jf. figur 1.12.

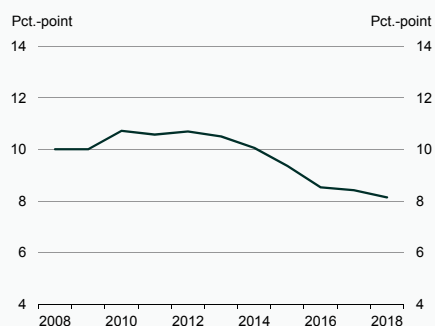
Figur 1.11

Beskæftigelse- og uddannelsesfrekvens efter oprindelse for aldersgruppen 18-34 år, 2018

Figur 1.12

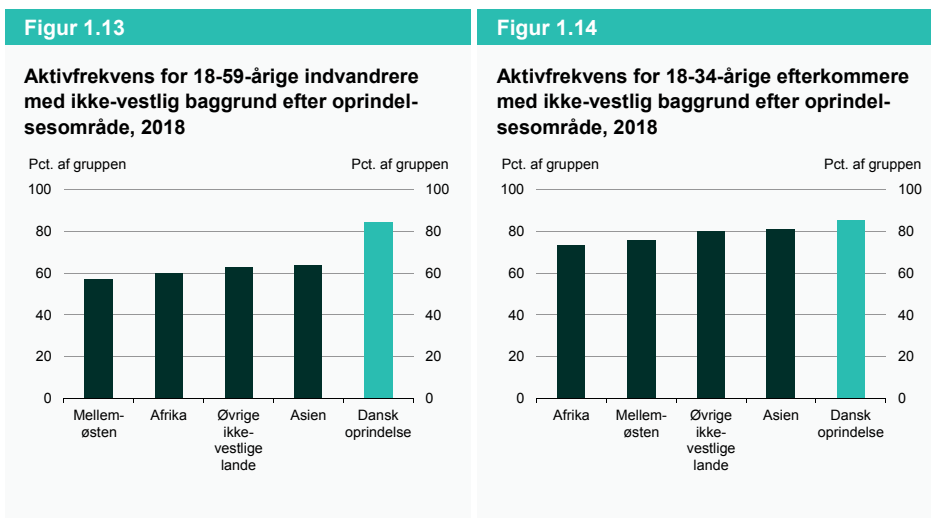
Forskel i aktivfrekvens mellem personer med dansk oprindelse og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse

Anm.: Efterkommere fra ikke-vestlige lande i alderen 18-34 år sammenlignet med personer med dansk oprindelse i samme aldersgruppe. Frekvenserne er standardiseret for gruppernes sammensætning på alder. Se bilag 1.1 for beregningsmetode.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

På trods af de seneste års fremskridt for både indvandrere og efterkommere er gabet til personer med dansk oprindelse stadig betydeligt. Der er samtidig tegn på, at forskellen i aktivfrekvensen har en vis sammenhæng med oprindelsesområde. Afstanden til personer med dansk oprindelse er således lidt større for personer, der har oprindelse i lande i Afrika og Mellemøsten, jf. figur 1.13 og 1.14.

Anm.: Frekvenserne er standardiseret for gruppernes sammensætning på alder. Se bilag 1 for beregningsmetode. Asien er ekskl. Mellemøsten. I figur 1.13 er der set bort fra indvandrere fra Syrien.
Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

1.4 Men udfordringerne er ikke løst

Den nuværende svagere tilknytning til arbejdsmarkedet blandt indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig baggrund er en belastning for de offentlige finanser.

I et livsperspektiv betyder det, at det gennemsnitlige årlige nettobidrag til de offentlige finanser er negativt for denne del af befolkningen, mens det omtrent er nul for personer med dansk oprindelse. Den svagere arbejdsmarkedstilknytning betyder dels, at den gennemsnitlige skattebetaling per leveår er lavere. Dels at det gennemsnitlige træk på offentlige overførsler per leveår er højere end for personer med dansk oprindelse. For befolkningen med ikke-vestlig baggrund som helhed vurderes det negative nettobidrag at svare til en årlig udgift på de offentlige finanser på 33 mia. kr.¹

Udfordringerne ved en svag arbejdsmarkedstilknytning går ikke kun på de økonomiske konsekvenser, men også samfundets sammenhængskraft. Sammenhængskraften viser sig blandt andet ved, at der bredt i befolkningen er et stærkt tilhørsforhold til de værdier og institutioner, som samfundet bygger på. Og at borgere med udenlandsk baggrund viser vilje til at blive integreret.

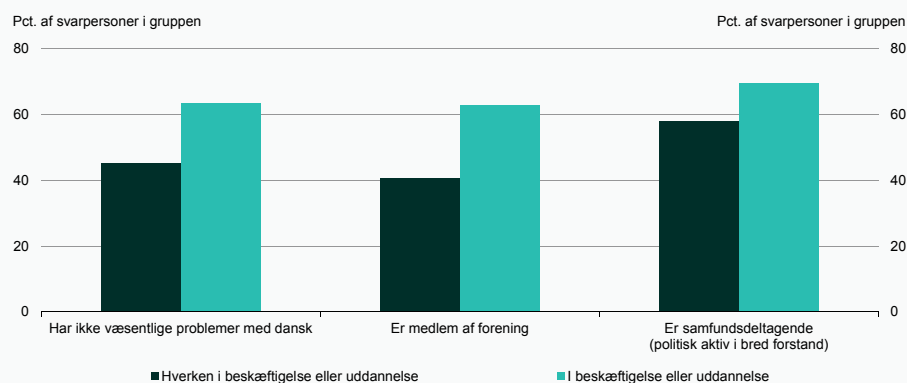
Medborgerskabsundersøgelsen, som Udlændinge- og Integrationsministeriet har gennemført siden 2012, bidrager til at afdække, hvordan det står til med sammenhængskraften i Danmark. En række faste målinger i undersøgelsen følger således den løbende udvikling i samfundsdeltagelse, sprogforståelse, ligebehandling og selvbestemmelse blandt befolkningen med ikke-vestlig baggrund.

¹ Finansministeriet, Fremskrivning af indvanderers nettobidrag til de offentlige finanser, Økonomisk Analyse, maj 2018.

Målingerne peger på, at indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig baggrund, der er i beskæftigelse eller uddannelse, generelt har et stærkere tilhørsforhold til det danske samfund end indvandrere og efterkommere, der er inaktive. Det gælder blandt andet i forhold til at deltage i foreningslivet og være samfundsdeltagende (give sin mening til kende). Personer med ikke-vestlig baggrund, der er aktive på arbejdsmarkedet og i uddannelsessystemet, har også færre problemer med at begå sig på dansk, jf. figur 1.15.

Figur 1.15

Udvalgte målinger i Medborgerskabsundersøgelsen efter arbejdsmarkedstilknytning mv.

Anm.: Se kapitel 3 for en nærmere beskrivelse af Medborgerskabsundersøgelsen. Figuren bygger på data fra tre undersøgelser (årene 2014, 2016 og 2018).

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets medborgerskabsundersøgelse samt egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

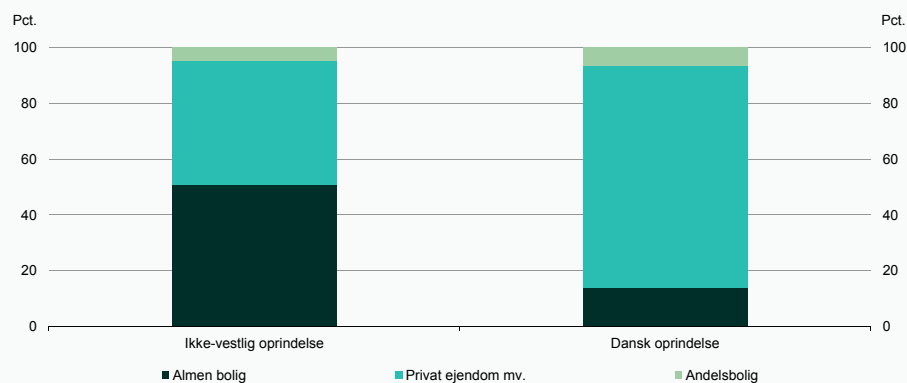
En nærmere analyse viser, at sammenhængen mellem inaktivitet og målingerne i Medborgerskabsundersøgelsen er statistisk signifikant – også når man tager højde for, at en række andre faktorer spiller sammen med målingerne. Det gælder blandt andet uddannelsesniveau, oprindelsesområde og opholdstid, jf. kapitel 3. Resultaterne peger i retning af, at deltagelse på arbejdsmarkedet i stort omfang understøtter integrationen.

Bosætningsmønsteret kan også udfordre sammenhængskraften. Personer med ikke-vestlig baggrund har et meget anderledes bosætningsmønster end personer med dansk oprindelse. Halvdelen af alle personer med ikke-vestlig baggrund bor i almene boliger, mens det kun gælder 14 pct. af befolkningen med dansk oprindelse, jf. figur 1.16.

Figur 1.16

Boligtype efter oprindelse, 2017

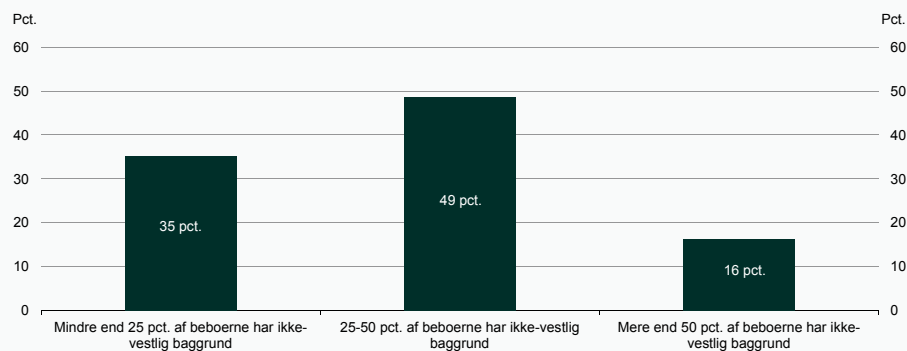
Anm.: Se kapitel 2 for opdelingen på boligtyper.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Hertil kommer, at der i mange almene boligområder er en stor koncentration af beboere med ikke-vestlig baggrund. Blandt indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig baggrund, der bor i almene boliger, er 16 pct. bosat i et alment boligområde, hvor mindst hver anden beboer har ikke-vestlig baggrund. Og yderligere 49 pct. bor i almene boligområder, hvor mellem hver fjerde og anden beboer har ikke-vestlig baggrund, jf. figur 1.17.

Figur 1.17

Ikke-vestlige indvandrere og efterkommere, der bor i almene boliger, fordelt efter beboersammensætning i det almene boligområde

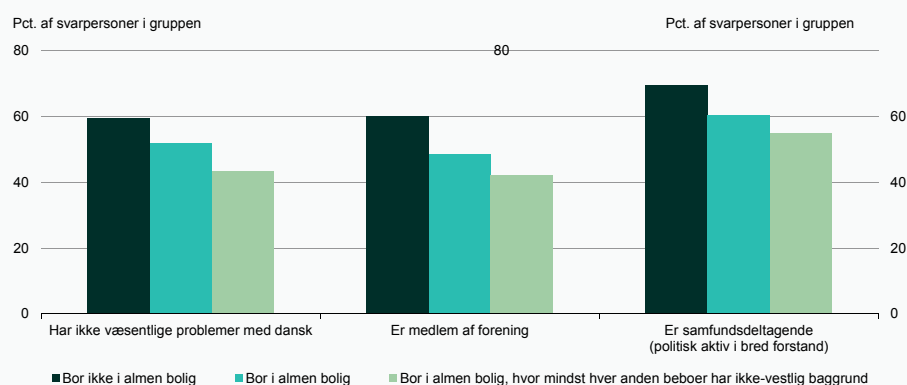
Anm.: Almene boligområder er her afgrænset efter de almene boliger inden for et sogn, jf. kapitel 2.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Sammenholder man bosætningsmønstret med målingerne i Medborgerskabsundersøgelsen viser det blandt andet, at personer med ikke-vestlig baggrund, der bor i almen bolig, er mindre samfundsdeltagende, deltager mindre i foreningslivet og har sværere ved at begå sig på dansk end personer med ikke-vestlig baggrund, der ikke bor i almen bolig. Endvidere er der tegn på, at koncentrationen af beboere med ikke-vestlig baggrund i almene boligområder forstærker sammenhængen, jf. figur 1.18.

Figur 1.18

Udvalgte målinger i Medborgerskabsundersøgelsen efter boligtype og beboersammensætning

Anm.: Se kapitel 3 for en nærmere beskrivelse af Medborgerskabsundersøgelsen. Figuren bygger på data fra tre undersøgelser (årene 2014, 2016 og 2018).

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets medborgerskabsundersøgelse samt egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

1.5 Personer med indikationer på at indgå i parallelsamfund

Hvis sammenhængskraften er udfordret, øger det risikoen for fremvækst af parallelsamfund med egne værdier og normer. I sagens natur handler parallelsamfund om det enkelte individs selvopfattelse, identitet og værdigrundlag. Det er aspekter, som er meget vanskelige at afdække med stor præcision. Derfor er det heller ikke muligt at komme med et sikkert bud på, hvor mange personer med ikke-vestlig baggrund, der reelt lever i parallelsamfund.

På baggrund af registerdata er det imidlertid muligt at opstille forskellige indikatorer for personer med ikke-vestlig oprindelse, der lever relativt isoleret fra det omgivende samfund. Isolationen kan være en barriere i forhold til at lære, forstå og få et stærkt tilhørsforhold til det danske samfund og dets værdier. Det er blandt andet indikatorer for lange perioder uden beskæftigelse eller uddannelse (passivkultur), den etniske sammensætning i boligområder, på grundskoler og i daginstitutioner samt kriminalitet.

Det er vigtigt at understrege, at indikatorerne er en måde at afgrænse personer med indikationer på at indgå i parallelsamfund. Indikatorerne kan derimod ikke bruges til at konkludere noget om, hvilke værdier det enkelte individ har, og hvordan vedkommende oplever tilknytningen til det danske samfund.

Indikatorerne viser blandt andet, at hver tredje med ikke-vestlig baggrund bor i et alment boligområde, hvor der bor mange andre med ikke-vestlig baggrund. Indikatorerne viser også, at næsten hver tredje voksen med ikke-vestlig baggrund er langvarigt passiv. Og at fire ud af ti børn med ikke-vestlig baggrund går i en daginstitution eller på en skole, hvor der går mange andre børn med ikke-vestlig baggrund, jf. tabel 1.1.

Tabel 1.1

8 indikatorer til afgrænsning af personer med indikationer på at indgå i parallelsamfund, 2015

Indikatorer for personer med ikke-vestlig baggrund	Antal personer	Pct. af relevant gruppe
Bor i et alment boligområde, hvor mindst 25 pct. har ikke-vestlig baggrund	142.200	34
Børn i alderen 1-4 år, der ikke er i dagtilbud	4.200	20
Børn i alderen 0-6 år i daginstitution, hvor mindst 25 pct. har ikke-vestlig baggrund	8.100	40
Børn og unge i grundskoler, hvor mindst 25 pct. har ikke-vestlig baggrund	25.300	42
Børn (12-14 år) sigtet efter straffeloven mv. i året	300	1
Unge (15-29 år) dømt efter straffeloven mv. i året	4.900	4
Unge i alderen 15-29 år, som hverken er i beskæftigelse eller uddannelse	17.600	16
Unge og voksne i alderen 22-59 år som er langvarigt passive	61.000	30
<i>Indikationer på at indgå i parallelsamfund</i>	<i>76.400</i>	<i>18</i>

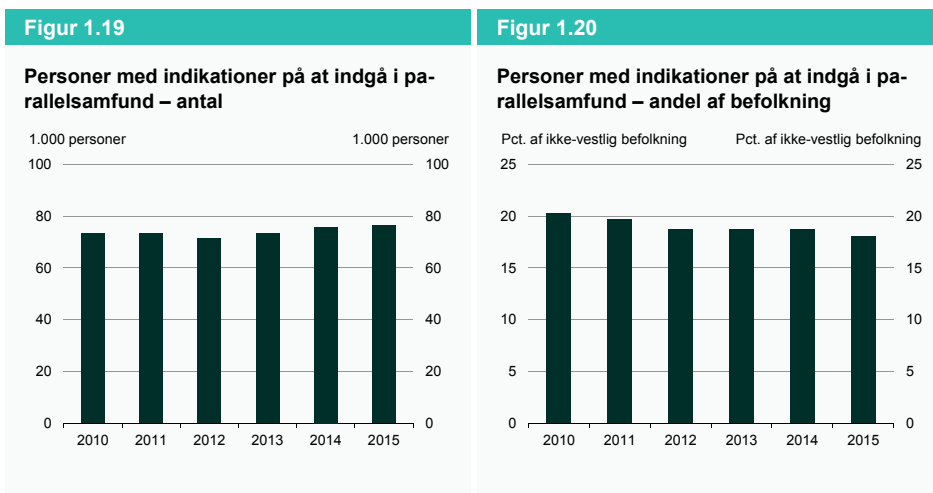
Anm.: Indikatorerne er opgjort på baggrund af befolkningen pr. 1. januar 2015. Se kapitel 2 for en nærmere beskrivelse af indikatorerne.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Hver for sig er indikatorerne næppe et godt bud på, hvor mange med ikke-vestlig baggrund, der lever isoleret fra det danske samfund. For eksempel er mange indvandrere og efterkommere, der bor et i alment boligområde, i arbejde eller uddannelse. En anden tilgang er derfor at tage afsæt i familier med ikke-vestlig baggrund, der er berørt af flere forskellige indikatorer, fordi familien er udgangspunktet for de fleste menneskers liv og værdigrundlag. Tilgangen lægger op til, at jo flere forskellige indikatorer en familie er berørt af, jo større er risikoen for, at familien har en beskedent tilknytning til det danske samfund og dermed kan siges at leve i et parallelsamfund.

Analysen i redegørelsens kapitel 2 kommer frem til, at 29.300 familier med i alt 76.400 personer havde indikationer på at leve i parallelsamfund i 2015. Det svarer til 18 pct. af befolkningen med ikke-vestlig baggrund.

Antallet af personer med indikationer på at indgå i parallelsamfund har været omtrent uændret i perioden 2010 til 2015, jf. figur 1.19. Udviklingen skal ses i lyset af, at befolkningen med ikke-vestlig baggrund er vokset i perioden. Målt i forhold til befolkningen med ikke-vestlig baggrund er gruppen således faldet fra 20 pct. til 18 pct., jf. figur 1.20.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Udviklingen siden 2010 dækker over, at der for nogle af indikatorerne er sket en positiv udvikling. Det gælder blandt andet koncentrationen af børn og unge med ikke-vestlig baggrund i daginstitutioner og grundskoler. Omvendt er koncentrationen af beboere med ikke-vestlig baggrund i almene boligområder steget lidt, jf. tabel 1.2.

Tabel 1.2

Udviklingen i de 8 indikatorer siden 2010

Pct. af relevant gruppe	2010	Seneste år	Udvikling
Indikatorer			
Bor i alment boligområde, hvor mindst 25 pct. har ikke-vestlig baggrund	32	33	■
Børn (1-4 år), som ikke er i dagtilbud	22	20	■
Børn (0-6 år) i daginstitution, hvor mindst 25 pct. har ikke-vestlig baggrund	46	40	■
Børn og unge i grundskole, hvor mindst 25 pct. har ikke-vestlig baggrund	45	38	■
Børn (12-14 år) sigtet efter straffeloven mv. i året	3	1	■
Unge (15-29 år) sigtet efter straffeloven mv. i året	5	4	■
Unge (15-29 år) som er inaktive	18	16	■
Unge og voksne (22-59 år) som er langvarigt passive	29	29	■

Anm.: Se tabel 2 i bilag 2.1 for seneste år. De grønne, gule og røde farver markerer, om der er fremgang, stilstand eller tilbagegang.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Bilag 1.1 Aktivfrekvens efter oprindelse

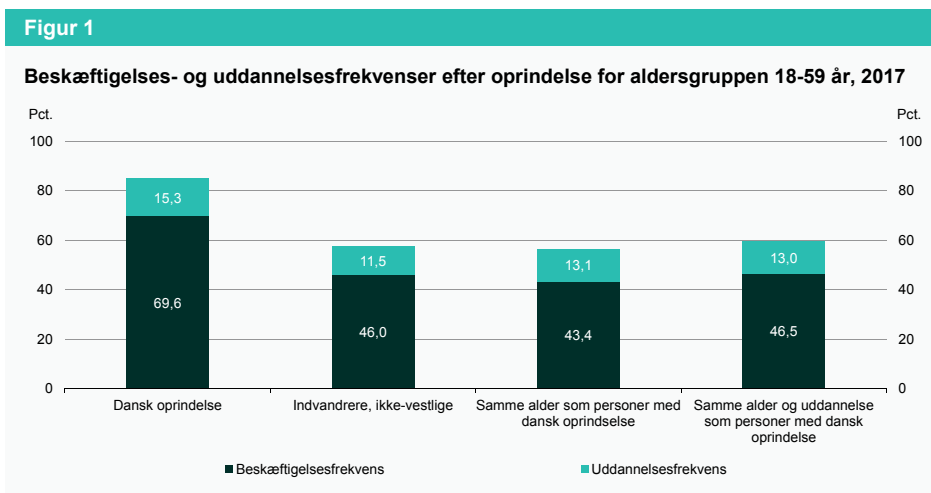
Til brug for regeringens Redegørelse om parallelsamfund er der anvendt en standardberegningstype til at belyse forskellen i aktivfrekvensen mellem personer med dansk oprindelse og personer med ikke-vestlig oprindelse. Aktivfrekvensen angiver andelen af en gruppe, som enten er i beskæftigelse eller uddannelse, jf. boks 1. Beregningsmetoden tager blandt andet højde for, at befolkningsgrupperne adskiller sig med hensyn til alder og uddannelsesniveau.

Beregningerne i bilaget viser, at

- Forskellen i aktivfrekvensen mellem personer med dansk oprindelse og indvandrere med ikke-vestlig baggrund er markant (over 20 pct.-point), mens den for ikke-vestlige efterkommere er noget mindre (omkring 5-10 pct.-point).
- Forskellen i aktivfrekvensen er reduceret i de seneste år. Det gælder både for indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig baggrund.
- For indvandrere med kort opholdstid har der været en betydelig indsnævring siden 2015, mens indsnævringen for indvandrere med længere opholdstid er sket mere gradvis siden 2010.
- Forskellige variationer af beregningsmetoden viser, at resultaterne er robuste.

Indvandrere med ikke-vestlig baggrund

Personer med dansk oprindelse er samlet set mere aktive på arbejdsmarkedet og i uddannelsessystemet end indvandrere med ikke-vestlig oprindelse. I aldersgruppen 18-59 år var 85 pct. af befolkningen med dansk oprindelse enten i beskæftigelse eller under uddannelse i 2017. Blandt indvandrere med ikke-vestlig oprindelse var det 58 pct., jf. figur 1.

Anm.: I standardberegningen benyttes 1-års alderstrin og to niveauer for uddannelse (1) grundskole inkl. uoplyst uddannelse og (2) uddannelse ud over grundskolen. Se boks 1 for afgrænsningen af beskæftigede og studerende.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Når man skal sammenligne aktivfrekvensen for forskellige befolkningsgrupper, er det imidlertid vigtigt at være opmærksom på, at grupperne kan have forskellige karakteristika, som har en sammenhæng med tilknytningen til arbejdsmarkedet. For eksempel har personer med en uddannelse en stærkere tilknytning til arbejdsmarkedet end personer uden uddannelse. Og personer i alderen 25-49 år er i højere grad aktive på arbejdsmarkedet end personer, der er yngre eller ældre. Alder og uddannelsesniveau har ligeledes en sammenhæng med tilknytningen til uddannelsessystemet.

Hvis ikke man tager højde for, at befolkningsgrupperne kan have forskellige karakteristika, risikerer man at få et skævt billede af forskellen i aktivfrekvensen. En mulighed er at se på frekvenserne på hvert alderstrin og uddannelsesniveau. Det betyder imidlertid, at man skal sammenligne et meget stort antal frekvenser. Alternativt kan man foretage en såkaldt standardberegning, hvor befolkningsgrupperne tildeles "samme" karakteristika. På den måde sikres det, at forskellen i den sammenvejede aktivfrekvens alene afspejler forskelle i de underliggende beskæftigelses- og uddannelsesfrekvenser på hvert alderstrin og uddannelsesniveau.

Hvis indvandrere med ikke-vestlig baggrund havde samme alders- og uddannelsessammensætning som personer med dansk oprindelse, indsnævres forskellen i aktivfrekvensen. Korrektionen for alder øger forskellen i aktivfrekvensen, mens korrektionen for uddannelsesniveau – alt andet lige – mindsker den. Samlet set indebærer standardberegningen, at forskellen indsnævres med ca. 2 pct.-point.

Korrektionen er forholdsvis begrænset, hvilket blandt andet skal ses i sammenhæng med, at de uddannelsesspecifikke forskelle i aktivfrekvensen er mindre blandt ikke-

vestlige indvandrere end blandt personer med dansk oprindelse². Det kan afspejle, at mange ikke-vestlige indvandrere har taget deres uddannelse i udlandet (medbragt uddannelse), hvilket formentlig ikke giver de samme jobmuligheder, som hvis uddannelsen var taget i Danmark. Det indebærer, at forskellen i aktivfrekvensen bliver overvurderet, fordi beregningen implicit antager, at uddannelser taget i udlandet kan sidestilles med uddannelser taget i Danmark.

Endvidere er standardberegningen ikke ”udtømmende”. Beregningen forsøger at tage højde for de væsentligste karakteristika. Alder og uddannelsesniveau er blandt de karakteristika, hvor variationen med tilknytningen til arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet er størst. Hertil kommer, at alder og uddannelsesniveau indirekte opfanger variationen med andre karakteristika, fx erhvervs erfaring og social baggrund. Men tilknytningen til arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet varierer også med andre karakteristika, som ikke indgår i beregningen, fx køn og civilstand. Flere kombinationer af karakteristika kan imidlertid øge beregningens usikkerhed, fordi datagrundlaget ikke er tilstrækkeligt til at beregne de underliggende frekvenser. Enhver standardberegning er derfor altid en afvejning mellem at korrigere for de væsentligste karakteristika og omfanget af kombinationer, som datagrundlaget kan bære.

Boks 1

Afgrænsning af beskæftigede og studerende

Analysen tager udgangspunkt i befolkningen pr. 31. december i det enkelte år med undtagelse af 2018, hvor det er befolkningen pr. 30. september. Befolkningens tilknytning til arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet opgøres i sidste uge i september med undtagelse af selvstændige, som opgøres i sidste uge af november.

Man bliver betragtet som studerende, hvis man i sidste uge af september modtager SU ifølge register for overførselsindkomst eller er i gang med en uddannelse ifølge elevregisteret. Hvis man modtager lønindkomst i sidste uge af september ifølge registeret for e-indkomst eller er selvstændig i sidste uge i november ifølge RAS (registerbaseret arbejdsstyrkestatistik), bliver man betragtet som beskæftiget. Personer, der falder ind under begge kategorier (beskæftiget og studerende), bliver betragtet som studerende. For årene 2017 og 2018 anvendes oplysninger om selvstændige fra RAS-registeret 2016, som er seneste tilgængelige år.

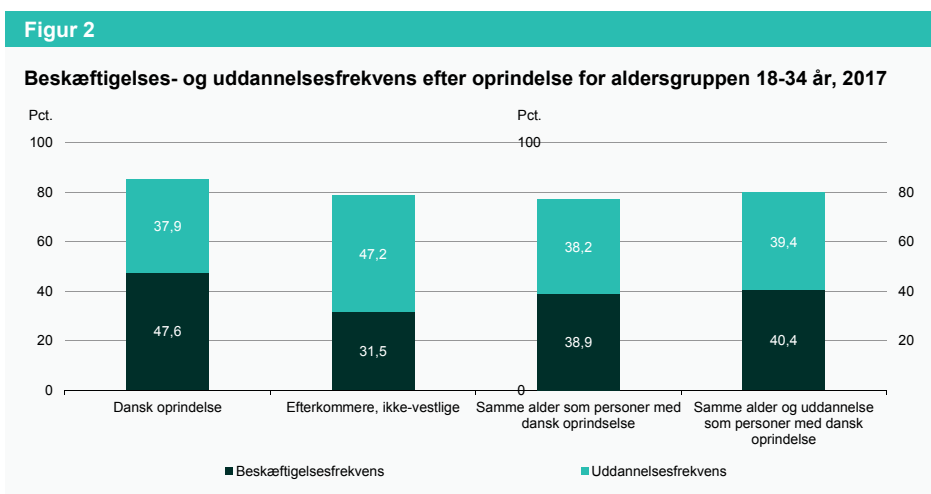
I beregningen for indvandrere ses der på aldersgruppen 18-59 år. Det er den periode i livet, hvor de fleste er under uddannelse eller i arbejde. Det er valgt at se bort fra 60-64-årige, idet reformer af efterlønsordningen mv. primært har bidraget til at løfte arbejdsmarkedsdeltagelsen blandt personer med dansk oprindelse. Ved at inkludere 60-64-årige kan man derfor få et skævt billede af udviklingen. For efterkommere ses der på aldersgruppen 18-34 år, idet der i 2008 var relativt få efterkommere over 34 år.

Efterkommere med ikke-vestlig baggrund

Der er også forskel i aktivfrekvensen mellem unge med dansk oprindelse og unge efterkommere med ikke-vestlig baggrund, men forskellen er meget mindre end for indvandrere. I aldersgruppen 18-34 år var ca. 86 pct. af befolkningen med dansk oprindelse enten i beskæftigelse eller uddannelse i 2017. Blandt efterkommere med ikke-vestlig op-

² Blandt 18-59-årige med dansk oprindelse har personer med højst en grundskoleuddannelse en aktivfrekvens på 69 pct., mens personer med en uddannelse ud over grundskolen har en aktivfrekvens på 89 pct. Blandt personer med ikke-vestlig oprindelse i samme aldersgruppe er de tilsvarende tal 48 pct. og 63 pct.

rindelse i samme aldersgruppe var det ca. 79 pct. Hvis man korrigerer for alder og uddannelsesniveau, indsnævres forskellen fra ca. 7 til 6 pct.-point. En større del af efterkommerne er under 25 år, hvorfor standardberegningen reducerer uddannelsesfrekvensen og øger beskæftigelsesfrekvensen, jf. figur 2.

Anm.: Se anmærkning til figur 1 samt boks 1.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Standardberegning over tid

Hvis man skal belyse udviklingen i forskellen i aktivfrekvensen (gabet), er det ligeledes relevant at korrigere for forskelle i karakteristika. Hvis man ikke korrigerer, kan udviklingen være drevet af, at ændringer i fx alderssammensætningen ikke har været de samme for de to befolkningsgrupper, eller at en given ændring i sammensætningen påvirker grupperne forskelligt. Med andre ord kan udviklingen i gabet blandt andet afspejle sammensætningsændringer og ikke kun ændringer i de underliggende beskæftigelses- og uddannelsesfrekvenser, hvorfor udviklingen nemt kan fejlfortolkes.

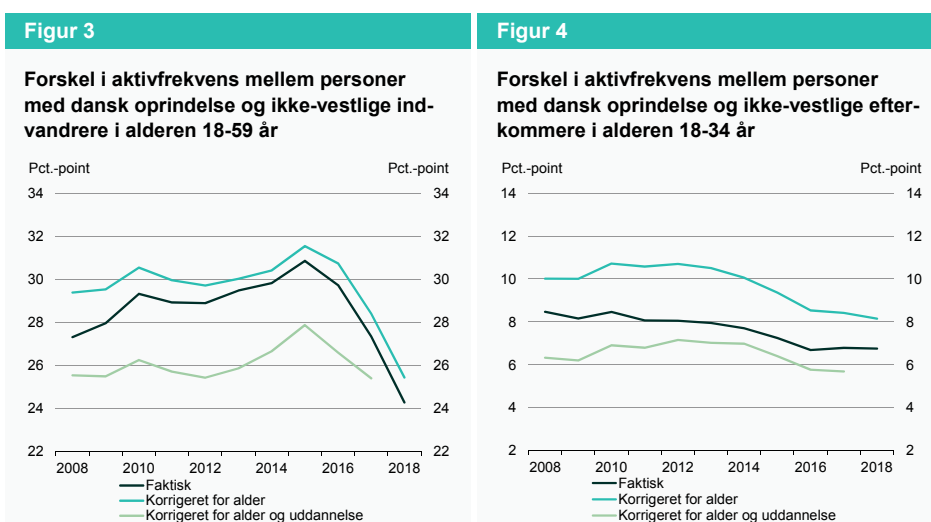
I standardberegningen tildeles de to befolkningsgrupper de samme karakteristika, fx alder og uddannelsesniveau, i hele perioden (dvs. karakteristika er ens og fastlåst i et udvalgt år). På den måde sikres det, at sammensætningsændringer indenfor de valgte karakteristika ikke påvirker forskellen over tid, samt at forskellen i det enkelte år ikke afspejler forskelle i karakteristika.

Standardberegninger over tid er imidlertid mere komplekse i den forstand, at udviklingen kan være resultatet af en lang række sammensætningsændringer. Nogle sammensætningsændringer ønsker man måske at se bort fra, fordi de udviser billedet af den underliggende udvikling i beskæftigelses- og uddannelsesfrekvenser. Et eksempel er den markante tilstrømning af flygtninge fra Syrien i årene 2013 til 2016, jf. nedenfor. Andre sammensætningsændringer ønsker man måske at fastholde, fordi de er politisk drevet.

For eksempel er det ikke oplagt, at man skal korrigerer for forskelle i uddannelsesniveau, hvis der fra politisk side er gjort en indsats for at øge uddannelsesniveaut.

Standardberegningen, hvor der korrigeres for både alder og uddannelsesniveau, viser en indsnævring på 2½ pct.-point fra 2015 til 2017 i forskellen i aktivfrekvensen mellem personer med dansk oprindelse og indvandrere med ikke-vestlig baggrund. I standardberegningen, hvor der kun korrigeres for alder, er forskellen i aktivfrekvensen reduceret med godt 3 pct.-point i samme periode. Det tyder på, at sammensætningsændringer i uddannelsesniveaut har bidraget til at reducere forskellen i aktivfrekvensen en smule fra 2015 til 2017, jf. figur 3.

Anm.: I standardberegningen benyttes karakteristika for befolkningen med dansk oprindelse ultimo 2017.
Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Forskellen i aktivfrekvensen, hvis man ikke korrigerer, er reduceret med 3½ pct.-point fra 2015 til 2017, hvilket betyder, at ændringer i alderssammensætningen også har påvirket udviklingen en smule. Men samlet set er der altså ikke tegn på, at sammensætningsændringer i alder og uddannelsesniveau har haft stor betydning for udviklingen.

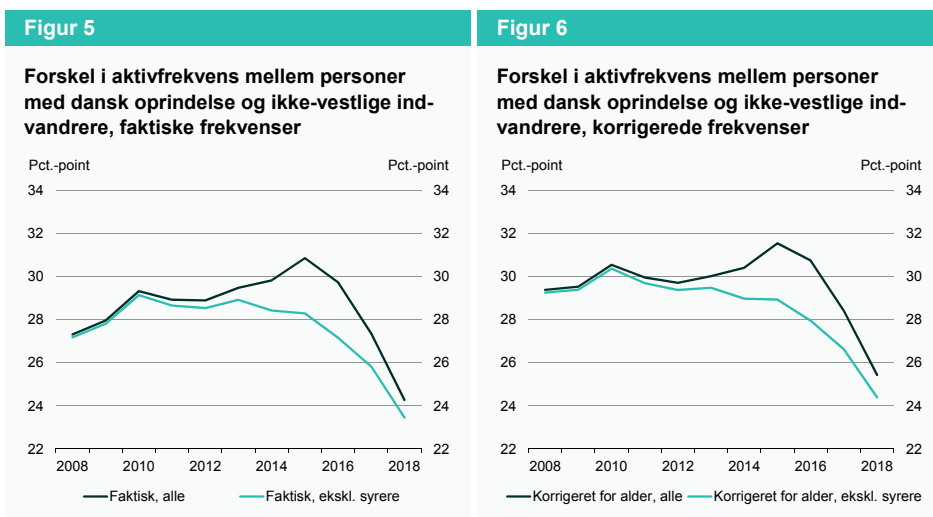
Fra 2017 til 2018 er forskellen i aktivfrekvensen indsnævret med yderligere 3 pct.-point. Det gælder både, når tallene ikke bliver korrigeret, og når der korrigeres for forskel i alderssammensætning. Det er ikke muligt at korrigerer for forskel i uddannelsesniveau i 2018, idet der endnu ikke foreligger registeroplysninger om befolkningens uddannelsesniveau i 2018.

For ikke-vestlige efterkommere har der også været en indsnævring af afstanden i aktivfrekvensen til personer med dansk oprindelse. Når man korrigerer for forskelle i alder, viser standardberegningen en indsnævring af gabet fra knap 11 pct.-point i 2012 til godt 8 pct.-point i 2018, jf. figur 4.

Flygtningestrømmen fra Syrien

Sammensætningen af indvandrere i Danmark kan hurtigt ændre sig. Det har været tilfældet flere gange igennem de seneste årtier, fx i forbindelse med krigen i Irak og på Balkan, hvor der på kort tid kom en stor tilstrømning af nye indvandrere. Det seneste tilfælde er flygtningestrømmen fra Syrien. På kun fire år – fra 2013 til 2017 – steg antallet af indvandrere fra Syrien fra 4.000 til 34.000 personer.

Så markant en ændring, hvor der på kort tid kommer mange nye indvandrere, kan nemt påvirke gruppens samlede tilknytning til arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet og dermed også forskellen til personer med dansk oprindelse. Forskellen i aktivfrekvensen mellem personer med dansk oprindelse og ikke-vestlige indvandrere steg således fra 29 pct.-point i 2012 til 31 pct.-point i 2015. Hvis man derimod ser bort fra indvandrere fra Syrien, var forskellen i aktivfrekvensen stort set uændret fra 2012 til 2015. Omtrent det samme billede får man, hvis man ser bort fra indvandrere fra Syrien i standardberegningen, hvor der korrigeres for alder, jf. figur 5 og 6.

Anm.: Figurerne vedrører aldersgruppen 18-59 år. I standardberegningerne i figur 6 benyttes karakteristika for befolkningen med dansk oprindelse ultimo 2017.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

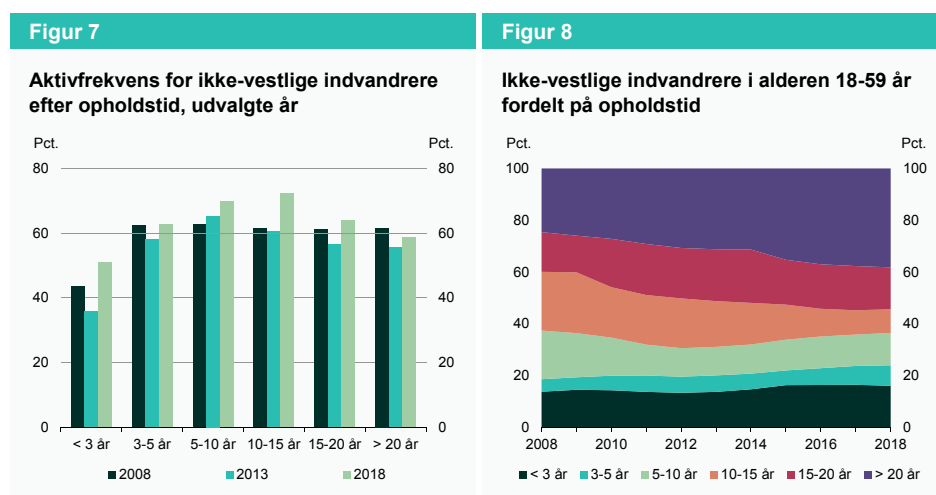
Flygtningestrømmen fra Syrien er med til at illustrere, hvordan markante sammensætningsændringer kan påvirke indvandrernes samlede tilknytning og dermed give anledning til fejlfortolkning. For perioden som helhed peger standardberegningen således på, at afstanden i aktivfrekvensen til personer med dansk oprindelse svingede lidt i perioden fra 2008 til 2015, mens forskellen efter 2015 tydeligvis er indsnævret.

Der kan være flere forklaringer på udviklingen i gabet. Det kan være et resultat af regeringens integrationsindsats, hvor der siden 2015 særligt er taget mange initiativer til at få nye indvandrere i beskæftigelse og uddannelse. En bedring af konjunkturerne kan og-

så være en del af forklaringen. Det er også muligt, at der er sammensætningsændringer, som beregningen ikke opfanger.

Opholdstid

Et andet karakteristika, der varierer med tilknytningen til arbejdsmarkedet, er indvandreres opholdstid. Ikke-vestlige indvandrere i alderen 18-59 år, der har opholdt sig i Danmark i mindre end 3 år, er generelt mindre aktive på arbejdsmarkedet og i uddannelsessystemet end ikke-vestlige indvandrere i samme aldersgruppe, der har været i Danmark i mere end 3 år. I 2018 var aktivfrekvensen størst for ikke-vestlige indvandrere med en opholdstid mellem 5 og 20 år og toppede ved en opholdstid på mellem 10 og 15 år, jf. figur 7.

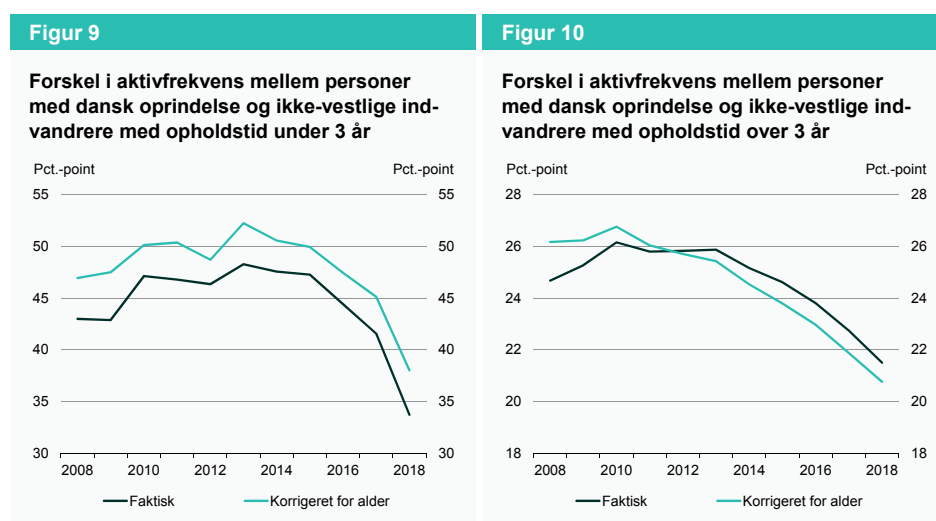
Anm.: Aldersgruppen 18-59 år, ekskl. indvandrere fra Syrien.
Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

I løbet af de seneste ti år har indvandrernes sammensætning på opholdstid ændret sig, jf. figur 8. Der er i dag væsentlig flere med opholdstider over 20 år og lidt flere med opholdstider under 5 år end i 2008. Til gengæld er der færre med opholdstider mellem 5 og 20 år. Da denne gruppe har de højeste aktivfrekvenser, har ændringen i sammensætningen efter opholdstid – alt andet lige – trukket i retning af en lavere aktivfrekvens for gruppen af ikke-vestlige indvandrere som helhed. Ændringen i sammensætningen efter opholdstid er derfor ikke en del af forklaringen på indsnævringen af gabet til personer med dansk oprindelse.

Forløbet for udviklingen i gabet, jf. figur 6 ovenfor, kan også dække over, at gabet har udviklet sig forskelligt for ikke-vestlige indvandrere med kort versus længere opholdstid. For ikke-vestlige indvandrere (ekskl. indvandrere fra Syrien) med en opholdstid under 3 år er forskellen i aktivfrekvensen til personer med dansk oprindelse indsnævret med 14 pct.-point siden 2013, når man korrigerer for alder. Indsnævringen er især sket fra 2015 til 2018, jf. figur 9.

For ikke-vestlige indvandrere (ekskl. indvandrere fra Syrien) med en opholdstid over 3 år er indsnævringen af gabet sket over en lidt længere periode. Når man korrigerer for alder, er forskellen i aktivfrekvensen indsnævret med 6 pct.-point siden 2010, jf. figur 10.

Samlet set er der således tegn på, at forskellen i aktivfrekvensen mellem personer med dansk oprindelse og ikke-vestlige indvandrere er blevet mindre. Både for nye indvandre- re og for indvandrere, der har opholdt sig i Danmark i længere tid.

Anm.: Aldersgruppen 18-59 år, ekskl. indvandrere fra Syrien. I standardberegningen benyttes karakteristika for befolkningen med dansk oprindelse ultimo 2017.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

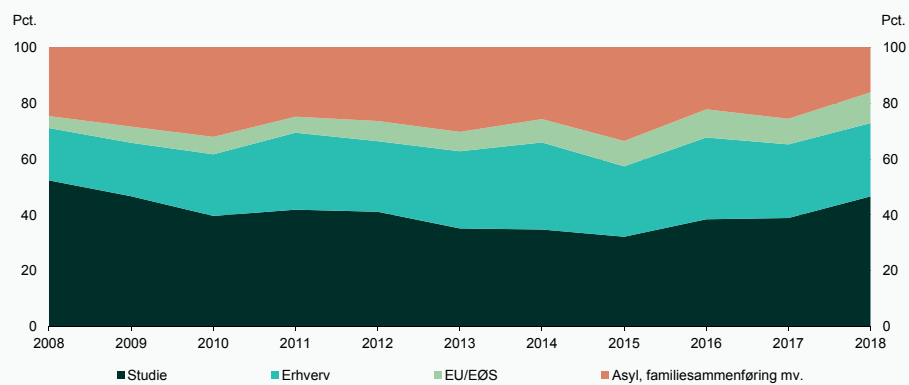
Opholdsgrundlag

Indsnævringen af forskellen i aktivfrekvensen kunne også hænge sammen med et sammensætningsskift i opholdsgrundlaget (flere med studie og erhverv som opholdsgrundlag). Det er ikke muligt at lave en opgørelse af opholdsgrundlaget for alle indvandrere, idet der ikke er registeroplysninger om opholdstilladelser for personer, der er indvandret før 1997. Alternativt kan man se på opholdsgrundlaget for nye indvandrere i hvert år, hvilket kan give et fingerpeg om, hvorvidt der er sket et skift i sammensætningen.

Blandt ikke-vestlige indvandrere i alderen 18-59 år, der indvandrede til Danmark i 2017, havde omkring to tredjedele studie eller erhverv som opholdsgrundlag. Set over hele perioden 2008 til 2018 har andelen svinget mellem 57 og 72 pct. Der er således ikke tegn på, at der er sket et systematisk skift i opholdsgrundlaget, der i al væsentlighed kan forklare indsnævringen i gabet i aktivfrekvensen, jf. figur 11.

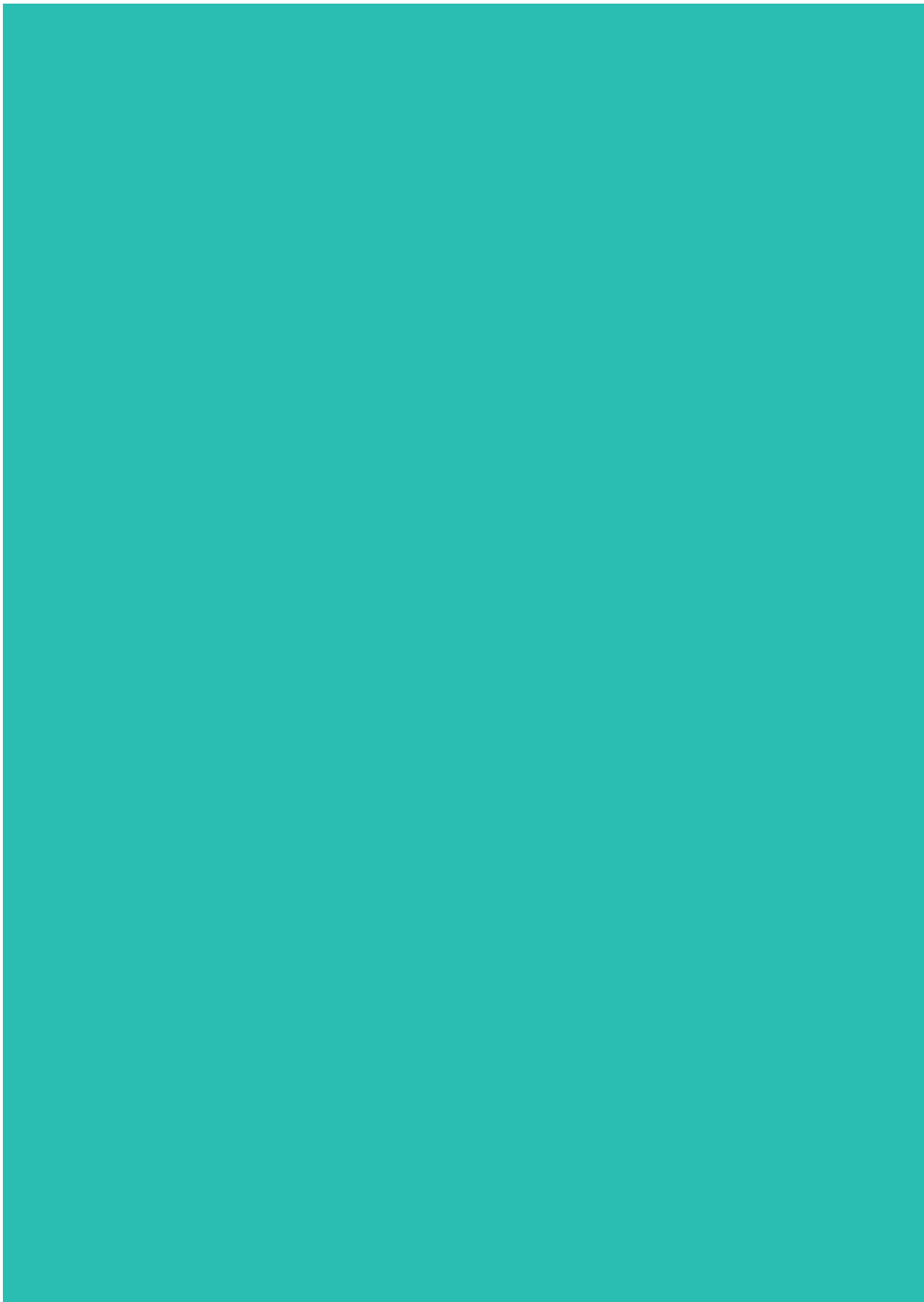
Figur 11

Nye indvandrere fra ikke-vestlige lande i alderen 18-59 år fordelt på opholdsgrundlag

Anm.: Nye indvandrere i det enkelte år med oprindelse i ikke-vestlige lande. Personerne indgår i befolkningen pr. 31. december. Ekskl. nye indvandrere med oprindelse i Syrien. 2018 vedrører indvandringen de første tre kvartaler i året. Opholdsgrundlag "EU/EØS" omfatter også personer, der kommer for at arbejde eller studere.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Kapitel 2

Parallelsamfund i Danmark

I de seneste 40 år har befolkningens sammensætning ændret sig betydeligt. I 1980 boede der omkring 50.000 personer med ikke-vestlig baggrund i Danmark. I dag er der omkring ½ mio., svarende til 8½ pct. af Danmarks befolkning. Mange klarer sig godt, men udviklingen indebærer også en større risiko for, at der opstår parallelsamfund blandt personer med ikke-vestlig baggrund.

Begrebet parallelsamfund kan have forskellig betydning, men er i denne redegørelse et samfund, som er fysisk eller mentalt isoleret og følger egne normer og regler, uden nogen nævneværdig kontakt til det danske samfund og uden ønske om at blive en del af det danske samfund. Parallelsamfund udfordrer det danske samfunds sammenhængskraft, der er opbygget og udviklet gennem generationer via blandt andet foreningslivet, fælles undervisnings- og uddannelsesinstitutioner, godt naboskab og samarbejde med kollegaer på arbejdspladsen.

En stor koncentration af bestemte befolkningsgrupper, som det er tilfældet i boligområderne på ghettolisten, er sandsynligvis med til at forstærke eksistensen af parallelsamfund. Men i sagens natur handler parallelsamfund om det enkelte individs identitet og værdigrundlag. Derfor er det umuligt at komme med et præcist, statistisk bud på, hvor mange personer med ikke-vestlig baggrund der reelt lever i parallelsamfund i Danmark.

Til gengæld er det muligt på baggrund af registerdata at opstille forskellige indikatorer, som indkredser personer med ikke-vestlig oprindelse, der er i risiko for at leve isoleret fra det omgivende samfund. Analysen i dette kapitel tager udgangspunkt i otte forskellige indikatorer, der vedrører lange perioder uden beskæftigelse eller uddannelse (passivkultur), den etniske sammensætning i boligområder, på grundskoler og i daginstitutioner samt kriminalitet. Analysen bygger i hovedreglen på data fra 2015, som er det seneste år, hvor alle relevante oplysninger foreligger. For nogle af indikatorerne er der nyere oplysninger.

Hver for sig er indikatorerne næppe et godt bud på, hvor mange ikke-vestlige personer der lever i parallelsamfund. For eksempel er mange indvandrere og efterkommere, der bor i et alment boligområde, i arbejde eller under uddannelse. Derfor tages der afsæt i familier med ikke-vestlig baggrund, der er berørt af flere forskellige indikatorer på samme tid. Tilgangen lægger op til, at jo flere forskellige indikatorer en familie er berørt af, jo større er risikoen for, at familien har en beskedent tilknytning til det danske samfund og dermed kan siges at leve i et parallelsamfund.

Tilsammen kan indikatorerne være med til at indkredse parallelsamfund. Det kan fx være, når personer med ikke-vestlig baggrund i lange perioder ikke er i arbejde eller ud-

dannelse (langvarigt passiv) og samtidig bor i områder, hvor mange af naboerne også har ikke-vestlig baggrund. Eller når børn med ikke-vestlig baggrund går på en skole eller er indskrevet i en daginstitution, hvor der er mange andre børn med ikke-vestlig baggrund.

Hovedbudskaberne er:

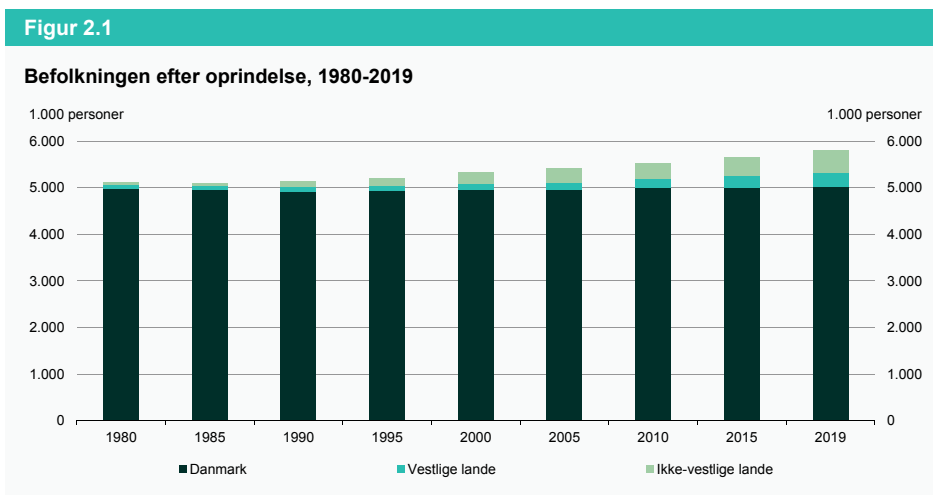
- Det centrale skøn i analysen viser, at der er ca. 76.400 personer, som skønnes at være i risiko for at leve i parallelsamfund i 2015.
- For at illustrere usikkerheden i afgrænsningen præsenterer analysen forskellige alternative afgrænsninger som supplement til det centrale skøn. I alternativerne er der mellem 45.400 og 112.000 personer, som skønnes at være i risiko for at leve i parallelsamfund.
- Mange indvandrere og efterkommere, som skønnes at leve i parallelsamfund, bor i et alment boligområde med en stor koncentration af personer med ikke-vestlig oprindelse.
- Det kendetegner også personer, som skønnes at leve i parallelsamfund, at mange er langvarigt passive. Det vil sige, at de over en årrække ikke har haft fast tilknytning til uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet.
- Antallet, som er i risiko for at leve i parallelsamfund, er steget fra 73.300 i 2010 til 76.400 personer i 2015. I perioden er antallet af personer med ikke-vestlig oprindelse steget markant. Andelen, som er i risiko for at leve i parallelsamfund, er således faldet fra 20 pct. i 2010 til 18 pct. i 2015.
- Faldet skyldes blandt andet, at koncentrationen i daginstitutioner og grundskoler er mindsket. Der er også en lidt større del af unge med ikke-vestlig oprindelse, som er aktive, fx i uddannelse.
- Der er omvendt lidt flere personer med ikke-vestlig oprindelse, der bor i alment boliger, hvor mange af naboerne har samme herkomst. Godt 142.200 indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig herkomst bor i et alment boligområde, hvor mindst 25 pct. af beboerne har ikke-vestlig baggrund.

2.1 Hvad er parallelsamfund, og hvordan kan det måles?

Den danske befolkning er vokset fra 5,1 mio. i 1980 til 5,8 mio. i 2019. Befolkningsvæksten i Danmark kan primært tilskrives, at der er kommet flere med vestlig eller ikke-vestlig oprindelse. Det omfatter indvandrere og efterkommere af indvandrere.

Særligt er gruppen med ikke-vestlig oprindelse vokset. Antallet af personer med ikke-vestlig oprindelse er tidoblet fra godt 50.000 i 1980 til godt 500.000 i 2019, jf. figur 2.1.

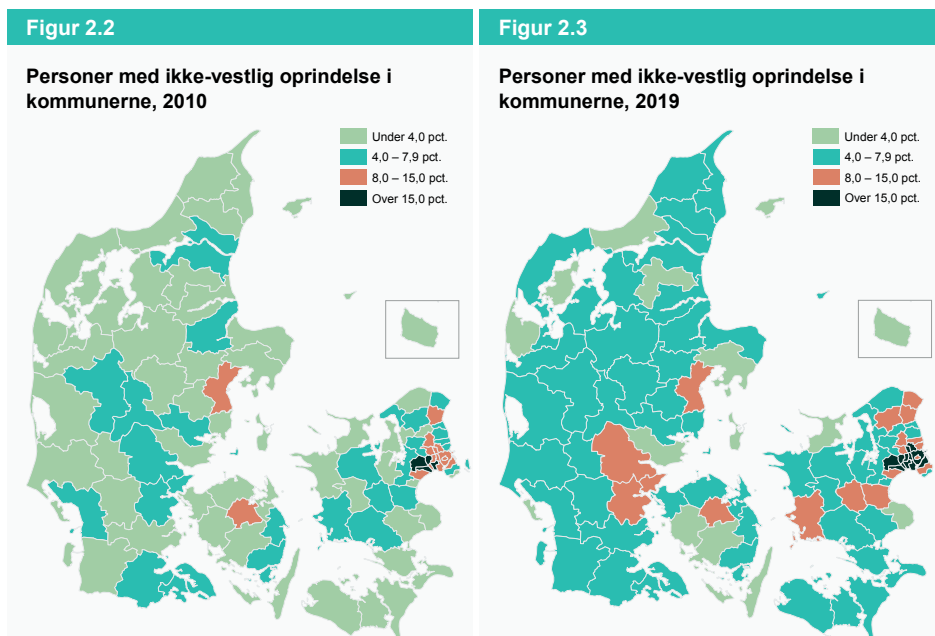

Anm.: Befolkningen 1. januar hver år. Personer uden dansk oprindelse er indvandrere og efterkommere.
 Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Når der sker store forskydninger i befolkningssammensætningen, er der en risiko for, at sammenhængskraften udfordres, og at der opstår parallelsamfund.

I 2019 udgør personer med ikke-vestlig oprindelse 8,7 pct. af befolkningen. Selv om der er kommet flere personer med ikke-vestlig oprindelse i alle landets kommuner, er der også sket en stor koncentration i nogle kommuner, jf. figur 2.2 og 2.3.

Eksempelvis udgør personer med ikke-vestlig oprindelse 28 pct. af beboerne i Brøndby Kommune og 33 pct. af beboerne i Ishøj Kommune. Det kommer endnu tydeligere til udtryk i boligområderne på ghettolisten, hvor mere end 50 pct. af beboerne har ikke-vestlig oprindelse.

Anm.: Befolkningen 1. januar hvert år. Indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse.
 Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Et parallelsamfund kan være kendetegnet ved at være fysisk og mentalt isoleret fra det øvrige samfund og følger egne normer og regler, uden nogen nævneværdig kontakt til det øvrige samfund og uden ønske om at blive en del af det øvrige samfund.

Der findes ingen officiel eller entydig definition på et parallelsamfund. Men det ligger i ordet parallelsamfund, at det forudsætter, at der er tale om en gruppe mennesker, som deler nogle værdier, som adskiller sig fra de fælles værdier i det øvrige samfund. Værdigrundlaget kan blandt andet være kulturelt betinget, afspejle traditioner eller en religiøs overbevisning eller kombinationer heraf. Sprogbarrierer kan også være med til at skabe parallelsamfund.

En stor koncentration af bestemte befolkningsgrupper, som det er tilfældet i nogle kommuner og særligt i boligområderne på ghettolisten, er sandsynligvis med til at forstærke eksistensen af parallelsamfund.

Der eksisterer heller ikke en entydig definition af, hvornår den enkelte person eller familie tilhører et parallelsamfund. Er det, når man sjældent omgås personer med dansk oprindelse? Skal man opføre sig på en bestemt måde, eller skal man have et bestemt livssyn?

Det er et individuelt spørgsmål, om man føler et større tilhørsforhold til et parallelsamfund end resten af samfundet. Det handler om det enkelte individs selvopfattelse, identitet og værdigrundlag. Personerne kan identificere sig med de normer og regler, som kendetegner parallelsamfund. Det er aspekter, som er meget vanskelige at afdække. Der-

for er det heller ikke muligt at komme med et sikkert bud på, hvor mange personer med ikke-vestlig baggrund, der lever i parallelsamfund i Danmark.

Boks 2.1 giver nogle eksempler på personer, som lever i et parallelsamfund.

Boks 2.1

Eksempler på personer, der lever i parallelsamfund

Selvvalgt isolation og social marginalisering: Personer, som langvarigt hverken er i arbejde eller uddannelse, som har ringe dansk kundskaber, og hvor børnene bliver holdt ude af danske netværk. De deltager ikke i civilsamfundet (foreningslivet) eller den demokratiske proces (lav valgdeltagelse).

Koncentration af børn og voksne med ikke-vestlig baggrund: Personer, der er bosat i områder, hvor der bor mange andre med ikke-vestlig baggrund, og hvor der er få børn med dansk oprindelse i daginstitutioner og skoler.

Modkultur til det danske samfund: Personer, der tilslutter sig ekstremistiske synspunkter eller legitimerer deres handlinger efter ekstremistisk ideologi. Personer, som er del af en bande eller personer, som begår ulovlige handlinger med henvisning til samfundsforhold, de er utilfredse med.

Kilde: Økonomi- og Indenrigsministeriet, Parallelsamfund i Danmark, Økonomisk analyse nr. 30, marts 2018.

Analyserne i dette kapitel forsøger at afdække udbredelsen af parallelsamfund i Danmark på baggrund af registerdata. Konkret opstilles der forskellige, statistiske indikatorer for personer med ikke-vestlig oprindelse. Indikatorerne søger at indkredse personer, som lever relativt isoleret fra det omgivende samfund. Indikatorerne kan selvsagt ikke eksakt sige, om en person lever i parallelsamfund eller ej. På samme måde kan der være personer, som ikke har indikationer på at leve i parallelsamfund, men i høj grad gør det. Indikatorerne skal derfor tolkes som indikatorer, som beskriver *risikoen* for at leve i parallelsamfund.

Indikatorerne er udvalgt, fordi de på forskellig vis udtrykker nogle af de kendetegn ved personer, som lever i parallelsamfund, der beskrives i boks 2.1. En indikator indkredser personer, som bor i almene boligområder med en stor koncentration af beboere med ikke-vestlig oprindelse. Indikatoren kan indfange det forhold, at nogle af boligområderne er tydeligt afgrænset fra det omkringliggende samfund, hvilket kan medvirke til, at der opstår en lukkethed og afskærmning mod resten af samfundet.

En anden indikator indkredser unge mennesker, som er dømt for kriminalitet. En kriminel adfærd kan opstå som en modkultur til det danske retssamfund. Det kan udvikle sig til deltagelse i bandemiljøer, som opererer efter egne normer og regler.

Analyserne anvender i alt otte indikatorer, der på baggrund af statistiske oplysninger søger at indkredse så mange aspekter af livet i parallelsamfund som muligt, jf. boks 2.2.

Boks 2.2**8 indikatorer til at afgrænse parallelsamfund**

De personer, som tilhører familier, der er i risiko for at leve i parallelsamfund, identificeres på baggrund af otte indikatorer, som er konstrueret ved at koble en række registerdata.

Alle personer, som tilhører en familie, der opfylder flere indikatorer, anses for at være i risikogruppen for at leve i parallelsamfund. Således vil børn eksempelvis også være omfattet, hvis forældrene opfylder kriterierne. Det er også baggrunden for, at det alene er personer, som tilhører familier, hvor alle familiemedlemmer er indvandrere eller efterkommere med ikke-vestlig oprindelse, der kan indgå i gruppen med risiko for at leve i parallelsamfund i analysen.

Med de valgte indikatorer er det muligt på en konsistent og sammenhængende måde at identificere familier, som er i risiko for at leve i parallelsamfund, over perioden 2010 til 2015. Nogle indikatorer dækker en længere tidsperiode.

De 8 indikatorer er defineret som følger:

- 1 Bor i alment boligområde, hvor mindst 25 pct. af beboerne har ikke-vestlig oprindelse:
Opgørelsen er bestemt på baggrund af andelen af personer med ikke-vestlig oprindelse i almene boliger inden for hvert sogn. En person er omfattet af indikatoren, hvis personer bor i en almen bolig i et sogn, hvor mindst 25 pct. af beboerne i sognets almene boliger har ikke-vestlig oprindelse.
- 2 Børn (1-4 år), der ikke er i dagtilbud:
Børn i alderen 1-4 år på opgørelsestidspunkt, som ikke er registreret i et dagtilbud (vuggestue, dagpleje, børnehave eller aldersintegreret institution.)
- 3 Børn (0-6 år) i daginstitution, hvor mindst 25 pct. har ikke-vestlig baggrund:
Opgørelsen er bestemt på baggrund af andelen af børn med ikke-vestlig oprindelse i hver enkelt institution. Et barn er omfattet af indikatoren, hvis barnet går i en institution, hvor mindst 25 pct. af børnene har ikke-vestlig oprindelse.
- 4 Børn og unge i grundskoler, hvor mindst 25 pct. har ikke-vestlig baggrund:
Opgørelsen er bestemt på baggrund af andelen af børn med ikke-vestlig oprindelse på hver enkelt skole (folkeskole, efterskole, fri- eller privatskole). Et barn er omfattet af indikatoren, hvis barnet går på en skole, hvor mindst 25 pct. af eleverne har ikke-vestlig oprindelse.
- 5 Børn (12-14 år) sigtet efter straffeloven mv. i løbet af et år:
Opgørelsen omfatter børn under den kriminelle lavalder på 15 år, som er sigtet for overtrædelse af straffeloven, lov om euforiserende stoffer samt våbenloven.
- 6 Unge (15-29 år) dømt efter straffeloven mv. i løbet af et år:
Opgørelsen omfatter unge, som er dømt for overtrædelse af straffeloven, lov om euforiserende stoffer samt våbenloven.
- 7 Inaktive unge (15-29 år):
Inaktive unge er defineret, som personer der i en periode på 6 måneder fra 1. juli til 31. december hverken er under uddannelse eller har erhvervsindkomst.
- 8 Unge og voksne (22-59 år) som er langvarigt passive:
Langvarigt passive er i denne redegørelse defineret, som personer der i mindst 4 ud af de seneste 5 år er offentligt forsørgede, ikke er under uddannelse eller ikke har nogen erhvervsindkomst. Personer skal have opholdt sig i Danmark i alle 5 år.

Hver for sig er indikatorerne ikke i stand til at give et godt bud på, hvor mange personer med ikke-vestlig oprindelse der lever i parallelsamfund. Men samlet set kan de bruges til at vurdere, om en familie er i risiko for at leve i parallelsamfund. Det er valgt, at familien er den naturlige enhed. Dels fordi familien er udgangspunktet for de fleste menneskers liv. Dels fordi værdigrundlag, livsanskuelse m.m. sædvanligvis vil være præget af ens opvækst, og den familie man er en del af.

Af samme årsag lægges det også til grund, at alle i familien skal have ikke-vestlig oprindelse for at kunne indgå i gruppen, som er i risiko for at leve i parallelsamfund. Det er således svært at argumentere for, at et enkelt familiemedlem alene lever i parallelsamfund. Det er således forudsætningen i den videre analyse, at hvis et eller flere familiemedlemmer er omfattet af en indikator, så er alle i familien berørt.

Det statistiske grundlag, for at en familie kan siges at leve i parallelsamfund, er, at der er tilpas mange indikationer tilstede i familien som helhed. Ved at inddrage flere indikatorer, som afspejler forskellige aspekter af parallelsamfund, bliver det muligt at indkredse familier, hvor der statistik set er indikationer på, at familien lever i et parallelsamfund.

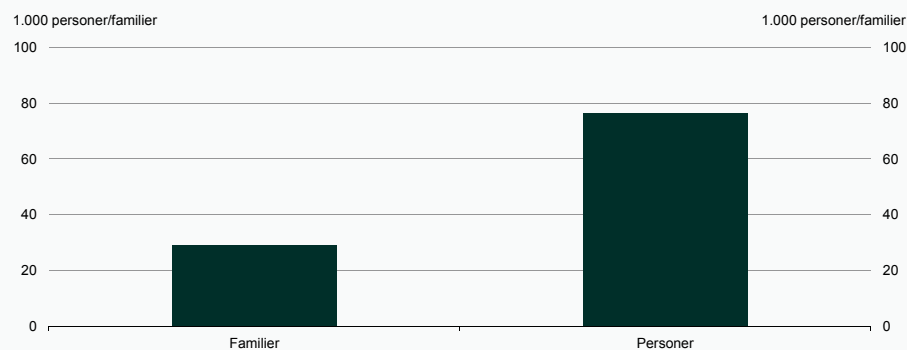
Opgørelsen af parallelsamfund i denne redegørelse skal ikke ses som et forsøg på at udpege de enkelte familier, men er alene et forsøg på at give en samlet beskrivelse af familier med ikke-vestlig oprindelse, hvor der er flere indikationer, som indebærer en risiko for, at de tilhører et parallelsamfund.

Det er valgt som den centrale afgrænsning i analysen, at personerne skal tilhøre en familie, som er omfattet af mindst 3 indikatorer for at være i risikogruppen. Hertil kommer små familier med 1-3 medlemmer, som alene skal opfylde mindst 2 af de 8 indikatorer. Små familier har – alt andet lige – mindre sandsynlighed for at være berørt af flere indikatorer.

Det centrale skøn er, at 29.300 familier med ikke-vestlig oprindelse er i risiko for at leve i parallelsamfund. Familierne består af 76.400 personer, jf. figur 2.4.

Figur 2.4

Familier og personer med indikationer på parallelsamfund, 2015

Anm.: Personer i familier, hvor alle har ikke-vestlig oprindelse. Definitionen af familier følger Danmarks Statistiks e-familier.

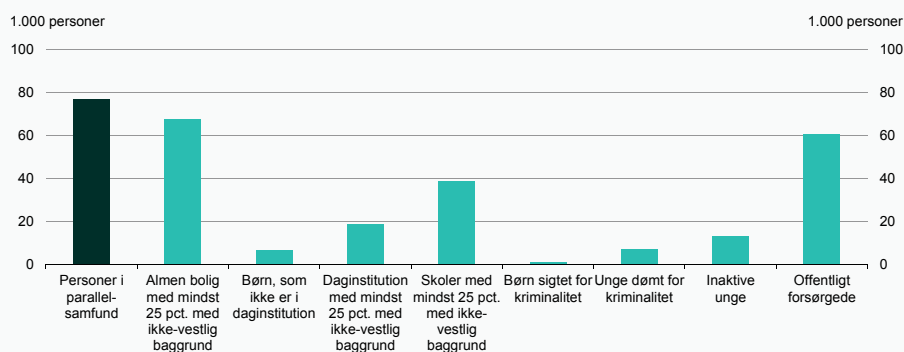
Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

I den resterende analyse er det disse personer, som er udgangspunktet for at beskrive parallelsamfund i Danmark. Det er vigtigt at have for øje, at der er tale om en gruppe af personer, som alene på baggrund af de statistiske indikatorer er i risiko for at leve i parallelsamfund. Konklusionerne vil således alene basere sig på gruppen som helhed, mens det – som nævnt – under alle omstændigheder er et individuelt spørgsmål, om hver enkelt borger føler sig tættest knyttet til det danske samfund i bred forstand eller til et parallelsamfund, hvor værdier og livssyn er radikalt anderledes end i resten af samfundet.

Personer, som er i risiko for at leve i parallelsamfund, bor i høj grad i et alment boligområde, hvor mindst 25 pct. af beboerne har ikke-vestlig oprindelse. Det gælder for 67.200 personer. Endvidere er der 60.200 personer med indikationer på at indgå i parallelsamfund, hvor en eller flere i familien er langvarigt offentlig forsørgede, jf. figur 2.5.

Figur 2.5

Indikatorer blandt personer i risiko for at leve i parallelsamfund, 2015

Anm.: Personer i familier, hvor alle har ikke-vestlig oprindelse. En person er i risikogruppen, hvis familien er omfattet af mindst 3 indikatorer dog mindst 2 indikatorer, hvis familien har mindre end 4 medlemmer.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Der er ligeledes ca. 38.300 personer, hvor et eller flere af børnene i familien går på en skole, hvor mindst 25 pct. af eleverne har ikke-vestlig oprindelse.

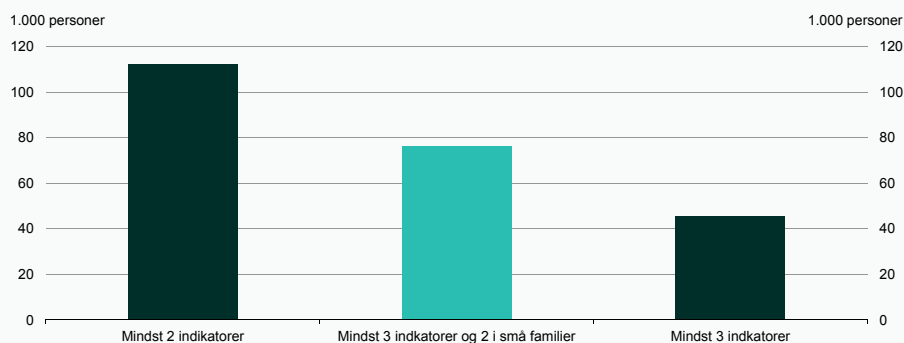
Det er vigtigt, at resultaterne tolkes i den rette kontekst. Indikatorerne kan som nævnt ikke benyttes til med stor præcision at identificere enkelte familier eller personer, som lever i parallelsamfund. Omvendt afspejler resultaterne, at gruppen, som lever i parallelsamfund, adskiller sig fra resten af befolkningen på en række faktorer.

Man kunne også have valgt, at der i den centrale afgrænsning skulle have været stillet krav om, at der skulle flere eller færre indikatorer til, for at personerne i en familie bliver udpeget som værende i risiko for at tilhøre et parallelsamfund. Det centrale skøn i analysen bygger som sagt på, at familier, som består af mere end 3 personer, skal opfylde mindst 3 indikatorer og familier, som består af 1-3 personer, skal være omfattet af mindst 2 indikatorer.

Hvis man i stedet havde lagt til grund, at mindst 2 indikatorer per familie var tilstrækkeligt uanset familiestørrelse, ville der være 112.000 personer, som var i risiko for at leve i parallelsamfund. Tilsvarende vil der være 45.400 personer, som lever i parallelsamfund, hvis kriteriet er mindst 3 indikatorer uanset familiestørrelse, jf. figur 2.6.

Figur 2.6

Personer med indikationer på at leve i parallelsamfund ved forskellige afgrænsninger, 2015

Anm.: Personer i familier, hvor alle har ikke-vestlig oprindelse.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Spændet fra 45.400 til 112.000 personer, afhængig af om der anvendes 2 eller 3 indikatorer, viser, at der er en grundlæggende usikkerhed omkring antallet af personer, som lever i parallelsamfund.

Med udgangspunkt i de 76.400 personer, som udgør det centrale skøn, er den typiske kombination af indikatorer blandt de små familier, at familien bor i et alment boligområde med mindst 25 pct. beboere med ikke-vestlig oprindelse og mindst én person i alderen 22-59 år er langvarigt passiv.

Tilsvarende gælder det blandt de store familier, at de er omfattet af de samme to indikatorer og herudover er der mindst ét barn i familien, som går på en skole med mindst 25 pct. elever med ikke-vestlig oprindelse, jf. tabel 2.1.

Tabel 2.1

Kombinationer af indikatorer i afgrænsningen af familier med indikationer på at leve i parallelsamfund, 2015

	Antal personer
Små familier (1-3 personer) med mindst to forskellige indikatorer	
Indikator 1 (almen bolig), Indikator 8 (langvarigt passiv)	17.900
Indikator 1 (almen bolig), Indikator 4 (skole), Indikator 8 (langvarigt passiv)	3.500
Indikator 1 (almen bolig), Indikator 4 (skole)	2.300
Indikator 1 (almen bolig), Indikator 7 (inaktive unge)	2.200
Indikator 7 (inaktive unge), Indikator 8 (langvarigt passiv)	2.100
Indikator 1 (almen bolig), Indikator 7 (inaktive unge), Indikator 8 (langvarigt passiv)	1.200
Øvrige kombinationer	10.200
Store familier (mere end 3 personer) med mindst tre forskellige indikatorer	
Indikator 1 (almen bolig), Indikator 4 (skole), Indikator 8 (langvarigt passiv)	13.600
Indikator 1 (almen bolig), Indikator 3 (daginstitution), Indikator 4 (skole), Indikator 8 (langvarigt passiv)	5.400
Indikator 1 (almen bolig), Indikator 3 (daginstitution), Indikator 4 (skole)	3.500
Indikator 1 (almen bolig), Indikator 3 (daginstitution), Indikator 8 (langvarigt passiv)	2.400
Øvrige kombinationer	12.100
I alt	76.400

Anm.: Personer i familier, hvor alle har ikke-vestlig oprindelse. Definitionen af familier følger Danmarks Statistiks e-familier. Indikatorerne er defineret i boks 2.2.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Det er et gennemgående træk, at personer, som lever i parallelsamfund, typisk bor i et alment boligområde med mindst 25 pct. med ikke-vestlig oprindelse (indikator 1).

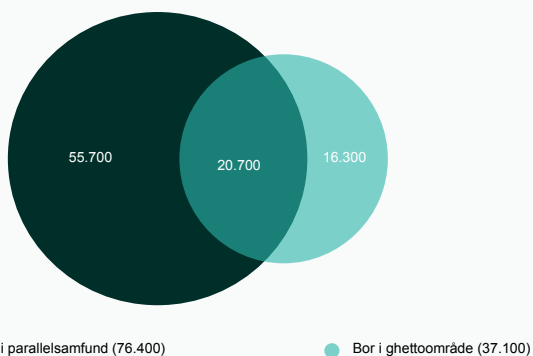
Nogle store almene boligområder har over tid udviklet sig til ghettoer, hvor flertallet af beboerne blandt andet har ikke-vestlig oprindelse og en svag tilknytning til arbejdsmarkedet, jf. kapitel 4.

Der er et væsentligt overlap mellem de personer, som bor i et boligområde på ghettolisten, og de personer, som lever i parallelsamfund.

Det kan hænge sammen med, at forholdene i ghettoområder kan være med til at danne grobund for parallelsamfund. Ligesom der er et vist overlap mellem definitionerne af ghettoområderne og indikatorerne for parallelsamfund. Omvendt er afgrænsningen af parallelsamfund i denne redegørelse ikke begrænset til bestemte almene boligområder.

Mange indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande, der bor i et ghettoområde, har indikationer på at leve i et parallelsamfund. Cirka 37.100 personer med ikke-vestlig

oprindelse boede i 2015 i et ghettoområde. Heraf har ca. 55 pct. – svarende til 20.700 personer – indikationer på at leve i et parallelsamfund, jf. figur 2.7.

Figur 2.7**Indikationer på parallelsamfund og personer, som bor i ghettoområder, 2015**

Anm.: I alt 59.682 personer bor i et boligområde på ghettolisten i 2015 uanset oprindelse.

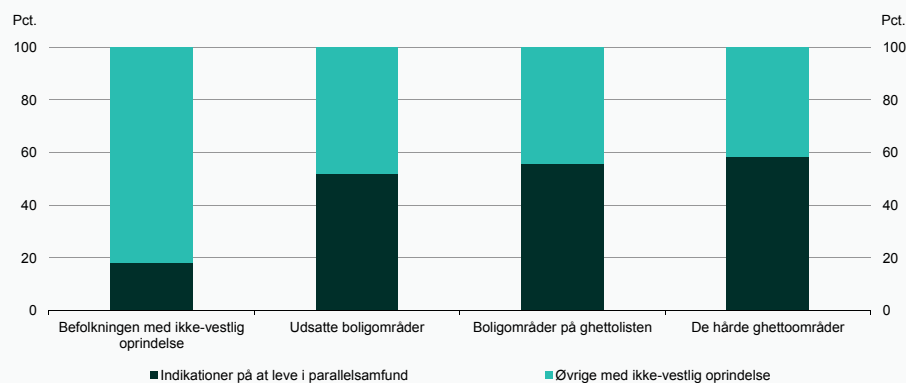
Kilde: Transport-, Bygnings- og Boligministeriet og egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Der er tegn på, at personer i ghettoområder oftere lever i parallelsamfund end ikke-vestlige indvandrere og efterkommere generelt.

Tendensen går igen, når man ser på forskellige boligområder. I de udsatte boligområder er det omkring halvdelen af beboerne med ikke-vestlig oprindelse, som tilhører familier med indikationer på at leve i parallelsamfund. I de hårde ghettoområder, der er en delmængde af de udsatte boligområder, er det ca. 60 pct. af ikke-vestlige beboere, som tilhører familier med indikationer på at leve i parallelsamfund, jf. figur 2.8.

Figur 2.8

Personer med indikationer på at leve i parallelsamfund efter boligområder, 2015

Anm.: Afgrænsningen af boligområder er på baggrund af ghettolisten for 2015, samt de 16 hårde ghettoområder, som fremgår af regeringens udspil "Et Danmark uden parallelsamfund – ingen ghettoer i 2030". Boligområderne er delmængder af hinanden. Opgørelsen er inkl. overlap, så en person kan indgå i flere boligområder.
 Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Som en robusthedstest af indikatorernes styrke og egenskaber er der gennemført en analyse, der ser nærmere på værdier blandt gruppen af personer, som indikatorerne udpeger som værende i risiko for at leve i parallelsamfund. Udlændinge- og Integrationsministeriet gennemfører årligt Medborgerskabsundersøgelsen, som bidrager til at give et billede af, hvordan det står til med sammenhængskraften i Danmark og dermed risikoen for fremvækst af parallelsamfund, jf. kapitel 3. Det viser sig, at personer med indikationer på at leve i parallelsamfund i højere grad end andre personer med ikke-vestlig oprindelse, svarer på en måde, som kan underbygge, at de har et anderledes samfundssyn end den øvrige befolkning på en række konkrete områder.

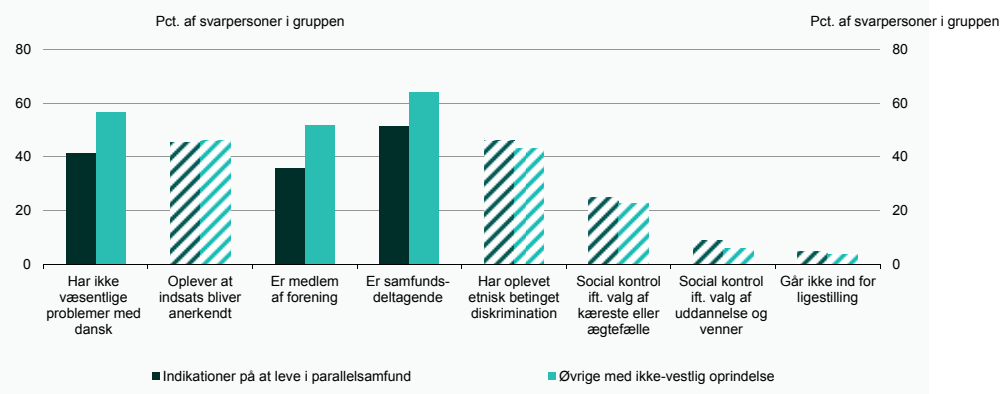
Det er dog ikke på alle områder, at personer med indikationer på at leve i parallelsamfund, adskiller sig fra andre personer med ikke-vestlig oprindelse. Det gør sig fx gældende med hensyn til, hvor mange som har oplevet diskrimination. Det er muligt, at velintegrerede indvandrere og efterkommere oplever diskrimination, når de færdes i det danske samfund. Diskrimination kan muligvis komme til udtryk på andre måder blandt personer, som har dårlige dansk kundskaber, og som er uden for arbejdsmarkedet.

Blandt personer med indikationer på at leve i parallelsamfund er der signifikant færre, som svarer, at de ikke har problemer med at forstå dansk sammenlignet med øvrige med ikke-vestlig oprindelse.

Det viser sig også, at personer med indikationer på at leve i parallelsamfund i mindre grad er medlem af en forening og samfundsdeltagende end andre med ikke-vestlig oprindelse, jf. figur 2.9.

Figur 2.9

Medborgerskab blandt personer med indikationer på at leve i parallelsamfund, 2015

Anm.: Personer med ikke-vestlig oprindelse. Der er anvendt svarene fra Medborgerskabsundersøgelsen 2014 kombineret med befolkningen 1. januar 2015 opdelt på, om de tilhører familier med indikationer på at leve i parallelsamfund. Der indgår i alt 1.594 respondenter med ikke-vestlig oprindelse fra Medborgerskabsundersøgelsen 2014. Målingen om danskundskaber omfatter alene indvandrere. Der er 646 respondenter i alderen 18-29 år, som indgår i de to målinger om social kontrol og målingen om ligestilling. De fuldfarvede søjler angiver, at forskellen er statistisk signifikant på 5 pct. signifikansniveau.

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets medborgerskabsundersøgelse 2014 og egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

2.2 Hvordan har parallelsamfund udviklet sig i Danmark?

Med de kvantitative opgørelser i denne analyse er det muligt at følge udviklingen i, hvor mange personer som lever i parallelsamfund i Danmark.

Det er muligt at opgøre antallet af personer, som lever i parallelsamfund, på en konsistent og sammenhængende måde over perioden 2010 til 2015. Med det centrale skøn i analysen er antallet af personer med indikationer på at leve i parallelsamfund steget fra 73.300 personer i 2010 til 76.400 personer i 2015.

Omvendt er der sket et fald i sandsynligheden for, at den enkelte person med ikke-vestlig herkomst lever i et parallelsamfund. Andelen af personer med ikke-vestlig herkomst med indikationer på at leve i parallelsamfund er faldet fra 20 pct. i 2010 til 18 pct. i 2015, jf. figur 2.10.

Figur 2.10

Personer med indikationer på at leve i parallelsamfund, 2010-2015

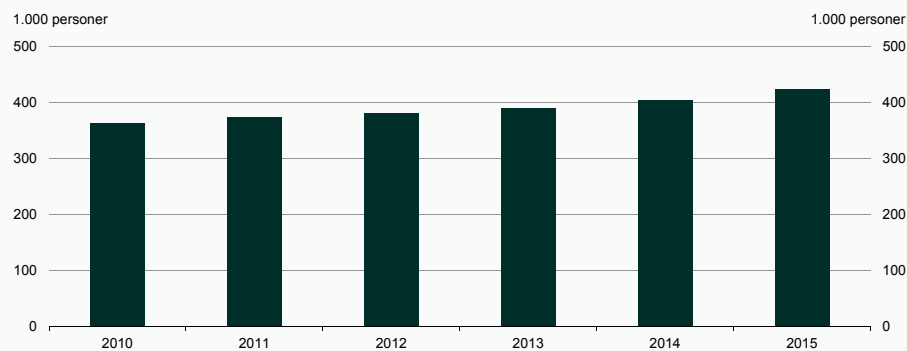
Anm.: Personer, der tilhører familier med ikke-vestlig oprindelse, som er omfattet af mindst 3 indikatorer dog mindst 2 indikatorer i små familier med 1-3 familiemedlemmer.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Når der er blevet lidt flere, som har indikationer på at leve i parallelsamfund, skal det ses i lyset af befolkningsudviklingen i perioden. Fra 2010 til 2015 er antallet af personer med ikke-vestlig oprindelse vokset fra 362.500 til 423.300, jf. figur 2.11.

Figur 2.11

Personer med ikke-vestlig oprindelse, 2010-2015

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

For at blive klogere på udviklingen kan man se nærmere på de otte indikatorer. Det er her vigtigt både at vurdere udviklingen i antallet af omfattede personer og udviklingen for hver indikator set i forhold til befolkningen med ikke-vestlig oprindelse.

Stigningen i antallet af personer med indikationer på at leve i parallelsamfund er navnlig drevet af, at flere med ikke-vestlig baggrund bor i almene boligområder, hvor mindst 25

pct. af beboerne er af ikke-vestlig oprindelse. Dette antal er steget fra 117.000 i 2010 til 142.200 i 2015. Tager man højde for befolkningsudviklingen, svarer det til, at andelen af personer med ikke-vestlig baggrund, der bor i et alment boligområde med mindst 25 pct. ikke-vestlige beboere, er steget fra 32 til 34 pct., jf. tabel 2.2.

Tabel 2.2

Personer ikke-vestlig oprindelse berørt af indikatorerne, 2010 og 2015

	Antal personer med ikke-vestlig oprindelse		Andel omfattet af indikatoren (pct.)	
	2010	2015	2010	2015
Bor i alment boligområde, hvor mindst 25 pct. af ikke-vestlig baggrund	117.000	142.200	32	34
Børn (1-4 år), der ikke er i dagtilbud	4.400	4.200	22	20
Børn (0-6 år) i daginstitution, hvor mindst 25 pct. har ikke-vestlig baggrund	8.800	8.100	46	40
Børn og unge i grundskoler, hvor mindst 25 pct. har ikke-vestlig baggrund	27.600	25.300	45	42
Børn (12-14 år) sigtet efter straffeloven mv. i løbet af et år	600	300	3	1
Unge (15-29 år) dømt efter straffeloven mv. i løbet af et år	4.800	4.900	5	4
Unge (15-29 år) som er inaktive	17.000	17.600	18	16
Unge og voksne (22-59 år) som er langvarigt passive	49.700	61.000	29	30
Indikationer på at leve i parallelsamfund¹⁾	73.300	76.400	20	18
I alt personer med ikke-vestligoprindelse	362.500	423.300	100	100

Note: 1) Alene personer i familier, hvor alle familiemedlemmer har ikke-vestlig oprindelse.

Anm.: De grønne og røde mærker markerer, om der er fremgang eller tilbagegang for hver enkelt indikator absolut (antal) og relativt (pct.). Andelen inden for hver indikator er relativt til målgruppen afgrænset ved alder mv.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Der er også sket en betydelig stigning i antallet af personer med ikke-vestlig baggrund, som er langvarigt passive. Fra knap 49.700 i 2010 til godt 61.000 i 2015. Stigningen svarer omtrent til befolkningsudviklingen, således at den relative forekomst af personer med ikke-vestlig baggrund, som er langvarigt passive, er vokset fra 29 til 30 pct.

For de øvrige indikatorer har antallet af berørte været stort set uændret eller er direkte faldet i løbet af perioden. Relativt til befolkningen er der derfor sket et fald i andelen i perioden fra 2010 til 2015. For eksempel er der færre ikke-vestlige børn – både absolut og relativt – som ikke er i dagtilbud eller som går i en daginstitution eller på en skole, hvor mindst hvert fjerde barn har en ikke-vestlig baggrund.

Det samlede billede af udviklingen på tværs af indikatorerne bidrager til at forklare, at andelen af indvandrere og efterkommere, som er i risiko for at leve i parallelsamfund, er faldet fra 2010 til 2015. Andelen er således faldet fra 20 pct. til 18 pct., når det opgøres i forhold til befolkningen med ikke-vestlig baggrund.

2.3 Baggrund for udviklingen af parallelsamfund i Danmark

De tre indikatorer, der bidrager til at indkredse flest personer med indikationer på at leve i parallelsamfund, er i) bopæl i alment boligområde med mindst 25 pct. beboere med ikke-vestlig oprindelse, ii) langvarigt passivitet og iii) børn, der går på skoler, hvor mindst 25 pct. af eleverne har ikke-vestlig oprindelse. I dette afsnit belyses udviklingen i disse tre indikatorer. For hver indikator udnyttes den længste periode, hvor der er data tilgængeligt.

Almene boligområder

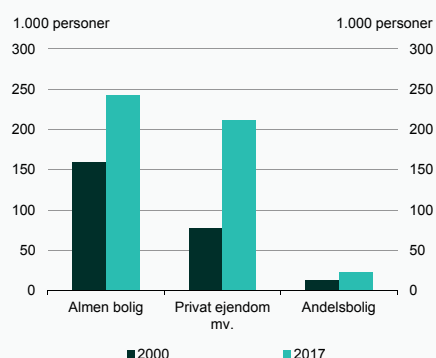
I Danmark er der en række boligformer med forskellige karakteristika, der kan tilgodese familiernes boligbehov og -ønsker. En udbredt boligform er almene boliger.

Almene boliger kan være familieboliger, ældreboliger eller ungdomsboliger, og de er administreret af almene boligorganisationer, som har til formål ”at stille passende boliger til rådighed for alle med behov herfor til en rimelig husleje samt at give beboerne indflydelse på egne boforhold”¹.

Der var 241.900 personer med ikke-vestlig oprindelse, som boede i en almen bolig i 2017, hvilket er 83.000 flere end i år 2000. Der er dog sket en endnu kraftigere stigning i antallet af personer, som bor i en privat bolig, herunder ejerboliger og privat udlejning. Der er således godt 211.900 ikke-vestlige indvandrere og efterkommere, som i 2017 boede i en privat bolig, jf. figur 2.12.

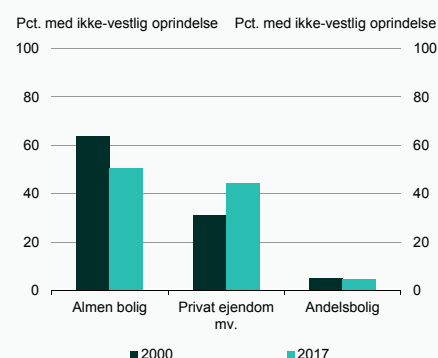
Figur 2.12

Boligtyster blandt personer med ikke-vestlig oprindelse, 2000 og 2017

Figur 2.13

Boligtyster blandt personer med ikke-vestlig oprindelse, 2000 og 2017

Anm.: Indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse. Privat ejendom mv. omfatter ejendomme ejet af privatpersoner og selskaber, samt offentlige ejendomme og uoplyst ejerforhold. Den overvejende del er private ejerboliger.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

¹ Almenboligloven § 5 b.

Over perioden 2000 til 2017 er der således sket en større spredning i boligmønstrene blandt personer med ikke-vestlig oprindelse. Det er således 50 pct. af gruppen med ikke-vestlig oprindelse, som bor i en almen bolig, mens det er 44 pct., som bor i en privat bolig i 2017, jf. figur 2.13.

Mange kan opleve, at de bor i et område, hvor flertallet af beboerne minder om dem selv. Det kan der være flere årsager til. Der er faktorer, som trækker folk til bestemte områder. Det kan være ønsket om at bo tæt på andre mennesker med samme livsanskuelse og værdier. På samme måde er der faktorer, der skubber mennesker i retning af bestemte boligområder. Det kan fx skyldes økonomiske begrænsninger. Begge forhold – push-pull-faktorer – fører til en mere homogen befolkning i hvert enkelt lokalområde.

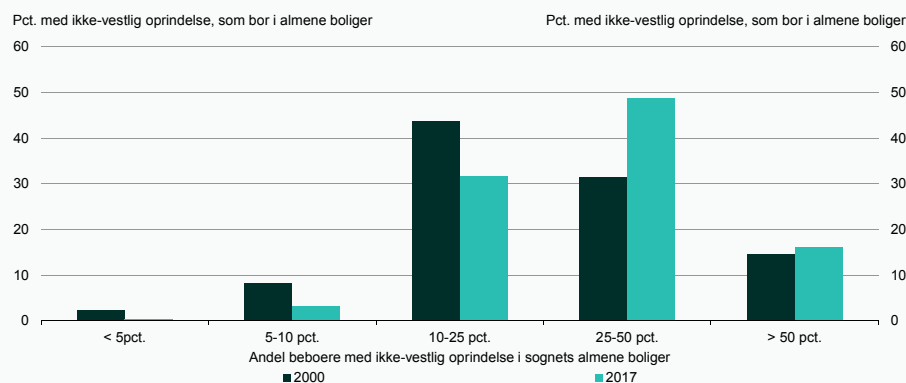
Generelt er andelen af beboere i almene boliger med ikke-vestlig oprindelse steget fra 18 pct. i 2000 til 25 pct. i 2017.

Der er tegn på, at stigningen i antallet af personer med ikke-vestlig oprindelse, som bor i en almen bolig, er sket i bestemte boligområder. Det er særligt i boligområder, hvor der bor mange andre beboere med ikke-vestlig oprindelse.

I år 2000 var 45 pct. af den del af personer med ikke-vestlig oprindelse, som bor i en almen bolig, bosat i et alment boligområde, hvor mindst 25 pct. af alle beboerne havde ikke-vestlig oprindelse. I 2017 er det 64 pct., jf. figur 2.14

Figur 2.14

Beboere med ikke-vestlig oprindelse i sognets almene boliger, 2000 og 2017

Anm.: Alene blandt beboere i almene boliger med ikke-vestlig oprindelse.

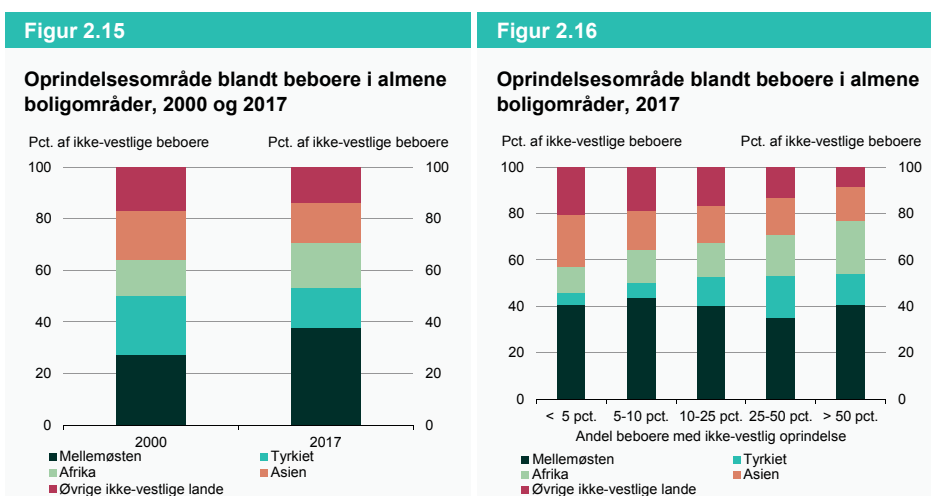
Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Selvom der bor mange med ikke-vestlig oprindelse i nogle områder, er det dog i mindre omfang båret af tilgangen af nye flygtninge. Siden 1999 har der således været tvungen fordeling af nyankomne flygtninge i hele landet, hvor kommunerne med få udlændinge skal modtage forholdsvis flere, og hvor flygtnings adgang til at flytte kommune er begrænset i en periode.

Indvandrere fra ikke-vestlige lande er kommet til Danmark i forskellige perioder, hvor blandt andet krig og migration har ført til, at bestemte befolkningsgrupper er kommet i bestemte perioder, jf. kapitel 1.

Det afspejler sig i nogen grad i beboersammensætningen i de almene boliger. Personer med oprindelse i Mellemøsten og Afrika udgør en større del af personerne med ikke-vestlig oprindelse i de almene boliger i 2017 sammenlignet med år 2000, jf. figur 2.15.

Anm.: Indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse, som bor i en almen bolig. Se kapitel 1 for inddeling efter oprindelsesområder.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

I almene boliger, hvor under 5 pct. af beboerne har ikke-vestlig oprindelse, udgør personer med mellemøstlig, tyrkisk eller afrikansk baggrund knap 60 pct. af beboergruppen med ikke-vestlig oprindelse. I de boligområder, hvor mere end halvdelen af beboerne har ikke-vestlig oprindelse, udgør personer med oprindelse i en af de to verdensdele derimod knap 80 pct. af beboerne med ikke-vestlig oprindelse, jf. figur 2.16.

På nogle områder kan der være en tendens til, at personer med oprindelse i disse lande i højere grad har værdier, som adskiller sig fra de typiske danske, hvilket kan øge risikoen for, at der opstår parallelsamfund. Det gælder blandt andet social kontrol i forhold til unges valg af kæreste eller ægtefælle, jf. kapitel 3.

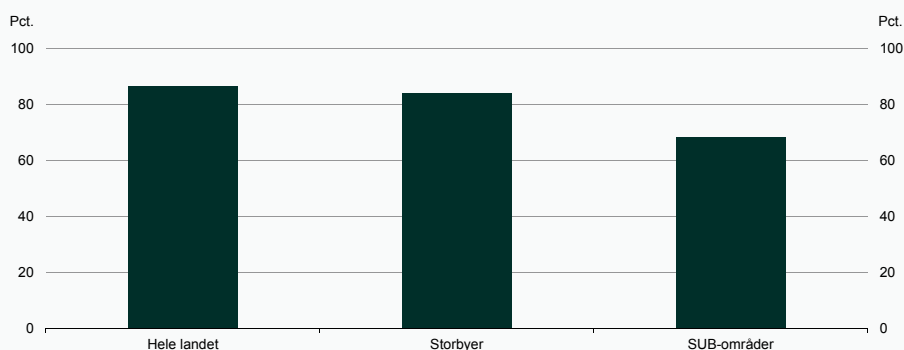
Parallelsamfund kan også medføre utryghed. Det kan fx være tilfældet, hvis forekomsten af parallelsamfund giver udslag i kriminalitet i lokalområdet.

Beboerne er mere utrygge i de boligområder, som politiet har udpeget som udsatte boligområder. Utrygheden kan være med til at skubbe ressourcestærke borgere ud af områderne og kan gøre det sværere at tiltrække nye beboere. Utrygheden kan hænge sammen med, at bander og kriminelle skaber utryghed og chikanerer beboerne, jf. boks 2.3.

Boks 2.3**Mindre tryghed i udsatte boligområder**

Generelt viser politiets tryghedsundersøgelser, at de fleste borgere i særlige udsatte boligområder (SUB-områderne) føler sig grundlæggende trygge. Men trygheden er lavere i SUB-området end i storbyerne generelt og på landsplan, jf. figur a.

Storbyer omfatter København, Aarhus, Odense, Aalborg og Esbjerg. SUB-områder er 25 særligt udsatte boligområder defineret af politiet. Baseret på svar på spørgsmål: "På en skala fra 1-7, hvor 1 er 'jeg føler mig grundlæggende tryk i mit nabolag', og 7 er 'jeg føler mig grundlæggende utryk i mit nabolag', hvor tryk eller utryk føler du dig så?" Svarene er grupperede, så 1-3 angiver, at borgerne er trykke i deres nabolag.

Figur a**Grundlæggende tryghed i lokalområdet, 2018**

Tryghedsundersøgelserne afdækker ikke direkte årsagerne bag den målte tryghed, men en højere forekomst af kriminalitet og utilpassede unge kan være medvirkende til, at trygheden i SUB-områderne er lavere.

Kilde: Politiets Tryghedsundersøgelse december 2018.

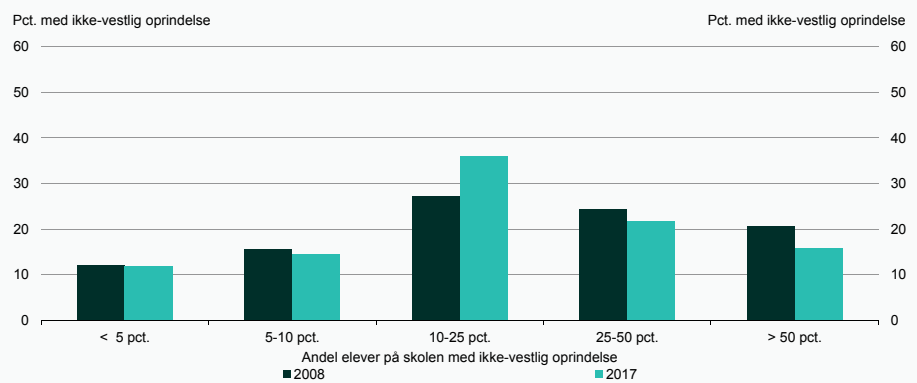
Skoleområdet

Bopæl har også tit betydning for valg af skole. De fleste går på en skole i det nærområde, hvor de bor. Det kan være den lokale folkeskole eller en friskole. Skolerne afspejler derfor i høj grad lokalområdet. Derfor er der en forholdsvis tæt sammenhæng mellem den etniske befolkningssammensætning i et lokalområde og elevsammensætningen på skolerne.

Omkring 3 ud af 4 elever med ikke-vestlig oprindelse går på skoler, hvor mere end 10 pct. af eleverne har ikke-vestlig oprindelse. Men der er blevet en lidt større spredning af elever med ikke-vestlig oprindelse på tværs af skolerne i det seneste årti. Det ses ved, at en mindre del af elever med ikke-vestlig oprindelse i 2017 går på en skole med over 25 pct. elever med ikke-vestlig oprindelse sammenlignet med 2008, jf. figur 2.17.

Figur 2.17

Skoleelever med ikke-vestlig oprindelse, 2008 og 2017

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

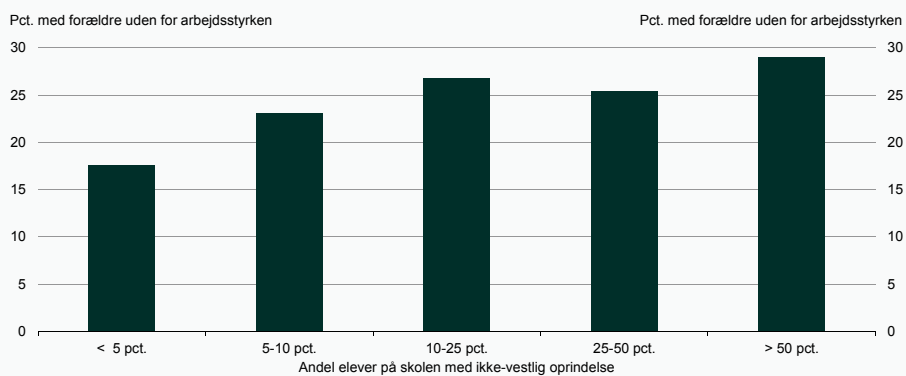
Antallet af elever med ikke-vestlig oprindelse, som går på skoler med mere end 25 pct. elever med ikke-vestlig oprindelse, er faldet fra 27.800 i 2008 til 24.500 i 2017.

Der kan være forskellige udfordringer forbundet med at have skoler med en stor del elever med ikke-vestlig oprindelse. Der er en risiko for, at eleverne i mindre grad omgås elever med dansk oprindelse og ikke møder børn, der er rundet af dansk kultur.

Der er også en risiko for, at eleverne har færre stærke rollemodeller, hvis mange forældre står uden for arbejdsmarkedet. Således står en større del af forældrene uden for arbejdsmarkedet blandt børnene med ikke-vestlig oprindelse, som går på skoler med mange børn med ikke-vestlig oprindelse.

På skoler, hvor mindre end 5 pct. af elever har ikke-vestlig oprindelse, er det ca. 18 pct. af forældrene, der ikke er en del af arbejdsstyrken. Det tilsvarende tal er knap 30 pct. på skoler, hvor mere end 50 pct. af eleverne har ikke-vestlig oprindelse, jf. figur 2.18.

Figur 2.18

Forældres arbejdsmarkedstilknytning blandt børn med ikke-vestlig oprindelse i skoler, hvor mange elever har ikke-vestlig oprindelse, 2015

Anm.: Forældre til elever, som er ikke-vestlige indvandrere eller efterkommere.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

De faglige resultater, som eleverne opnår i skolen, varierer både med elevsammensætningen og forældrenes baggrund, og de faglige resultater afspejles også af det boligområde, hvor børnene bor, jf. boks 2.4.

Boks 2.4**Karakterer blandt børn med ikke-vestlig oprindelse**

Børn bosat i udsatte boligområder (ghettoområder og udsatte boligområder på infrastrukturen) klarer sig dårligere i uddannelsessystemet end andre børn og unge. Eksempelvis opnår gruppen en lavere karakter i dansk og matematik end elever bosat i andre områder, jf. figur a.

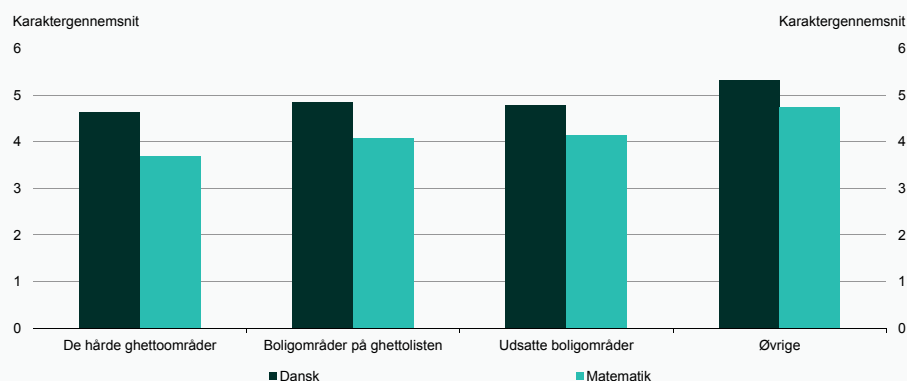
Rapporten "Børns tidlige udvikling og læring" fra Rambøll viser desuden, at børn med ikke-vestlig oprindelse gennemsnitligt har svagere kompetencer end børn med dansk eller vestlig baggrund, når de starter i skole. Det gælder både sproglige, matematiske og socioemotionelle kompetencer.

Med henblik på bl.a. at mindske det faglige gab mellem elever med ikke-vestlig oprindelse og elever med vestlig eller dansk baggrund indgik regeringen, Dansk Folkeparti og Socialdemokratiet den 9. maj 2018 en delaftale på undervisningsområdet med henblik på at bekæmpe parallelsamfund.

Med delaftalen indføres der fra skoleåret 2019/20 obligatoriske sprogprøver i 0. klasse kombineret med intensiv støtte til at styrke elevernes sprog på skoler, hvor mere end 30 pct. af eleverne har bopæl i et udsat boligområde.

For at understrege forældreansvaret indføres der mulighed for bortfald af børnecheck for forældre til elever, som ikke deltager i undervisningen i folkeskolen.

Endelig indføres øgede statslige sanktionsmuligheder over for folkeskoler, der vedvarende leverer dårlige faglige resultater, fx på grund af udfordringer med at løfte eleverne og dårlig trivsel på skolen. Derudover udvides de eksisterende sanktionsmuligheder over for ungdomsuddannelsesinstitutionerne.

Figur a**Karakterer i dansk og matematik i 9. eller 10. klasse blandt elever med ikke-vestlig oprindelse, 2015**

Anm.: Karakterer i dansk og matematik i folkeskolen ved afgangsprøve i 9. eller 10. klasse blandt elever fra årgang 1998 med ikke-vestlig oprindelse. Eleverne er fordelt efter de boligområder, som de tilhørte i 2015 ifølge infrastrukturen (udsatte boligområder), ghettolisten og 16 hårde ghettoområder, som fremgår af regeringens udspil "Et Danmark uden parallelsamfund – ingen ghettoer i 2030". Øvrige omfatter alle boligformer ud over udsatte boligområder. Boligområderne er delmængder af hinanden og opgjort uden overlap.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

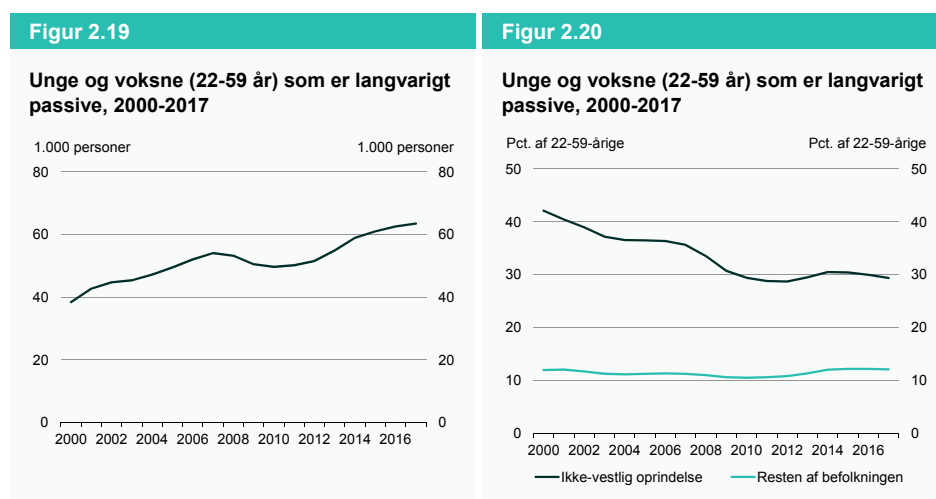
Langvarigt passive

Et job giver mulighed for at forsørge sig selv og sin familie, og det giver større personlig frihed ikke at være afhængig af offentlig forsørgelse. Et job kan også åbne mange nye døre. Beskæftigelse kan være helt centralt, hvis indvandrere og efterkommere skal have

kendskab til og forståelse for danske værdier. Indvandrere og efterkommere, der hverken er i uddannelse eller beskæftigelse, har større risiko for at blive isoleret i parallelsamfund uden reel kontakt til det omgivende samfund.

Der er kommet flere personer i den erhvervsaktive alder med ikke-vestlig oprindelse. Alt andet lige bidrager den demografiske udvikling til, at der er sket en stigning i antallet af langvarigt passive. Langvarigt passive er her personer, som i mindst 4 ud af de seneste 5 år hverken er i job eller under uddannelse.

Fra 2000 til 2017 er der sket en stigning fra 38.400 til 63.500 personer med ikke-vestlig oprindelse, som er langvarigt passive, jf. figur 2.19.

Anm.: Figur 2.19 er indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse. Passive unge og voksne er offentligt forsørgede (ekskl. SU) eller uden erhvervsindkomst i 4 ud 5 seneste år. Opgørelsen omfatter alene personer, som har haft ophold i Danmark i de seneste fem år.

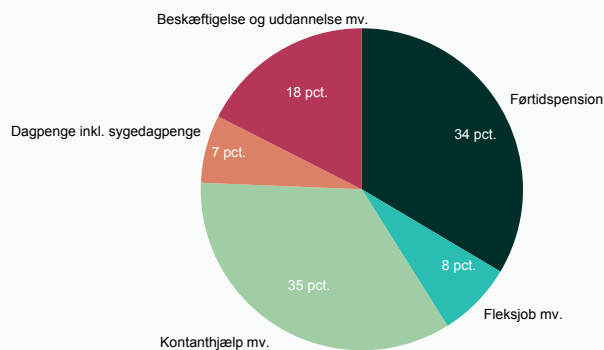
Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Hvis man i stedet ser på andelen af ikke-vestlige indvandrere og efterkommere, der er passive, er andelen faldet fra 42 pct. i 2000 til 29 pct. i 2017. Og forskellen til resten af befolkningen er indsnævret betydeligt, jf. figur 2.20. Andelen af langvarigt passive blandt personer med ikke-vestlig baggrund er dog stadig næsten 2,5 gang så stor som i resten af befolkningen.

Mange langvarigt passive udgøres af personer, som modtager førtidspension. Ydelser i kontanthjælpssystemet udgør yderligere 1/3 af forsørgelsesgrundlaget. Der er dog også en del af gruppen, som noget af tiden, svarende til 18 pct. inden for 5 år, har beskæftigelse, er under uddannelse eller er selvforsørgende på anden vis, jf. figur 2.21.

Figur 2.21

Forsørgelsesgrundlag blandt langvarigt passive med ikke-vestlig oprindelse, 2017

Anm.: 22-59-årige langvarigt passive med ikke-vestlig oprindelse. Forsørgelsesgrundlaget blandt de langvarigt passive er opgjort på baggrund af DREAM-databasen efter gennemsnitlig varighed på forskellige ydelser over en femårig periode. Fleksjob er inkl. ledighedsydelse, ressourceforløb og revalidering. Kontanthjælp er inkl. integrationsydelse og uddannelseshjælp. Beskæftigelse og uddannelse mv. er inkl. selvforsørgelse.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Der er gennemført en række politiske initiativer for at styrke incitamenterne og muligheden for at komme i beskæftigelse. Det er indsatser målrettet kontanthjælpsmodtagere og det er initiativer særligt målrettet indvandrere.

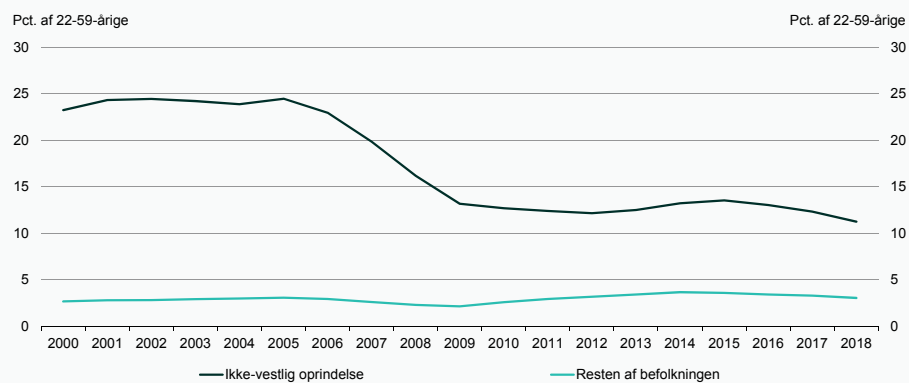
Der er fx indført integrationsydelse² og opholdskravene for at modtage kontanthjælp er strammet. Samtidig er kontanthjælp afskaffet og erstattet af uddannelseshjælp for personer under 30 år, som ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse og som vurderes at være uddannelses- eller arbejdsmarkedsparate.

Siden år 2000 er andelen af personer med ikke-vestlig oprindelse, som modtager kontanthjælpsydelser, faldet fra 23 pct. til 11 pct. i 2017, hvilket svarer til en halvering, jf. figur 2.22.

² Integrationsydelse er med aftalen om finansloven for 2019 ændret til selvforsørgelses- og hjemrejseydelse og overgangsydelse.

Figur 2.22

Personer i kontanthjælpssystemet, 2000-2017

Anm.: 22-59-årige. Kontanthjælp inklusiv integrationsydelse og uddannelseshjælp. Opgørelsen er foretaget som fuldtidspersoner i kontanthjælpssystemet i det foregående år som andel af befolkningsgruppen. Opgørelsen af personer med ikke-vestlig oprindelse omfatter personer, som har haft ophold i Danmark de seneste 3 år. Personer med ikke-vestlig oprindelse uden ophold i Danmark de seneste 3 år indgår ikke. Resten af befolkningen er vist uafhængig af opholdstid.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Bilag 2.1 Tabel over de 8 indikatorer

Tabel 1

Udviklingen i de 8 indikatorer, 2010-2017

Antal personer	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Indvandrere med ikke-vestlig oprindelse	251.318	257.424	261.597	266.666	276.230	290.333	314.484	332.874
Efterkommere med ikke-vestlig oprindelse	111.168	115.412	119.393	123.614	128.027	132.927	138.064	143.853
Antal personer i den relevante gruppe								
Indikatorer								
1: Bør i alment boligområde, hvor mindst 25 pct. af ikke-vestlig baggrund, 2000-2017	117.021	122.258	122.421	127.241	134.447	142.241	150.444	156.806
2: Børn (1-4 år), der ikke er i dagtilbud, 2006-2015	4.403	4.124	3.950	4.030	3.961	4.235		
3: Børn (0-6 år) i daginstitution, hvor mindst 25 pct. har ikke-vestlig baggrund, 2006-2015	8.820	8.296	8.185	7.887	7.826	8.076		
4: Børn og unge i grundskoler, hvor mindst 25 pct. har ikke-vestlig baggrund, 2008-2017	27.643	27.587	26.575	26.278	25.802	25.304	24.757	24.514
5: Børn (12-14 år) sigtet efter straffeloven mv. i løbet af et år, 2006-2017	623	439	213	317	336	316	320	293
6: Unge (15-29 år) dømt efter straffeloven mv. i løbet af et år, 2000-2017	4.789	5.183	5.089	4.971	4.870	4.908	4.836	4.916
7: Unge (15-29 år) som er inaktive, 2000-2017	16.991	18.029	17.594	18.361	17.914	17.618	18.633	19.275
8: Unge og voksne (22-59 år) som er langvarigt passive, 2000-2017	49.726	50.236	51.581	54.953	58.983	61.029	62.607	63.519
Indikationer på at leve i parallelsamfund ¹⁾	73.328	73.530	71.523	73.161	75.823	76.429		

Note: 1) Alene personer i familier, hvor alle familiemedlemmer har ikke-vestlig oprindelse.

Anm.: Indikatorerne er defineret i boks 2.2. Indikator 2 og 3, og følgelig opgørelsen af parallelsamfund, kan kun opgøres for perioden 2010-2015.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Tabel 2

Udviklingen i de 8 indikatorer, 2010-2017

Pct. af befolkningen	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Indvandrere med ikke-vestlig oprindelse	4,5	4,6	4,7	4,8	4,9	5,1	5,5	5,8
Efterkommere med ikke-vestlig oprindelse	2,0	2,1	2,1	2,2	2,3	2,3	2,4	2,5
Pct. af relevant gruppe med ikke-vestlig oprindelse								
Indikatorer								
1: Bor i alment boligområde, hvor mindst 25 pct. af ikke-vestlig baggrund, 2000-2017	32,3	32,8	32,1	32,6	33,3	33,6	33,2	32,9
2: Børn (1-4 år), der ikke er i dagtilbud, 2006-2015	21,8	20,5	19,7	19,8	19,4	20,0		
3: Børn (0-6 år) i daginstitution, hvor mindst 25 pct. har ikke-vestlig baggrund, 2006-2015	46,2	44,2	42,8	41,0	40,2	40,5		
4: Børn og unge i grundskoler, hvor mindst 25 pct. har ikke-vestlig baggrund, 2008-2017	44,7	44,7	43,1	42,9	42,5	41,6	39,4	37,6
5: Børn (12-14 år) sigtet efter straffeloven mv. i løbet af et år, 2006-2017	2,6	1,8	0,9	1,3	1,4	1,3	1,3	1,1
6: Unge (15-29 år) dømt efter straffeloven mv. i løbet af et år, 2000-2017	4,9	5,2	5,0	4,7	4,5	4,4	4,1	3,9
7: Unge (15-29 år) som er inaktive, 2000-2017	18,0	18,6	17,9	18,3	17,2	16,2	15,9	15,7
8: Unge og voksne (22-59 år) som er langvarigt passive, 2000-2017	29,4	28,8	28,7	29,5	30,5	30,5	30,0	29,4
Indikatorer på at leve i parallelsamfund ¹⁾	20,2	19,7	18,8	18,7	18,8	18,1		

Note: 1) Alene personer i familier, hvor alle familiemedlemmer har ikke-vestlig oprindelse.

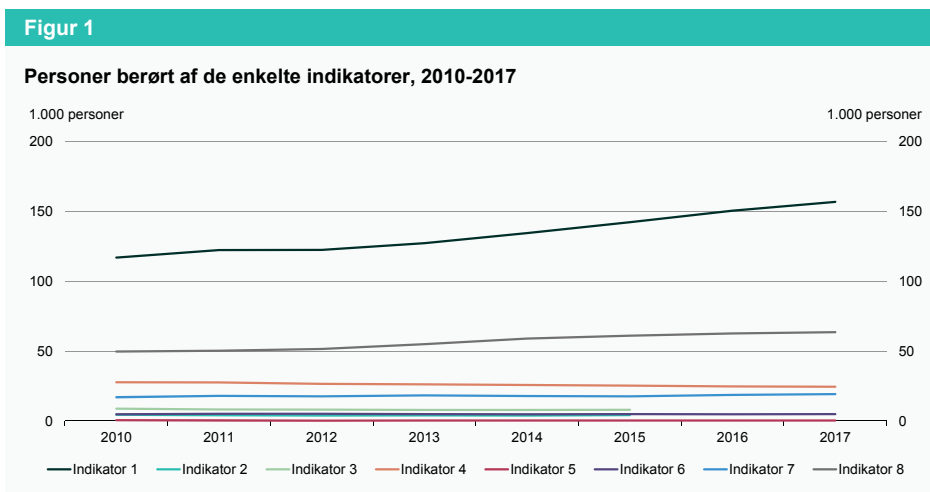
Anm.: Indikatorerne er defineret i boks 2.2. Indikator 2 og 3, og følgelig opgørelsen af parallelsamfund, kan kun opgøres for perioden 2010-2015.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Bilag 2.2 Robusthedsanalyse

Opgørelsen af antallet af personer, der indgår i gruppen med indikationer på at leve i parallelsamfund, afhænger af de valgte afgrænsninger med hensyn til antallet af indikatorer, som en familie skal være berørt af, og udviklingen i antallet af personer, som er omfattet af de enkelte indikatorer.

Siden 2010 er det særligt for indikator 1 (bor i et alment boligområde med mindst 25 pct. beboere med ikke-vestlig oprindelse) og indikator 8 (langvarigt passive i alderen 22-59 år), hvor der er sket en stigning i antallet af personer med ikke-vestlig oprindelse, som er berørt af indikatorerne. Det hænger bl.a. sammen med, at det er de to indikatorer, hvor det største antal personer er berørt, jf. figur 1.

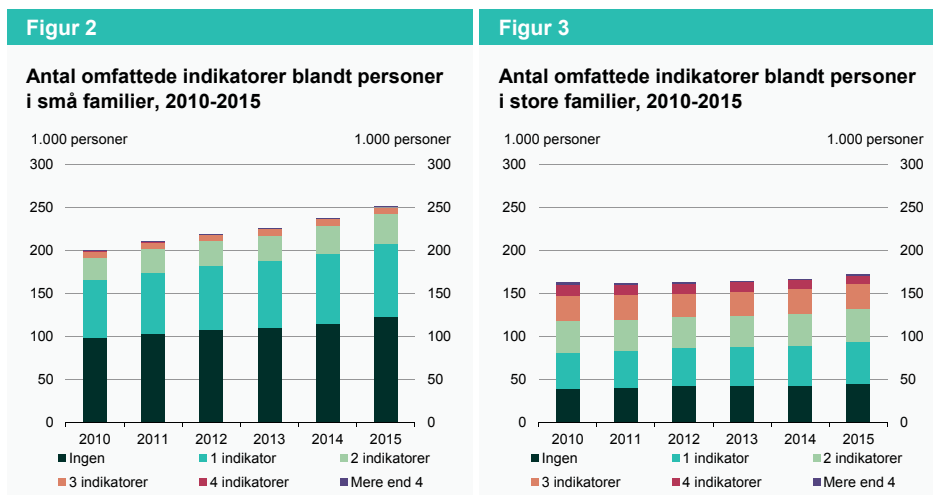
Anm.: Alene personer med ikke-vestlig oprindelse. Indikatorerne er defineret i boks 2.2. Indikator 2 og indikator 3 kan alene opgøres frem til og med 2015.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Metoden til at afgrænse parallelsamfund tager udgangspunkt i familier og antallet af indikatorer, som familiens medlemmer er berørt af.

Antallet af personer med ikke-vestlig oprindelse, som indgår i små familier (1-3 personer), er steget fra ca. 200.000 personer i 2010 til ca. 250.000 personer i 2015. En væsentlig del af disse personer er slet ikke berørt af nogen af de otte indikatorer. Men der er samtidig sket en stigning på næsten 10.000 personer, som er berørt af to eller tre indikatorer, jf. figur 2.

Antallet af personer med ikke-vestlig oprindelse, som indgår i store familier (mere end 3 personer), er steget med ca. 10.000 personer fra 2010 til 2015. Imidlertid af antallet af personer, som indgår i en familie, der er berørt af 3 eller flere indikatorer faldet fra 44.000 personer til 39.000 personer, jf. figur 3.

Anm.: Alene personer med ikke-vestlig oprindelse. Antal personer opdelt efter hvor mange indikatorer, som familien er berørt af. Opgørelsen adskiller sig fra det centrale skøn i analysen, da der her ikke er betinget på at personerne skal indgå i en familie, hvor alle medlemmer har ikke-vestlig oprindelse.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Antallet af personer, som skønnes at leve i parallelsamfund, afhænger af, hvor mange samtidige indikatorer, som det antages, familien skal være berørt af. Det centrale skøn i analysen benytter, at en familie skal være berørt af mindst 3 indikatorer, dog mindst 2 indikatorer, hvis der er tale om en lille familie (1-3 personer).

Alternativt kunne der fastsættes et mildere kriterium, hvor en familie skønnes at leve i parallelsamfund, hvis familien er berørt af mindst to indikatorer. Et andet alternativ kan være at sætte grænsen ved mindst tre indikatorer inden for familien, før det skønnes, at familien lever i parallelsamfund.

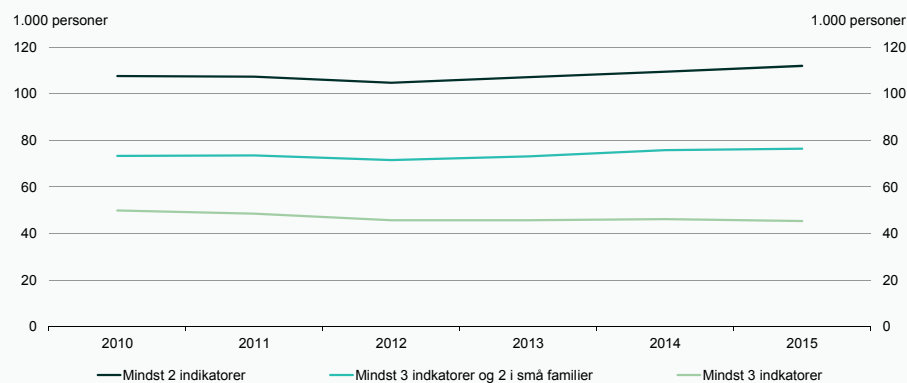
I forhold til det centrale skøn i analysen illustrerer de to alternative opgørelser, at skønnet for antallet af personer, som lever i parallelsamfund, er behæftet med betydelig usikkerhed. De to alternativer repræsenterer således en forskel målt i forhold til det centrale skøn på omkring +/- 40 pct.

Med det centrale skøn i analysen er der ca. 73.300 personer, som lever i parallelsamfund i 2010 og ca. 76.400 personer i 2015.

Med det mildere kriterium, hvor en familie skal være berørt af mindst to indikatorer, er der 107.700 personer i 2010 stigende til 112.000 personer i 2015. Og med det mere restriktive kriterium, hvor en familie skal være berørt af mindst tre indikatorer, er der 49.900 personer i 2010 og 45.400 personer i 2015, jf. figur 4.

Figur 4

Personer, som lever i parallelsamfund, afhængig af valgte kriterier, 2010-2015.

Anm.: Alene personer i familier, hvor alle medlemmer har ikke-vestlig oprindelse.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

I kapitlet beskrives perioden fra 2010 til 2015. Det er ikke muligt med de tilgængelige kilder at opgøre personer, som lever i parallelsamfund, længere frem end til 2015. Det skyldes, at data, som anvendes til indikatorerne vedrørende dagtilbudsområdet, ikke går længere frem.

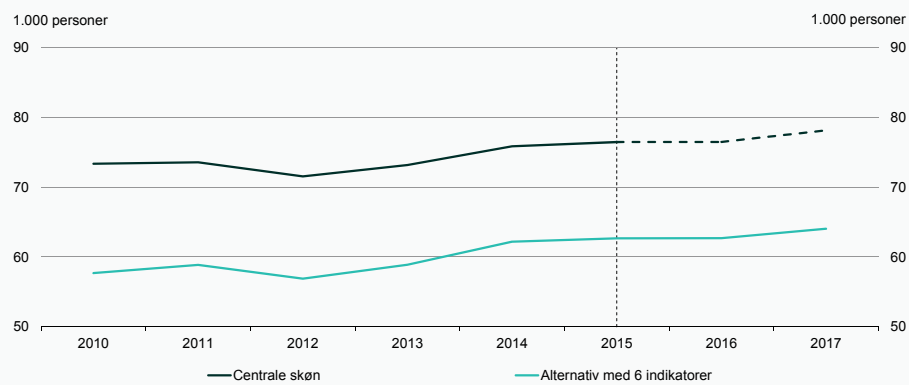
Det er forsøgt på baggrund af de øvrige seks indikatorer at beskrive udviklingen også for 2016 og 2017.

Udviklingen i det alternative scenarie, hvor indikatorerne omkring dagtilbudsområdet ikke anvendes (indikator 2 og 3), viser en parallel udvikling til det centrale skøn, dog på et lavere niveau. Skønnet for udviklingen i det centrale skøn for 2016 og 2017 er derfor baseret på den relative udvikling i det alternative scenarie.

Det skønnes, at antallet af personer, som lever i parallelsamfund i 2017, stiger til ca. 78.100, jf. figur 5.

Figur 5

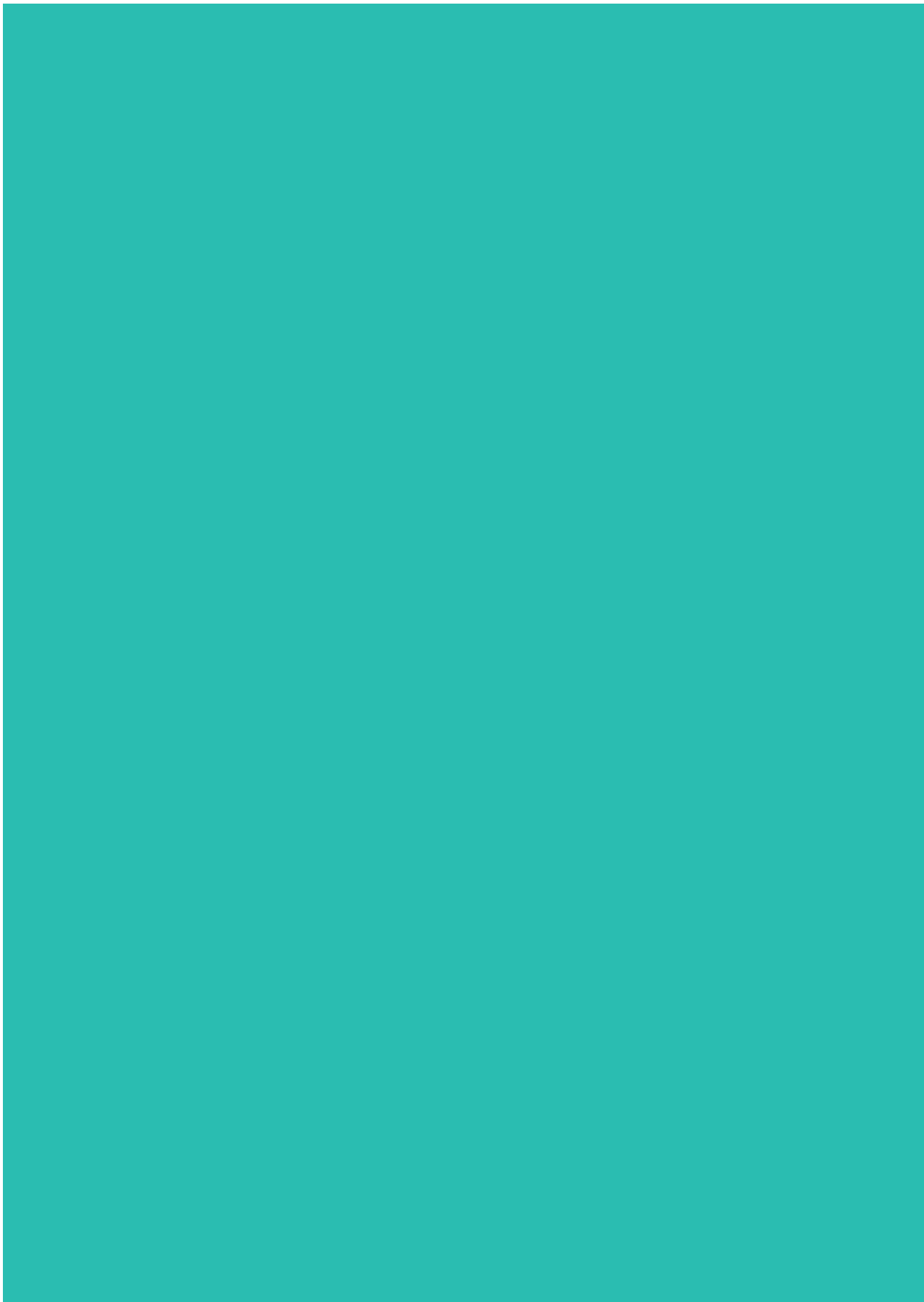
Skøn for udviklingen i personer, som lever i parallelsamfund, 2010-2017

Anm.: Alene personer i familier, hvor alle medlemmer har ikke-vestlig oprindelse. Alternativet med 6 indikatorer ser bort fra de to indikatorer vedrørende dagtilbud, hvorfor antallet af berørte familier er mindre. Skønnet for udviklingen i det centrale skøn for 2016 og 2017 er baseret på den relative udvikling i det alternative scenarie.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Kapitel 3

Medborgerskab i parallelsamfund

En stærk sammenhængskraft forudsætter, at der i befolkningen er en fælles forståelse og accept af de værdier, som samfundet bygger på. Sammenhængskraften afhænger også af, at den enkelte borger viser vilje til at blive integreret og ikke isolerer sig, fx i udsatte boligområder, og ikke oplever at blive sat i bås. Et samfund risikerer fremvækst af parallelsamfund med egne værdier og normer, hvis de fælles værdier er udfordret, hvis viljen til integration ikke er til stede, eller hvis diskrimination er et udbredt fænomen.

Medborgerskabsundersøgelsen, som Udlændinge- og Integrationsministeriet har gennemført siden 2012, bidrager til at afdække, hvordan det står til med sammenhængskraften i Danmark. En række faste målinger i undersøgelsen følger således den løbende udvikling i samfundsdeltagelse, dansk kundskaber, ligebehandling og selvbestemmelse blandt befolkningen med ikke-vestlig baggrund. Målingerne belyser anerkendelse af indsats, etnisk betinget diskrimination, deltagelse i foreningsliv og politik i bred forstand, evnerne til at begå sig på dansk samt social kontrol af unge og unges holdning til ligestilling mellem køn.

Kapitlet ser nærmere på, hvordan målingerne i Medborgerskabsundersøgelsen varierer med forskellige karakteristika, herunder uddannelse, arbejdsmarkedstilknytning, bosat i alment boligområde, oprindelse og opholdstid. Analysen tager udgangspunkt i en statistisk model med flere forklarende variable for at få et mere retvisende bud på sammenhængen mellem de enkelte karakteristika og målingerne i Medborgerskabsundersøgelsen.

Indsigten fra analysen kan være nyttig i forhold til at tilpasse, målrette og videreudvikle den indsats, der skal til for at styrke sammenhængskraften i Danmark samt forebygge og nedbryde parallelsamfund, herunder i udsatte boligområder.

Kapitlet peger på følgende sammenhænge blandt borgere med ikke-vestlig baggrund:

- Indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig baggrund deltager i højere grad i samfundslivet, hvis de er i beskæftigelse eller har en uddannelse. Det gælder både i forhold til at være politisk aktiv i bred forstand og deltage i foreningslivet. Andelen, der er medlem af en forening, er – alt andet lige – ca. 15 pct.-point højere, hvis personer med ikke-vestlig baggrund er i beskæftigelse frem for at være inaktive (hverken i beskæftigelse eller uddannelse).
- Analysen viser også, at dansk kundskaberne er bedre, når ikke-vestlige indvandrere er i beskæftigelse eller har en uddannelse. Andelen af indvandrere med ikke-vestlig baggrund, der ikke har væsentlige problemer med at begå sig på

dansk, er – alt andet lige – ca. 13½ pct.-point højere for beskæftigede sammenlignet med inaktive.

- Analysen viser endvidere, at samfundsdeltagelsen er mindre og danskkundskaberne dårligere, hvis personer med ikke-vestlig baggrund bor i et alment boligområde. Der er samtidig tegn på, at de negative sammenhænge forstærkes, hvis koncentrationen af beboere med ikke-vestlig baggrund i almene boligområder er høj.
- Analysen viser også, at unge indvandrere og efterkommere med mellemøstlig eller afrikansk baggrund, i højere grad oplever social kontrol. Andelen af unge med mellemøstlig eller afrikansk baggrund, der oplever social kontrol i forhold til valg af kæreste eller ægtefælle, er – alt andet lige – ca. 15 pct.-point højere sammenlignet med unge med baggrund i ikke-vestlige lande i Europa samt Syd- og Mellemamerika.
- Analysen peger også på, at indvandrere og efterkommere med mellemøstlig eller afrikansk baggrund i højere grad oplever etnisk betinget diskrimination end indvandrere og efterkommere med baggrund i ikke-vestlige lande i Europa samt Syd- og Mellemamerika.
- Analysen viser ligeledes, at samfundsdeltagelsen og danskkundskaberne blandt ikke-vestlige indvandrere stiger i takt med opholdstiden, mens omfanget af social kontrol mindskes. Fem års længere opholdstid indebærer – alt andet lige – at andelen, der ikke har problemer med at begå sig på dansk, stiger med godt 15 pct.-point.
- Endelig er der tegn på, at unge kvinder med ikke-vestlig baggrund i højere grad oplever social kontrol end unge mænd med ikke-vestlig baggrund. Samt at andelen af unge med ikke-vestlig baggrund, der ikke går ind for ligestilling mellem køn, er mindre blandt unge, som har en uddannelse.

3.1 Målingerne i Medborgerskabsundersøgelsen

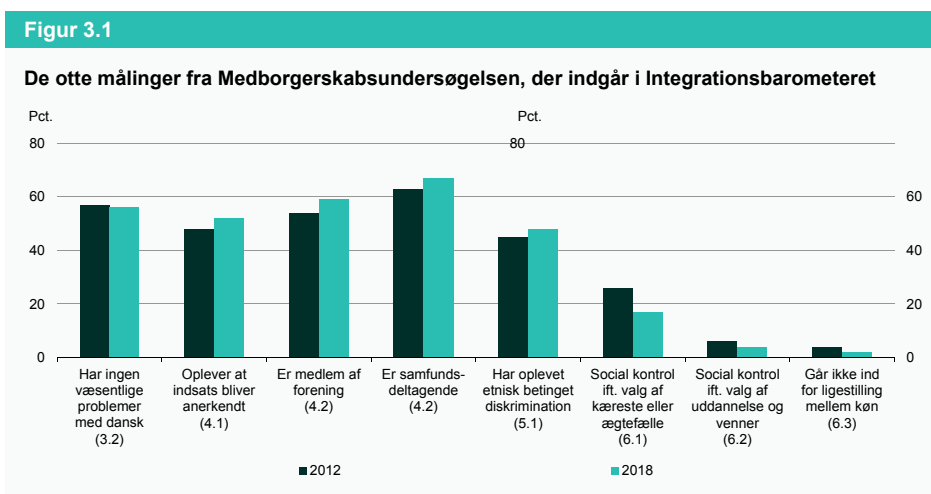
Udlændinge- og Integrationsministeriets integrationsbarometer er et af redskaberne til at følge integrationen af udlændinge i Danmark. Barometeret omfatter ni mål for integrationen af indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig baggrund, jf. *integrationsbarometer.dk*.

For at følge op på målene om medborgerskab, ligebehandling, selvbestemmelse og danskkundskaber gennemfører ministeriet en årlig medborgerskabsundersøgelse, jf. boks 3.1 nedenfor samt bilag 3.1. Målingerne i Medborgerskabsundersøgelsen, som bygger på svar fra voksne indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse, bidrager således til at give et billede af, hvordan det står til med sammenhængskraften i Danmark og dermed risikoen for fremvækst og konsekvenserne af parallelsamfund. De otte faste målinger i Medborgerskabsundersøgelsen er nærmere beskrevet nedenfor.

Har ingen eller mindre problemer med at begå sig på dansk

Danskkundskaber er en vigtig del af en vellykket integration. Hvis man kan begå sig på dansk, er det med til at nedbryde barrierer og åbne en række muligheder i det danske samfund. Hvis man derimod har dårlige danskkundskaber, kan det på mange måder være svært at begå sig. Det kan være svært at få og varetage et arbejde, tage en uddannelse, tage aktiv del i foreningslivet, indgå i sociale sammenhænge mv.

Ifølge den seneste måling i Medborgerskabsundersøgelsen for 2018 oplever 56 pct. af alle indvandrere med ikke-vestlig baggrund ingen eller mindre problemer med deres danskkundskaber, jf. figur 3.1.

Anm.: Måling 3.2 vedrører kun indvandrere. Måling 6.1, 6.2 og 6.3 vedrører kun aldersgruppen 18-29 år. Besvarelserne er vægtet, idet svarpersonerne ikke er repræsentative for befolkningen med ikke-vestlig baggrund, jf. bilag 3.1.

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriet, Integrationsbarometer.dk.

Oplever at indvandreres indsats bliver anerkendt

Integration handler også om anerkendelse. Hvis man oplever, at udlændinge generelt bliver anerkendt for deres indsats i samfundet, kan det være med til at skabe sammenhængskraft og forebygge parallelsamfund. 52 pct. af befolkningen med ikke-vestlig oprindelse oplever, at personer med indvandrerbaggrund bliver anerkendt for deres indsats i samfundet.

Er medlem af forening

Medlemskab af foreninger kan også bidrage til at bane vejen for en vellykket integration og følelsen af at være en del af samfundet. I foreninger kan man – uanset baggrund – blive en del af et fællesskab, fordi man deler en fælles interesse. Foreningsliv er en fast og indgroet del af dansk kultur. Blandt andet er de fleste idræts- og fritidsaktiviteter or-

ganiseret i foreninger. Foreninger er også udbredt på arbejdsmarkedet og i politik. 59 pct. af alle voksne med ikke-vestlig baggrund er medlem af en forening.

Er samfundsdeltagende (politisk aktiv i bred forstand)

Samfundsdeltagelse handler også om at give sin mening til kende. Det kan man gøre på mange måder. Nogle er direkte involveret i et politisk parti, har deltaget i en demonstration eller har indsamlet penge til en interesseorganisation. Andre udtrykker deres holdning i læserbreve eller indlæg på internettet. Man kan også give sin mening til kende gennem de valg, man træffer som forbruger. For eksempel at boykotte eller købe bestemte varer, fordi man ønsker at påvirke samfundet i en bestemt retning. To tredjedele af alle voksne med ikke-vestlig baggrund er politisk aktive i bred forstand.

Har oplevet diskrimination på grund af etnicitet

Diskrimination på grund af etnicitet kan være en hæmsko for integrationen og medvirke til fremvækst af parallelsamfund. Det kan fx være, at man bliver mødt med fysiske og/eller verbale udbrud på grund af sin etnicitet. Det kan også være afslag på ansøgninger eller en oplevelse af dårlig service i butikker mv. begrundet i etnicitet. Blandt den voksne befolkning med ikke-vestlig baggrund oplever 48 pct. i løbet af et år at blive diskrimineret på grund af deres etnicitet.

Valg af kæreste eller ægtefælle er kontrolleret af familien

Frihed til at bestemme over sit eget liv som voksen er en grundlæggende værdi i Danmark. I nogle lande og kulturer har unge mennesker ikke den samme grad af frihed og selvbestemmelse som i Danmark. Her kan familien være med til at kontrollere og bestemme nogle af de unges valg. Det gælder blandt andet i forhold til valg af kæreste eller ægtefælle. 17 pct. af de 18-29-årige med ikke-vestlig baggrund oplever, at familien kontrollerer deres valg af kæreste eller ægtefælle.

Valg af uddannelse og venner er kontrolleret af familien

Social kontrol kan også omfatte valg af uddannelse og venner. Det er dog kun en lille del – 4 pct. – af de unge med ikke-vestlig baggrund, der oplever, at de ikke frit kan vælge uddannelse og venner.

Går ikke ind for ligestilling mellem køn

Ligestilling mellem kvinder og mænd er en grundlæggende værdi i Danmark. På tværs af lande og kulturer kan der være stor forskel på kvinders og mænds roller, herunder holdningen til ligestilling. Det gælder blandt andet, om kvinder og mænd bør have de samme muligheder for at få et arbejde, blive skilt og arve efter et dødsfald. Blandt unge med ikke-vestlig baggrund er det dog kun 2 pct., der ikke går ind for ligestilling mellem kvinder og mænd.

Boks 3.1**Otte faste målinger i Medborgerskabsundersøgelsen indgår i Integrationsbarometeret**

Otte af målingerne i Integrationsbarometeret har Medborgerskabsundersøgelsen som kilde. Målingerne bygger på svar fra indvandrere og efterkommere over 18 år med ikke-vestlig oprindelse. Indvandrerne i undersøgelsen har været i Danmark i mindst 3 år. Målingerne dækker mål 3 (delvist), 4, 5 og 6 i Integrationsbarometeret, jf. nedenfor.

Danskkundskaber (Mål 3) – Flere indvandrere med ikke-vestlig baggrund skal lære dansk

Måling 3.2: Andelen af indvandrere med ikke-vestlig oprindelse, der slet ikke eller i mindre grad oplever problemer med deres danskkundskaber.

Medborgerskab (Mål 4) – Flere indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse skal føle sig inkluderet i det danske samfund og deltage i samfundslivet

Måling 4.1: Andelen af indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse, der oplever, at personer med indvandrerbaggrund bliver anerkendt for deres indsats i samfundet

Måling 4.2: Andelen af indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse, der er medlem af en forening

Måling 4.3: Andelen af indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse, der er politisk aktive

Ligebehandling (Mål 5) – Færre indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse skal opleve forskelsbehandling

Måling 5.1: Andelen af indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse, der oplever diskrimination på grund af deres etniske baggrund

Selvbestemmelse (Mål 6) – Færre unge indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse skal opleve begrænsninger i deres selvbestemmelse over eget liv

Måling 6.1: Andelen af 18-29-årige indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse, der får begrænset deres frihed og selvbestemmelse af deres familie med hensyn til valg af kæreste eller ægtefælle

Måling 6.2: Andelen af 18-29-årige indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse, der får begrænset deres frihed og selvbestemmelse af deres familie med hensyn til valg af uddannelse og venner

Måling 6.3: Andelen af 18-29-årige indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse, der ikke tilslutter sig ligestilling mellem kønnene

Anm.: Se bilag 3.1 for en nærmere dokumentation af de enkelte målinger.

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriet, Integrationsbarometer.dk

For flere af målingerne i Medborgerskabsundersøgelsen er der sket fremskridt siden den første undersøgelse i 2012. Flere indvandrere og efterkommere oplever, at deres indsats bliver anerkendt, flere er samfundsdeltagende og flere er medlem af en forening. Endvidere er der færre unge med ikke-vestlig baggrund, der oplever social kontrol med hensyn til valg af kæreste eller ægtefælle, jf. figur 3.1 ovenfor.

Der kan være mange forklaringer på fremskridtene. Det er muligt, at en vedholdende integrationsindsats, som har sigtet på at få flere indvandrere og efterkommere i job og uddannelse, er en del af forklaringen. Fremskridtene kan også hænge sammen med, at der igennem en årrække har været et politisk fokus på at forebygge og bekæmpe ekstremisme og radikaliserings i islamistiske miljøer mv., jf. boks 3.2.

Boks 3.2**Ekstremisme og radikalisering**

Ekstremisme betegner personer eller grupper, som begår eller søger at legitimere vold eller andre ulovlige handlinger med henvisning til samfundsforhold, de er utilfredse med. Betegnelsen omfatter blandt andet venstre- og højreekstremisme og militant islamisme. *Radikalisering* betegner en kortere eller længerevarende proces, hvor en person tilslutter sig ekstremistiske synspunkter eller legitimerer sine handlinger efter ekstremistisk ideologi. (Kilde: *Forebyggelse og bekæmpelse af ekstremisme og radikalisering – national handlingsplan*, regeringen, oktober 2016).

Der har igennem en årrække været et betydeligt politisk fokus på at forebygge ekstremisme og radikalisering. Indsatsen involverer mange aktører og sker på mange niveauer. Lokalt og regionalt sker indsatsen som en integreret del af de kriminalpræventive samarbejder på tværs af myndigheder, herunder skoler, sociale myndigheder, politiet, psykiatrien og kriminalforsorgen. Fra nationalt hold er der fokus på at understøtte det lokale forebyggelsesarbejde gennem vidensformidling, rådgivning, opkvalificering, udvikling af konkrete metoder og indsatser samt lovgivning. Indsatsen er baseret på en helhedsorienteret tilgang, som afhænger af målgruppen. Indgribende indsatser er rettet mod personer, der allerede er en del af et ekstremistisk miljø for at forebygge (nye) kriminelle handlinger og støtte exit fra miljøet. Foregribende indsatser er rettet mod personer og grupper, der udviser risikoadfærd eller tegn på radikalisering. Indsatsen skal ses i sammenhæng med andre sociale og kriminalpræventive indsatser, fx boligsociale indsatser i udsatte boligområder. Endelig er der opbyggende indsatser, som skal fremme trivsel og aktivt medborgerskab blandt børn og unge og ruste dem med demokratiske, kritiske og sociale kompetencer. Indsatsen sker blandt andet som led i børn og unges skolegang. (Kilde: *Forebyggelse og bekæmpelse af ekstremisme og radikalisering – national handlingsplan*, regeringen, oktober 2016).

Mange faktorer kan føre til ekstremisme og radikalisering. Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme har foretaget en omfattende videnskortlægning af området. Forskningen giver ikke enkle og klare svar på, hvorfor eller hvordan radikaliseringsprocesser foregår. Samfundsforhold, gruppedynamikker og personlige og psykologiske forhold kan alle medvirke hertil. På samfundsniveau kan det bl.a. være oplevelsen af uretfærdigheder eller ydre samfundspres rettet mod bestemte grupper eller politiske/religiøse formål, som starter en radikaliseringsproces. Begivenheder eller konflikter i eget eller andre lande kan også være en katalysator. Kortlægningen viser videre, at gruppedynamikker spiller en væsentlig rolle for fremvæksten af ekstremistiske miljøer og radikalisering, herunder familie, netværk, sociale relationer og det omgivende miljø. Af individuelle faktorer peger kortlægningen bl.a. på social eksklusion, diskrimination, udsat opvækst, ustabile familieforhold og psykisk sårbarhed (Kilde: Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme, *Stopekstremisme.dk*).

Der findes ingen officielle statistikker over ekstremistiske grupperinger, radikaliserede personer mv. i islamistiske miljøer i Danmark. Med hensyn til fremmedkrigere angiver Center for Terroranalyse (CTA) i deres seneste trusselsvurdering, at der siden sommeren 2012 er udrejst mindst 150 personer fra Danmark til Syrien/Irak, der vurderes at have opholdt sig hos militant islamistiske grupper. Antallet, der udrejser til Syrien/Irak, har siden 2014 været faldende. CTA vurderer dog, at der fortsat er personer med tilknytning til islamistiske miljøer i Danmark, der nærer ønske om at udrejse til konfliktzoner. CTA vurderer, at personer, der har opholdt sig hos militant islamistiske grupper som IS, har opnået kapacitet til terror og kan være særligt radikaliserede, brutaliserede og voldsparate ved deres hjemkomst. (Kilde: *Vurdering af terrortruslen mod Danmark*, Center for Terroranalyse, januar 2018).

Rekrutteringen til ekstremistiske miljøer kan også ske fra bandemiljøet, hvor voldsparatheden er særlig stor. Politiet foretager en løbende registrering af medlemmer, der indgår i kriminelle grupperinger, herunder rocker- og bandegrupperinger, i Politiets Efterforskningsstøttedatabase (PED). I marts 2019 var der registreret 445 medlemmer af bandegrupperinger i PED. Blandt disse medlemmer er der en stor overrepræsentation af personer med anden etnisk baggrund end dansk, herunder især efterkommere. (Kilde: *Medlemmer af kriminelle grupperinger*, Justitsministeriets Forskningskontor, december 2018 og Justitsministeriet 2019).

Den resterende del af kapitlet belyser, hvordan hver af de otte målinger fra Medborgerskabsundersøgelsen varierer med forskellige karakteristika. Det gælder blandt andet sammenhængen med uddannelse og arbejdsmarkedstilknytning, almen bolig og koncentration af ikke-vestlige beboere i almene boligområder, oprindelse, opholdstid og køn.

For at kunne belyse sammenhængene – og udlede såkaldte marginale effekter af de enkelte karakteristika – tager analysen udgangspunkt i en statistisk model med flere forklarende variable, jf. bilag 3.2. Ved at inkludere flere forklarende variable, kan man kontrollere for gensidig afhængighed. Derved fås et mere retvisende estimat af de marginale effekter.

Det er første gang, der gennemføres en sådan analyse med baggrund i de otte målinger i Medborgerskabsundersøgelsen. Da antallet af svarpersoner i Medborgerskabsundersøgelsen er relativt begrænset, bygger analysen på alle besvarelserne fra henholdsvis 2014, 2016 og 2018. Det er også med til at øge sikkerheden af analysens resultater.

3.2 Uddannelse¹

Befolkningen i Danmark er generelt veluddannet. Det gælder især personer med dansk oprindelse, mens personer med ikke-vestlig baggrund har et efterslæb. Uddannelse styrker mulighederne på arbejdsmarkedet markant. Derfor udgør uddannelse en vigtig del af indsatsen for at integrere udlændinge i Danmark. Samtidig kan uddannelse øge kendskabet til Danmark, det danske sprog og danske værdier.

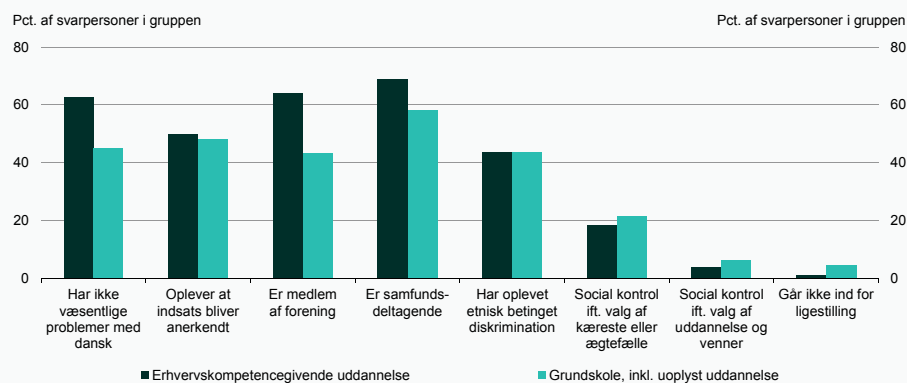
En simpel sammenligning viser, at målingerne i Medborgerskabsundersøgelsen varierer med uddannelsesniveau. Personer med ikke-vestlig baggrund, der har en erhvervskompetencegivende uddannelse, er i højere grad samfundsdeltagende, deltager i højere grad i foreningslivet og begår sig bedre på dansk end personer med ikke-vestlig baggrund, der højst har en grundskoleuddannelse. Endvidere er andelen af unge med ikke-vestlig baggrund, der oplever social kontrol eller ikke går ind for ligestilling, lavere blandt unge med uddannelse, jf. figur 3.2.

---

¹ I analysen er uddannelsesniveaet opgjort inkl. uddannelser medbragt fra udlandet.

Figur 3.2

Målingerne i Medborgerskabsundersøgelsen efter uddannelsesniveau

Anm.: Figuren er baseret på Medborgerskabsundersøgelsen 2014, 2016 og 2018 og omfatter 4.998 besvarelser fra personer med ikke-vestlig oprindelse, herunder 1.945 besvarelser for personer i aldersgruppen 18-29 år. Besvarelsene er vægtet, idet svarpersonerne ikke er repræsentative for hele befolkningen med ikke-vestlig baggrund, jf. bilag 3.1.

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets Medborgerskabsundersøgelse samt egne beregninger på lovmodells datagrundlag.

Den simple illustration peger på, at uddannelse har en positiv sammenhæng med udlændinges deltagelse i det danske samfund, deres danskundskaber og tilegnelse af danske værdier. Sammenhængene kan dog dække over, at uddannelse har en sammenhæng med andre karakteristika, som har betydning for målingerne. For eksempel giver en erhvervskompetencegivende uddannelse større sandsynlighed for at have en stærk tilknytning til arbejdsmarkedet, hvilket i sig selv understøtter integration og giver flere berøringsflader med det danske samfund.

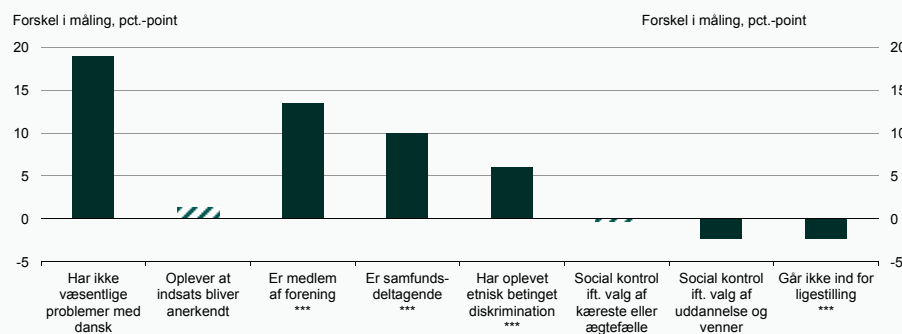
Hvis man i en statistisk model inddrager flere karakteristika (forklarende variable) på samme tid, viser det sig, at uddannelse har en statistisk signifikant sammenhæng med seks af de otte målinger. De øvrige karakteristika omfatter blandt andet arbejdsmarkedstilknytning, oprindelsesområde, om man bor i almen bolig samt koncentrationen af ikke-vestlige beboere, hvis man bor i et alment boligområde.

For eksempel er andelen, der ikke har væsentlige problemer med at begå sig på dansk – alt andet lige – 19 pct.-point højere, hvis indvandrere med ikke-vestlig oprindelse har en erhvervskompetencegivende uddannelse frem for højst en grundskoleuddannelse. Og andelen, der er samfundsdeltagende, er 10 pct.-point højere, jf. figur 3.3.

Figur 3.3

Sammenhæng mellem at have en uddannelse og målingerne i Medborgerskabsundersøgelsen

Anm.: Den estimerede marginale effekt for målingerne, hvis man har en erhvervskompetencegivende uddannelse sammenlignet med højst en grundskoleuddannelse. I regressionsmodellen for hver måling indgår en række andre forklarende variable, se bilag 3.2. De fuldfarvede søjler angiver, at den marginale effekt er statistisk signifikant, hvor *** er på 1 pct. niveau, ** på 5 pct. niveau og * på 10 pct. niveau.

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets Medborgerskabsundersøgelse samt egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Den statistiske model viser også, at andelen af unge med ikke-vestlig oprindelse, der ikke går ind for ligestilling, er signifikant lavere, hvis de unge har en uddannelse.

Når man tager højde for flere karakteristika på samme tid, er der endvidere tegn på, at personer med ikke-vestlig baggrund, der har en uddannelse, i højere grad oplever diskrimination end personer med ikke-vestlig baggrund uden en uddannelse.

Derimod er der ikke tegn på, at uddannelse har en signifikant sammenhæng med andelen af unge, der oplever social kontrol i forhold til valg af kæreste eller ægtefælle. Det er endvidere undersøgt, om forældrenes uddannelsesniveau har en sammenhæng med omfanget af social kontrol, hvilket ikke er tilfældet, jf. bilag 3.2.

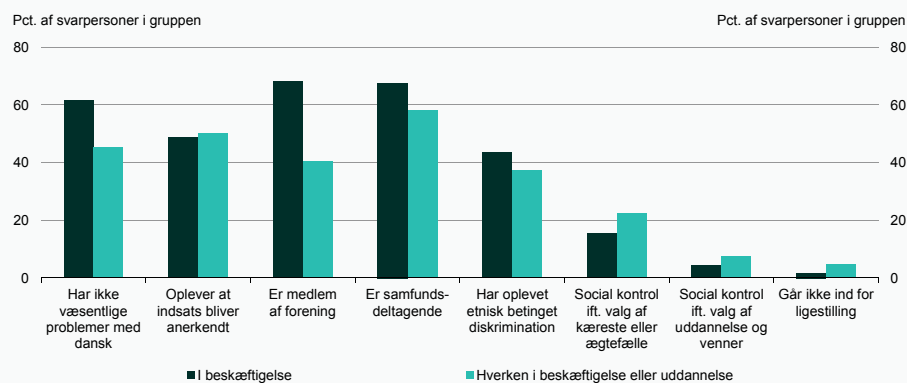
3.3 Arbejdsmarkedstilknytning

Det danske samfund er kendetegnet ved en høj arbejdsmarkedsdeltagelse, hvor de fleste er aktive på arbejdsmarkedet i en stor del af deres liv. Det at have et arbejde er naturligvis afgørende for levestandarden og følelsen af fællesskab. Men det kan også have stor betydning for mulighederne og lysten til at indgå i andre fællesskaber og generelt være en aktiv del af samfundet.

En simpel sammenligning viser, at målingerne i Medborgerskabsundersøgelsen varierer med tilknytningen til arbejdsmarkedet. Personer med ikke-vestlig oprindelse, der er i beskæftigelse, er i højere grad medlem af en forening, samfunds-deltagende og har bedre dansk kundskaber end personer med ikke-vestlig oprindelse, der er inaktive. Unge i beskæftigelse oplever desuden i mindre grad social kontrol end unge, der er inaktive, jf. figur 3.4.

Figur 3.4

Målingerne i Medborgerskabsundersøgelsen efter arbejdsmarkedstilknøytning

Anm.: Se anmærkning til figur 3.2.

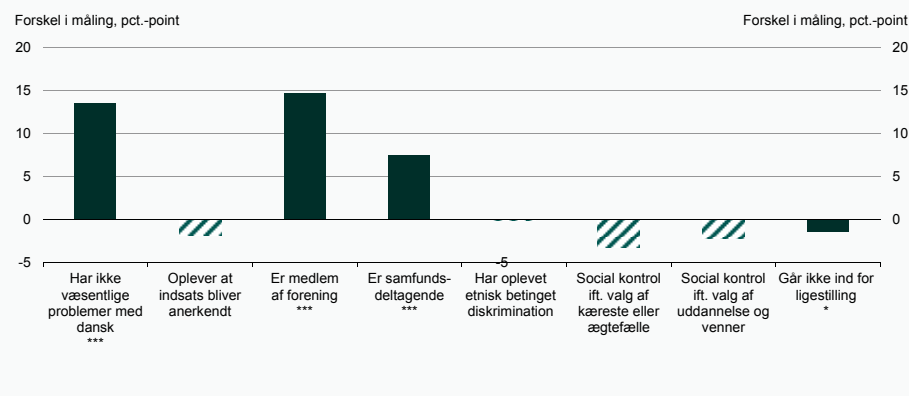
Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets Medborgerskabsundersøgelse samt egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

De simple sammenhænge kan afspejle, at målingerne også varierer med andre karakteristika. Den statistiske analyse viser imidlertid, at fire af de otte målinger i Medborgerskabsundersøgelsen har en statistisk signifikant sammenhæng med tilknytningen til arbejdsmarkedet, selvom man kontrollerer for en række andre karakteristika.

For eksempel viser analysen, at andelen af personer med ikke-vestlig baggrund, der er medlem af en forening – alt andet lige – er næsten 15 pct.-point højere, hvis de er beskæftigede frem for at være inaktive. Og andelen, der ikke har væsentlige problemer med at begå sig på dansk, er ca. 13½ pct.-point højere. Analysen viser også, at beskæftigelse har en positiv sammenhæng med, om man er samfundsdeltagende, jf. figur 3.5.

Figur 3.5

Sammenhæng mellem at være i beskæftigelse og målingerne i Medborgerskabsundersøgelsen

Anm.: Den estimerede marginal effekt for målingerne, hvis man — alt andet lige — er i beskæftigelse sammenlignet med at være inaktiv (hverken i beskæftigelse eller uddannelse). I regressionsmodellen for hver måling indgår en række andre forklarende variable, se bilag 3.2. De fuldfarvede søjler angiver, at den marginale effekt er statistisk signifikant, hvor *** er på 1 pct. niveau, ** på 5 pct. niveau og * på 10 pct. niveau.

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets Medborgerskabsundersøgelse samt egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

3.4 Bosat i alment boligområde

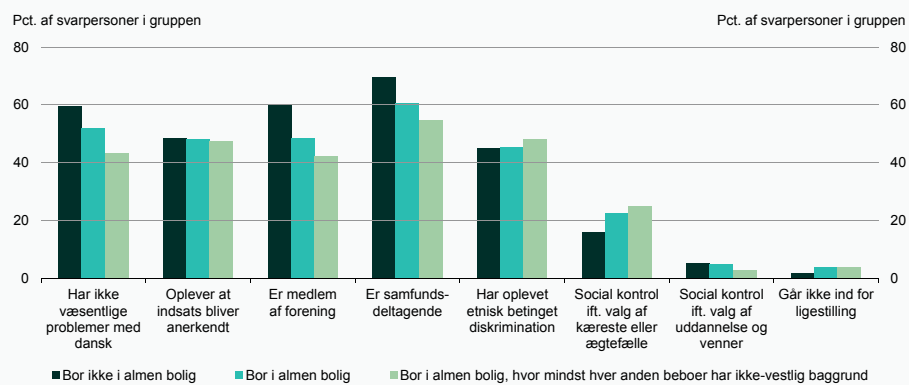
Mange indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig baggrund bor i et alment boligområde, hvor der samtidig bor mange andre med ikke-vestlig baggrund. Omkring en tredjedel af alle med ikke-vestlig baggrund bor i et alment boligområde, hvor mindst hver fjerde af områdets beboere har en ikke-vestlig baggrund, jf. kapitel 2.

Hvis man bor i et boligområde, hvor beboersammensætningen adskiller sig markant fra det omgivende samfund, kan det forstærke oplevelsen af isolation og risikoen for fremvækst af parallelsamfund.

Der er blandt andet tegn på, at personer med ikke-vestlig baggrund, der bor i almen bolig, er mindre samfundsdeltagende og har sværere ved at begå sig på dansk end personer med ikke-vestlig baggrund, der ikke bor i almen bolig. Og har mindst halvdelen af områdets beboere en ikke-vestlig baggrund, er det med til at forstærke de negative sammenhænge, jf. figur 3.6.

Figur 3.6

Målingerne i Medborgerskabsundersøgelsen efter boligområde

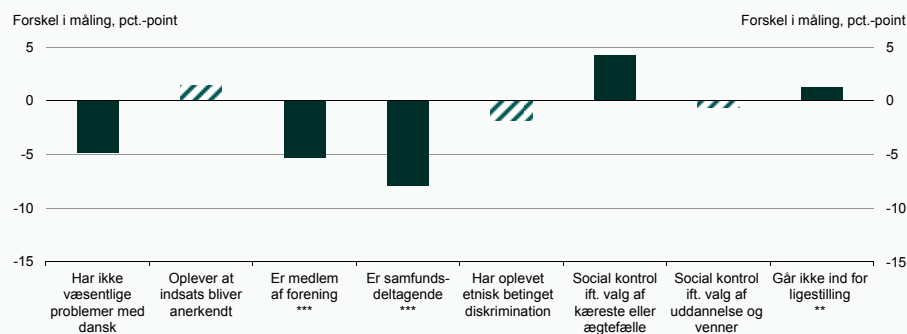
Anm.: Se anmærkning til figur 3.2.

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets Medborgerskabsundersøgelse samt egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Når man kontrollerer for, at målingerne i Medborgerskabsundersøgelsen også varierer med en række andre karakteristika, viser det sig, at fem af de otte målinger har en statistisk signifikant sammenhæng med, om personer med ikke-vestlig baggrund bor i almen bolig. Analysen viser blandt andet, at hvis personer med ikke-vestlig baggrund bor i en almen bolig, så er det en mindre andel, der er samfundsdeltagende, er medlem af en forening eller ikke har væsentlige problemer med at begå sig på dansk. Analysen viser også, at andelen af unge med ikke-vestlig baggrund, der oplever social kontrol i forhold til valg af kæreste eller ægtefælle, er højere, hvis de bor et i alment boligområde, jf. figur 3.7.

Figur 3.7

Sammenhæng mellem at bo i almen bolig og målingerne i Medborgerskabsundersøgelsen

Anm.: Den estimerede marginal effekt for målingerne, hvis man – alt andet lige – bor i en almen bolig i forhold til ikke at bo i en almen bolig. I regressionsmodellen for hver måling indgår en række andre forklarende variable, se bilag 3.2. De fuldfarvede søjler angiver, at den marginale effekt er statistisk signifikant, hvor *** er på 1 pct. niveau, ** på 5 pct. niveau og * på 10 pct. niveau.

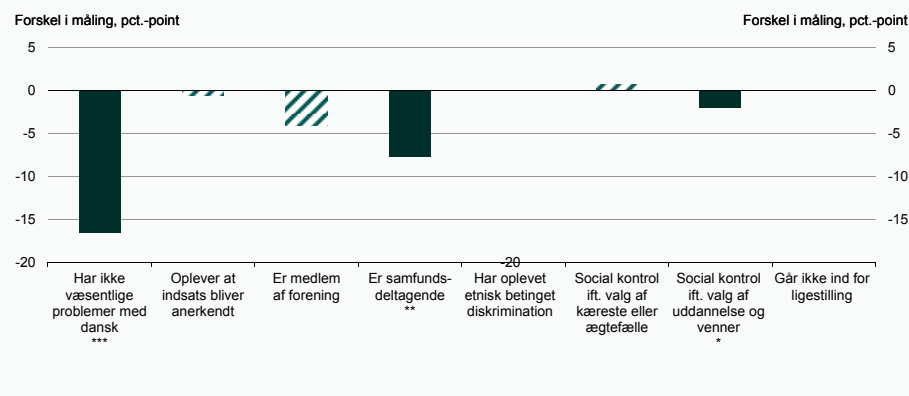
Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets Medborgerskabsundersøgelse samt egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

For eksempel betyder analysens resultater, at andelen af personer med ikke-vestlig baggrund, der er samfundsdeltagende, er 8 pct.-point lavere, hvis de bor i et alment boligområde end hvis de ikke gør. Ligeledes er andelen, der ikke har væsentlige problemer med at begå sig på dansk, 5 pct.-point lavere.

Hvis personer med ikke-vestlig baggrund bor i et alment boligområde, hvor mindst halvdelen af områdets beboere har en ikke-vestlig baggrund, forstærkes sammenhængen for tre af målingerne, når man sammenligner med at bo i et alment boligområde, hvor ikke-vestlige personer udgør under halvdelen af beboerne. Det gælder især målingen om danskundskaber, hvor andelen, der ikke har væsentlige problemer med at begå sig på dansk, er ca. 17 pct.-point lavere i almene boligområder, hvor mindst halvdelen af beboerne har ikke-vestlig baggrund sammenlignet med øvrige almene boligområder. Også andelen, der er samfundsdeltagende, er lavere i almene boligområder med mange med ikke-vestlig baggrund, jf. figur 3.8.

Figur 3.8

Sammenhæng mellem at bo i boligområde med en høj koncentration af beboere med ikke-vestlig baggrund og målingerne i Medborgerskabsundersøgelsen

Anm.: Den estimerede marginal effekt for målingerne, hvis man – alt andet lige – bor i en almen bolig i et sogn, hvor mindst 50 pct. af sognets beboere i almene boliger har ikke-vestlig baggrund i forhold til at bo i en almen bolig i et sogn, hvor andelen af sognets beboere i almene boliger er mindre 50 pct. I regressionsmodellen for hver måling indgår en række andre forklarende variable, se bilag 3.2. De fuldfarvede søjler angiver, at den marginale effekt er statistisk signifikant, hvor *** er på 1 pct. niveau, ** på 5 pct. niveau og * på 10 pct. niveau.

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets Medborgerskabsundersøgelse samt egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

3.5 Oprindelsesområde

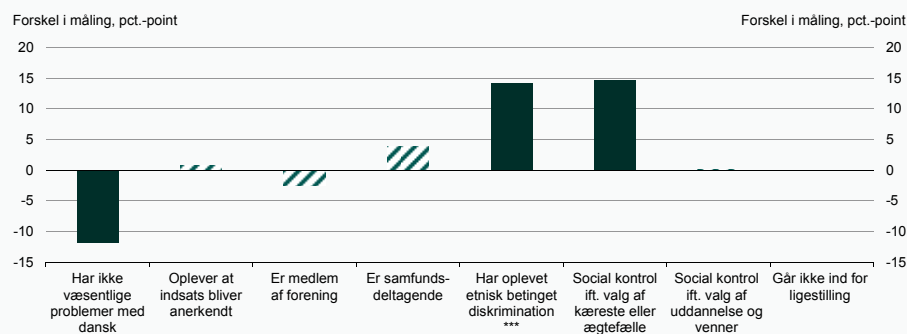
Indvandrere og efterkommere fra oprindelseslande eller -områder med en meget anderledes kultur og andre værdier end i Danmark, kan have sværere ved at blive integreret og accepteret end personer, der har baggrund i lande eller områder, hvis kultur og værdier ligger tættere op ad Danmarks.

Formodningen understøttes af, at flere af målingerne i Medborgerskabsundersøgelsen varierer med, hvilket oprindelsesområde svarpersonerne kommer fra. Det gælder blandt andet for indvandrere og efterkommere, der har baggrund i lande i Mellemøsten.

For eksempel viser analysen, at andelen af unge med mellemøstlig baggrund, der oplever social kontrol – alt andet lige – er ca. 15 pct.-point højere end blandt unge fra ikke-vestlige lande i Europa samt i Syd- og Mellemamerika. Endvidere viser analysen, at indvandrere og efterkommere med mellemøstlig baggrund i langt højere grad oplever etnisk betinget diskrimination end personer, der har baggrund i ikke-vestlige lande i Europa samt Syd- og Mellemamerika. Der er endvidere tegn på, at andelen, der ikke har væsentlige problemer med at begå sig på dansk, er lavere blandt indvandrere fra Mellemøsten, jf. figur 3.9.

Figur 3.9

Sammenhæng mellem mellemøstlig oprindelse og målingerne i Medborgerskabsundersøgelsen

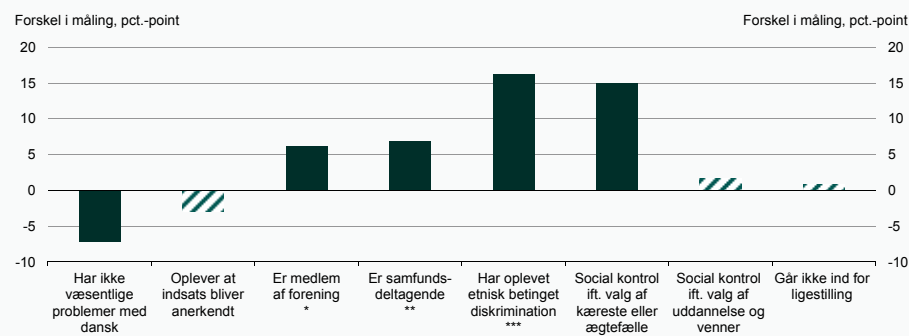
Anm.: Den estimerede marginal effekt for målingerne, hvis man – alt andet lige – har mellemøstlig baggrund sammenlignet med, at man har baggrund i et ikke-vestligt land i Europa (ekskl. Tyrkiet) samt Syd- og Mellemamerika. I regressionsmodellen for hver måling indgår en række andre forklarende variable, se bilag 3.2. De fuldfarvede søjler angiver, at den marginale effekt er statistisk signifikant, hvor *** er på 1 pct. niveau, ** på 5 pct. niveau og * på 10 pct. niveau.

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets Medborgerskabsundersøgelse samt egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Et lignende billede tegner sig for indvandrere og efterkommere, der har afrikansk oprindelse. Unge indvandrere og efterkommere med afrikansk baggrund oplever i langt højere grad social kontrol i forhold til valg af kæreste eller ægtefælle end unge, der har baggrund i ikke-vestlige lande i Europa samt Syd- og Mellemamerika. Ligeledes oplever indvandrere og efterkommere med afrikansk baggrund i væsentlig højere grad etnisk betinget diskrimination. Der er også tegn på, at personer med afrikansk baggrund er lidt mere samfundsdeltagende, jf. figur 3.10.

Figur 3.10

Sammenhæng mellem afrikansk oprindelse og målingerne i Medborgerskabsundersøgelsen

Anm.: Den estimerede marginal effekt for målingerne, hvis man – alt andet lige – har afrikansk baggrund sammenlignet med, at man har baggrund i et ikke-vestligt land i Europa (ekskl. Tyrkiet) eller Syd- og Mellemamerika. I regressionsmodellen for hver måling indgår en række andre forklarende variable, se bilag 3.2. De fuldfarvede søjler angiver, at den marginale effekt er statistisk signifikant, hvor *** er på 1 pct. niveau, ** på 5 pct. niveau og * på 10 pct. niveau.

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets Medborgerskabsundersøgelse samt egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

3.6 Efterkommere, opholdstid og køn

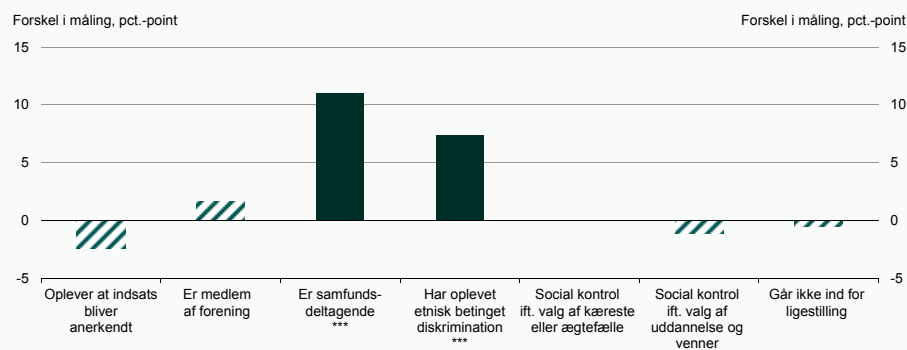
Tilknytningen til et nyt land, dets kultur, skikke og sprog har det med at blive stærkere med tiden. Og er man født og opvokset i landet – på trods af forældre med udenlandsk baggrund – kan det også være med til at forstærke tilknytningen. Efterkommere kan dog også opleve en splittelse, fordi mange er vokset op med og præget af to kulturer.

Målingerne i Medborgerskabsundersøgelsen understøtter, at tilknytningen til Danmark også er et spørgsmål om opholdstid og opvækst. Efterkommere er således mere samfundsdeltagende end indvandrere. Det kan være en konsekvens af opvæksten i Danmark, som – internationalt set – er et meget åbent og frit samfund, hvor det er normalt at være kritisk og deltage i samfundsdebatten. Den mere aktive deltagelse i samfundet kan samtidig være en forklaring på, at efterkommere i højere grad end indvandrere oplever etnisk betinget diskrimination, jf. figur 3.11.

Figur 3.11

Sammenhæng mellem at være efterkommer og målingerne i Medborgerskabsundersøgelsen

Anm.: Den estimerede marginal effekt for målingerne, hvis man – alt andet lige – er efterkommer i forhold til at være indvandrer. I regressionsmodellen for hver måling indgår en række andre forklarende variable, se bilag 3.2. De fuldfarvede søjler angiver, at den marginale effekt er statistisk signifikant, hvor *** er på 1 pct. niveau, ** på 5 pct. niveau og * på 10 pct. niveau. Målingen om danskundskaber omfatter kun indvandrere, hvorfor den ikke indgår i figuren.

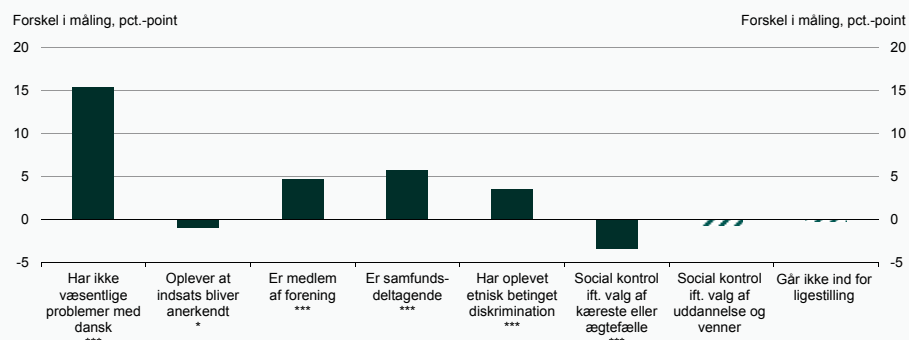
Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets Medborgerskabsundersøgelse samt egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Ser man isoleret på indvandrere, viser analysen, at seks af de otte målinger varierer med længden af opholdstid. Resultaterne peger på, at samfundsdeltagelsen bliver større og danskundskaberne bedre, når opholdstiden stiger, mens omfanget af social kontrol i forhold til valg af kæreste eller ægtefælle bliver mindre.

For eksempel svarer analyseresultaterne til, at andelen af ikke-vestlige indvandrere, der ikke har væsentlige problemer med at begå sig på dansk, stiger med godt 15 pct.-point, når opholdstiden stiger med 5 år. Og andelen af unge indvandrere, der oplever social kontrol i forhold til valg af kæreste eller ægtefælle, falder ca. 3½ pct.-point, jf. figur 3.12.

Figur 3.12

Sammenhæng mellem 5 års længere opholdstid og målingerne i Medborgerskabsundersøgelsen

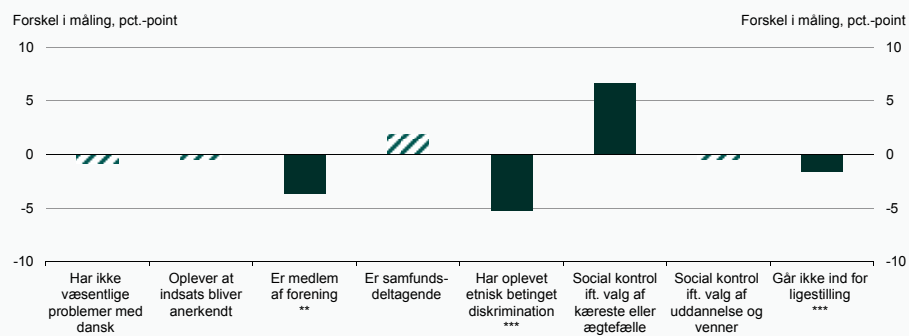
Anm.: Den estimerede marginal effekt for målingerne, hvis indvandrere med ikke-vestlig baggrund – alt andet lige – har opholdt sig 5 år længere i Danmark. I regressionsmodellen for hver måling indgår en række andre forklarende variable, se bilag 3.2. De fuldfarvede søjler angiver, at den marginale effekt statistisk er signifikant, hvor *** er på 1 pct. niveau, ** på 5 pct. niveau og * på 10 pct. niveau.

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets Medborgerskabsundersøgelse samt egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Der er også forskel mellem kvinder og mænd i flere af målingerne. Unge kvinder med ikke-vestlig baggrund oplever i højere grad social kontrol i forhold til valg af kæreste eller ægtefælle end unge mænd. Når man har kontrolleret for, at målingerne varierer med andre karakteristika, viser analysen en forskel i omfanget af social kontrol på knap 7 pct.-point mellem kvinder og mænd. Omvendt oplever ikke-vestlige kvinder i lidt mindre grad etnisk betinget diskrimination end mænd. De tager også i lidt mindre grad del i foreningslivet, jf. figur 3.13.

Figur 3.13

Sammenhæng mellem at være kvinde og målingerne i Medborgerskabsundersøgelsen

Anm.: Den estimerede marginal effekt for målingerne, hvis man – alt andet lige - er kvinde i forhold til at være mand. I regressionsmodellen for hver måling indgår en række andre forklarende variable, se bilag 3.2. De fuldfarvede søjler angiver, at den marginale effekt er statistisk signifikant, hvor *** er på 1 pct. niveau, ** på 5 pct. niveau og * på 10 pct. niveau.

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets Medborgerskabsundersøgelse samt egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Bilag 3.1 Medborgerskabsundersøgelsen

Udlændinge- og Integrationsministeriets Medborgerskabsundersøgelse er en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse blandt indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse samt personer med dansk oprindelse i alderen 18 år og derover. Indvandrerne skal have boet i Danmark i mindst 3 år. Igennem Medborgerskabsundersøgelsen indhentes data til opdatering af fire målsætninger i regeringens integrationsbarometer: Medborgerskab, ligebehandling, selvbestemmelse og danskundskaber. Undersøgelsen er siden 2012 gennemført af Udlændinge- og Integrationsministeriet én gang om året.

Typisk har mellem 2.000 og 3.000 besvaret undersøgelsen. Ca. to tredjedele af respondenterne har ikke-vestlig oprindelse og en tredjedel dansk. Svarprocenten i undersøgelsen er relativ lav blandt respondenter med ikke-vestlig oprindelse og har ligget på mellem 40 og 50 pct. i hele perioden. Svarpersonerne er ikke repræsentative, jf. tabel 2 nedenfor. For at sikre repræsentativiteten i undersøgelsen bliver besvarelsene derfor vægtes. Det betyder, at alle svarpersoner er vægtes efter deres andel i befolkningen, således at besvarelser fra grupper, som er overrepræsenterede i undersøgelsen, vægtes ned, mens besvarelser fra de underrepræsenterede grupper vægtes op. Besvarelsene er typisk vægtes på baggrund af køn, alder, familietype, socioøkonomisk status, uddannelse, landsdel, familieindkomst og sproggruppe.

Medborgerskabsundersøgelsen omfatter otte faste målinger. Målingerne består af et eller flere spørgsmål, jf. gennemgangen nedenfor. Spørgsmålene og spørgeteknikkerne til de faste målinger i undersøgelsen er gennem tiden udviklet i samarbejde med professor Jørgen Goul Andersen, professor Peter Gundelach og direktør Esther Nørregård-Nielsen. Foruden de faste målinger omfatter undersøgelsen en række andre spørgsmål, som går i dybden med et eller flere temaer. Disse skifter fra år til år. Man kan læse mere om Medborgerskabsundersøgelsen på integrationsbarometer.dk.

Måling 3.2: Har ingen eller mindre problemer med at begå sig på dansk

Respondenten indgår, hvis svaret er: "Slet ikke" eller "I mindre grad" til følgende spørgsmål:

- a) I hvilken grad oplever du problemer med at læse dansk, fx når du får breve fra kommunen eller andre offentlige myndigheder?
- b) I hvilken grad har du problemer med at forstå dansk, fx i tv-udsendelser på dansk?
- c) I hvilken grad har du problemer med at føre en længere samtale på dansk om hverdagsemner som fx arbejde, fritidsinteresser eller familie?

Måling 4.1: Oplever at indvandreres indsats bliver anerkendt

Respondenten indgår, hvis svaret er: "I høj grad" eller "I nogen grad" til følgende spørgsmål:

- a) I hvilken grad synes du, at andre i Danmark anerkender den indsats, mennesker med indvandrerbaggrund yder i samfundet?

Måling 4.2: Er medlem af forening

Respondenten indgår, hvis svaret er: "Ja" til følgende spørgsmål:

- a) Der findes mange foreninger i Danmark, fx fagforeninger, idrætsforeninger, beboerforeninger, kulturelle og religiøse foreninger, forbrugerforeninger som COOP samt støtteforeninger som Røde Kors. Er du medlem af en forening?

Måling 4.3: Er samfundsdeltagende (politisk aktiv i bred forstand)

Respondenten indgår, hvis vedkommende har svaret ja til mindst ét af følgende spørgsmål: Har du inden for det seneste år ...

- a) Været medlem af et politisk parti eller deltaget i et politisk møde for at ændre forhold i samfundet?
b) Skrevet et læserbrev til en avis eller et indlæg på internettet for at ændre forhold i samfundet?
c) Deltaget i en underskriftsindsamling, en demonstration eller strejke for at ændre forhold i samfundet?
d) Kontaktet en politiker, en embedsmand, medierne, en forening eller organisation for at ændre forhold i samfundet?
e) Boykottet eller bevidst købt bestemte varer, fx økologiske, for at ændre forhold i samfundet?
f) Indsamlet eller støttet med penge, fx til Kræftens Bekæmpelse eller et politisk parti for at ændre forhold i samfundet?

Måling 5.1: Har oplevet etnisk betinget diskrimination

Respondenten indgår, hvis vedkommende har svaret ja til mindst ét af følgende spørgsmål: Har du inden for det seneste år, på grund af din etniske baggrund, oplevet at ...

- a) Blive nægtet adgang til steder, hvor andre gerne måtte komme ind? (Fx til bus, taxa, diskoteker eller svømmehal)
b) Få afslag på en ansøgning fx om job, banklån, bolig eller mobilabonnement?
c) Få dårlig service eller betjening? (Fx i butikker, caféer, på hospitaler, hos læge, ved kommunen eller ved politiet)
d) Blive udsat for fornærmende ord eller nedværdigende vittigheder?
e) Blive spyttet på, skubbet eller slået?

Måling 6.1: Oplever social kontrol i forhold til valg af kæreste eller ægtefælle

Respondenten indgår, hvis vedkommende har svaret, så en eller flere kriterier er opfyldt: Respondenten har svaret nej til spørgsmål a) eller d), ja til spørgsmål c) eller f) og i mindre grad eller slet ikke til spørgsmål b) eller e).

- a) Måtte du, eller tror du, at du måtte, have en kæreste for din familie, inden du blev gift?
- b) I hvilken grad føler du, at din familie har givet dig lov til frit at vælge din nuværende ægtefælle?
- c) Har din familie valgt din ægtefælle imod din vilje?
- d) Må du, eller tror du at du må, have en kæreste for din familie?
- e) I hvilken grad tror du, at din familie vil give dig lov til frit at vælge, hvem du gifter dig med?
- f) Tror du, at din familie vælger en fremtidig partner eller ægtefælle til dig imod din vilje?

Måling 6.2: Oplever social kontrol i forhold til valg af uddannelse og venner

Respondenten indgår, hvis vedkommende har svaret i mindre grad eller slet ikke til følgende spørgsmål: I hvilken grad føler du, at ...

- a) Din familie giver dig lov til frit at vælge uddannelse?
- b) Din familie giver dig lov til frit at vælge venner?

Måling 6.3: Går ikke ind for ligestilling mellem mænd og kvinder

Respondenten indgår, hvis vedkommende har svaret helt uenig til mindst ét af følgende spørgsmål eller delvis uenig til mindst to af følgende spørgsmål: Hvor enig eller uenig er du i, at mænd og kvinder bør have samme mulighed for, at ...

- a) Blive skilt?
- b) Få forældremyndigheden over fælles børn efter en skilsmisse?
- c) Arve efter et dødsfald i den nærmeste familie?
- d) Have et arbejde?

Resultaterne af de otte faste målinger fra den seneste offentliggjorte medborgerskabsundersøgelse fremgår af tabel 1.

Tabel 1

De otte faste målinger fra Medborgerskabsundersøgelsen 2018

	Resultat
Målinger	
3.2 Har ingen eller mindre problemer med dansk kundskaber	56 pct.
4.1 Oplever at indvandreres indsats bliver anerkendt	52 pct.
4.2 Er medlem af forening	59 pct.
4.3 Er samfundsdeltagende (politisk aktiv i bred forstand)	67 pct.
5.1 Har oplevet etnisk betinget diskrimination	48 pct.
6.1 Oplever social kontrol ift. valg af kæreste eller ægtefælle	17 pct.
6.2 Oplever social kontrol ift. valg af uddannelse og venner	4 pct.
6.3 Går ikke ind for ligestilling mellem køn	2 pct.

Anm.: Måling 3.2 vedrører kun indvandrere. Måling 6.1, 6.2 og 6.3 vedrører aldersgruppen 18-29 år.
 Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriet, Integrationsbarometer.dk.

I Medborgerskabsundersøgelsen for 2018 indgår ca. 2.000 svarpersoner med ikke-vestlig oprindelse samt ca. 1.000 svarpersoner med dansk oprindelse. Svarpersonerne med ikke-vestlig baggrund har omtrent den samme fordeling på oprindelsesområder som hele befolkningsgruppen. For andre karakteristika er der imidlertid forskel mellem undersøgelsens svarpersoner med ikke-vestlig baggrund og hele befolkningsgruppen. For eksempel er unge overrepræsenteret i undersøgelsen. Det samme gælder personer, der har en uddannelse udover grundskolen, der er i arbejdsstyrken eller i uddannelse, jf. tabel 2.

For at sikre, at målingerne er repræsentative for alle med ikke-vestlig baggrund, bliver besvarelserne fra Medborgerskabsundersøgelsen derfor vægtet. Det gælder også i de statistiske analyser i dette kapitel, jf. bilag 3.2.

Tabel 2

Personer med ikke-vestlig baggrund i Medborgerskabsundersøgelsen samt i hele befolkningen (over 18 år) fordelt efter forskellige karakteristika

Pct.	Medborgerskabsundersøgelsen	Hele befolkningen med ikke-vestlig baggrund
Alder		
18-29 år	39	29
30-49 år	39	46
Over 50 år	22	25
Indvandrere eller efterkommer		
Efterkommere	23	16
Indvandrere	77	84
Oprindelse		
Mellemøsten	27	27
Asien (ekskl. Mellemøsten)	28	27
Tyrkiet	14	14
Afrika	10	12
Øvrige ikke-vestlige lande	21	20
Uddannelse		
Grundskole	34	42
Gymnasial	16	12
Erhvervskompetencegivende	49	46
Arbejdsmarkedstilknytning		
I beskæftigelse	46	40
I uddannelse	24	15
Øvrige	30	44
Almen bolig		
Bor ikke i almen bolig	54	52
Bor i almen bolig, under 25 pct. ikke-vestlig	18	18
Bor i almen bolig, 25-50 pct. ikke-vestlig	22	23
Bor i almen bolig, over 50 pct. ikke-vestlig	7	7

Anm.: Afrunding kan betyde at summerne ikke stemmer til 100.

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets Medborgerskabsundersøgelse samt egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Bilag 3.2 Estimationsresultater

For hver af de otte faste målinger i Medborgerskabsundersøgelsen, jf. boks 3.1, er der gennemført en regressionsanalyse på baggrund af en logistisk regressionsmodel. Modelerne forsøger at vise sammenhængen mellem forskellige karakteristika (forklarende variable) og målingerne (responsvariable). Analyserne tager udgangspunkt i den samme grundmodel for hver måling (model 1), hvor følgende forklarende variable indgår:

- *Efterkommer*²
- *Alder*
- *Kvinde*
- *Bor i almen bolig*
- *Ikke-vestlige beboere > 50 pct.*³
- *Mellemøsten*⁴
- *Resten af Asien*
- *Tyrkiet*
- *Afrika*
- *I uddannelse*
- *I beskæftigelse*
- *Gymnasial uddannelse*
- *Erhvervskompetencegivende uddannelse*
- *Medlem af fagforening*⁵
- *Tidsdummier for 2014 og 2016*

Hertil kommer ekstra forklarende variable, som indgår i andre modelversioner. Det gælder følgende variable:

- *Opholdstid*
- *Far har uddannelse (ud over grundskolen)*
- *Mor har uddannelse (ud over grundskolen)*
- *Far i beskæftigelse*
- *Mor i beskæftigelse*
- *Far ikke i befolkning*
- *Mor ikke i befolkning*

Grundmodellen benyttes til at beregne marginale effekter i forhold til målingerne for et udvalgt af de forklarende variable, jf. figur 3.5 samt figur 3.7-3.13. Referencegrupperne i beregningen af de marginale effekter fremgår af tabel 3.

² Indgår ikke i analysen af måling 3.2 om danskkundskaber, idet målingen kun vedrører indvandrere, jf. tabel 4.

³ Bor i almen bolig i et boligområde, hvor andelen af beboere med ikke-vestlig baggrund er større end 50 pct.

⁴ I analysen omfatter Mellemøsten følgende lande: Afghanistan, Bahrain, Forenede Arabiske Emirater, Irak, Iran, Jordan, Kuwait, Libanon, Oman, Saudi-Arabien, Syrien, Yemen, Qatar, Egypten og statsløse.

⁵ Indgår kun i modellen for, om man er medlem af en forening (måling 4.2), jf. tabel 6. Medlemskab af en fagforening er listet eksplicit som en svarmulighed i målingen om medlemskab af foreninger. Da medlemskab af en fagforening er korreleret med tilknytningen til arbejdsmarkedet, vil de estimerede sammenhænge i modellen afspejle det forhold, herunder sammenhængen mellem foreningsmedlemskab og beskæftigelse. Hvis man ikke korrigerer, vil det derfor ikke være muligt at vurdere, om sammenhængen mellem foreningsmedlemskab og beskæftigelse alene er på grund af fagforeningsmedlemskab eller sammenhængen også gælder foreningsmedlemskab i bredere forstand. Derfor er oplysningen om fagforeningsmedlemskab fra registrene inkluderet i modellen.

Tabel 3

Referencegrupper for de forklarende variable¹

Gruppe	Forklarende variable	Reference for forklarende variable	Evt. øvrige variable i gruppen ²
Uddannelsesniveau	Erhvervskompetencegivende uddannelse	Grundskole inkl. uoplyst uddannelse	Gymnasial uddannelse
Arbejdsmarkedsstatus	I beskæftigelse	Hverken i beskæftigelse eller uddannelse	I uddannelse
Boligforhold	Bor i almen bolig	Bor ikke i almen bolig	-
Boligforhold	Ikke-vestlige beboere > 50 pct.	Ikke-vestlige beboere < 50 pct.	Bor ikke i almen bolig
Oprindelsesland	Mellemøsten	Ikke-vestlige lande i Europa samt Syd- og Mellemamerika	Resten af Asien, Afrika, Tyrkiet
Oprindelsesland	Afrika	Ikke-vestlige lande i Europa samt Syd- og Mellemamerika	Mellemøsten, Resten af Asien, Tyrkiet
Oprindelse	Efterkommer	Indvandrere	-
Opholdstid	Opholdstid ³	-	-
Køn	Kvinde	Mand	-

Note: 1) De forklarende variable, som ikke er listet for hver gruppe, indgår i beregningen af de marginale effekter ved deres gennemsnitlige værdi.

2) De øvrige variable i gruppen er sat til 0 i beregningen af de marginale effekter.

3) Opholdstid er en kontinuert variabel, hvorfor der ikke er nogen referencegruppe.

Kilde: Egne beregninger.

Resultaterne fra grundmodellen (model 1) bygger på en række antagelser og valg, som diskuteres i det følgende. I den forbindelse er der estimeret fire andre modeller for at undersøge grundmodellens robusthed. Resultaterne fra disse modeller viser, at grundmodellens estimerede sammenhænge er relativt robuste. De fem modellers estimerede sammenhænge (odds ratio og signifikansniveau) for hver af målingerne fremgår af tabel 4 til 11 nedenfor.

Repræsentativitet og vægte

Datagrundlaget i analyserne er et pooleet datasæt, som består af Medborgerskabsundersøgelsen fra henholdsvis 2014, 2016 og 2018.

Medborgerskabsundersøgelsen bygger på en stratificeret stikprøve i det enkelte år, der er repræsentativ inden for det enkelte stratum. De tre strata er 1) indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse i alderen 18-29 år, 2) indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse over 30 år og 3) dansk oprindelse.

Danmark Statistik står for indsamlingen af data og har inden for hvert stratum designet en opregningsmodel på baggrund af følgende karakteristika: Køn, alder, familietype, socioøkonomisk status, uddannelse, landsdel, familieindkomst og sproggruppe. Hver svarperson tildeles således en vægt, så målingerne i Medborgerskabsundersøgelsen bliver repræsentative inden for rammerne af opregningsmodellen. Regressionsresultaterne er ligeledes baseret på de vægtede besvarelser for at sikre repræsentativitet.

Grundmodellen (model 1)

Omkring en tredjedel af svarpersonerne i Medborgerskabsundersøgelsen deltager i to på hinanden følgende undersøgelser. Det har ikke betydning for undersøgelsens repræsentativitet, men det kan have betydning for regressionsresultaterne, hvis de personer, som indgår i undersøgelsen i to år, systematisk svarer på en måde, som der ikke tages højde for i modellen (tidsinvariant uobserverbar heterogenitet).

Da datasættet er et ubalanceret paneldatasæt (ikke alle svarpersoner indgår lige mange gange), kan der fx ikke anvendes fixed effect estimation til at korrigere for individuel tidsinvariant heterogenitet. Og hvis der konstrueres et balanceret datasættet på tværs af årene (enten 2014/2016 eller 2016/2018), bliver datasættet reduceret til under 700 observationer. Hertil kommer, at de balancerede datasæt ikke vil være repræsentative.

En anden korrektionsmetode er at anskue data som dannet på baggrund af observationer, som er grupperet, såkaldt cluster-sampling. I dette tilfælde fordi nogle personer indgår i to på hinanden følgende undersøgelser. Korrektionsmetoden, som er anvendt i grundmodellen, benytter klynge-robuste standardfejl, hvor den estimerede variansmatrix tager højde for tilstedeværelsen af klynger på individniveau.⁶

Model ekskl. 2016-data (model 2)

En anden måde at tage højde for eventuel tidsinvariant uobserverbar heterogenitet i data er ved kun at anvende data for 2014 og 2018, hvor ingen personer overlapper (model 2). Ulempen er, at datasættet reduceres med ca. en tredjedel. Sammenligner man model 2 med model 1 er der tegn på, at signifikansniveauerne er relativt robuste for de fleste af målingerne. Det samme gælder parameterestimerne, som typisk har samme retning. Undtagelsen er måling 5.1 (Etnisk betinget diskrimination), hvor mange af de forklarende variable er klart mindre signifikante end i grundmodellen. Parameterestimerne har dog stadig samme retning, jf. tabel 8.

Ikke-brugbare svar (model 3)

Målingerne i Medborgerskabsundersøgelsen er baseret på de bekræftende besvarelser i forhold til samtlige besvarelser. Det er dog ikke alle svarmuligheder, der entydigt kan placeres som be- eller afkræftende, idet nogle af spørgsmålene i Medborgerskabsundersøgelsen kan besvares med "Ved ikke" eller "Ønsker ikke at svare". Hvis der er selektion i, hvem der benytter disse svarmuligheder, kan det påvirke validiteten af resultaterne i model 1.

For at tjekke modellens robusthed over for svar, der ikke entydigt kan kategoriseres som be- eller afkræftende, er der estimeret en model, hvor personer, der kun har svaret "ved ikke" og "ønsker ikke at svare" inden for en given måling, er udeladt (model 3). En sammenligning med grundmodellen (model 1) viser, at parameterestimerne og signi-

---

⁶ Se for eksempel Cameron, A. og D. Miller, (2015), A Practitioner's Guide to Cluster-Robust Inference, Journal of Human Resources, 50, issue 2, p. 317-372.

fikansniveauerne er robuste over for udeladelsen af ikke-brugbare besvarelser. Den eneste undtagelse er måling 4.1 (Anerkendelse af indsats), hvor flere af parameterestimerne bliver signifikante, når de ikke-brugbare svar udelades, jf. tabel 5.

Model med opholdstid (model 4)

I tilknytning til grundmodellen er betydningen af yderligere forklarende variable undersøgt. Det gælder blandt andet opholdstid (model 4), som kun kan estimeres for indvandrere.

Opholdstid har en signifikant sammenhæng med fem af de otte målinger. Generelt peger resultaterne på, at medborgerskabet er stærkere, jo længere opholdstiden er.

For de øvrige forklarende variable er parameterestimer og signifikansniveauer i model 4 relativt tæt på model 1 for de fleste af målingerne. Det tyder med andre ord på, at de estimerede sammenhænge er relativt robuste, uanset om man i analyserne kun betragter indvandrere eller både indvandrere og efterkommere.

Model med variable for forældre (model 5)

I model 5 er der tilføjet forklarende variable for forældres arbejdsmarkedstilknytning og uddannelsesniveau for at undersøge, om de har en sammenhæng med målingerne i Medborgerskabsundersøgelsen. Sammenhængen gælder alene for ikke-vestlige indvandrere og efterkommere, hvis far og/eller mor er i Danmark.

Generelt er der ikke tegn på, at forældrenes arbejdsmarkedstilknytning og uddannelsesniveau har en stærk sammenhæng med målingerne i Medborgerskabsundersøgelsen. Der er dog enkelte undtagelser. For eksempel er ikke-vestlige indvandrere og efterkommere – alt andet lige – mere samfundsdeltagende, hvis deres forældre har en uddannelse, jf. tabel 7.

Det er imidlertid ikke alle personer i undersøgelsen, hvis forældre indgår i befolkningen. Det kan være, at forældrene aldrig har boet i Danmark, er døde eller udvandret. Gruppen af ikke-vestlige indvandrere og efterkommere, uden en eller begge forældre i Danmark, er ikke et tilfældigt udsnit af den samlede gruppe. I stedet for at udelade gruppen i model 5 er der tilføjet kategorivariabel for de personer, der ikke har deres forældre i landet. På den måde er det forsøgt at undgå, at de øvrige sammenhænge ændres, hvis gruppens besvarelser adskiller sig på en måde, som ikke opfanges af modellens forklarende variable i øvrigt.

For de fleste af målingerne har forældrenes manglende tilstedeværelse ikke nogen betydning for målingerne. Der er dog tegn på, at ikke-vestlige indvandrere, der ikke har deres forældre i landet, har sværere ved at begå sig på dansk, jf. tabel 4. Der er endvidere tegn på, at unge med ikke-vestlig baggrund, der ikke har deres mor i landet, i højere grad oplever social kontrol i forhold til valg af kæreste eller ægtefælle, jf. tabel 9.

For de øvrige forklarende variable i model 5, som svarer til de forklarende variable i model 1, er der tegn på stor robusthed. Både parameterestimer og signifikansniveauer er således stort set ens i model 1 og model 5.

Tabel 4

Responsvariabel: Måling 3.2 Har ingen væsentlige problemer med dansk (OR fra logistiske regressionser)

	(1) Grund- model	(2) Model ekskl. 2016-data	(3) Model ekskl. ikke- brugbare svar	(4) Model med kun ind- vandrere	(5) Model inkl. variable for forældre
Forklarende variable					
Opholdstid	***1,134	***1,143	***1,137	-	***1,106
Efterkommer	-	-	-	-	-
Alder	***0,949	***0,940	***0,948	-	***0,971
Kvinde	0,968	**0,812	0,983	-	0,996
Bor i almen bolig	**0,820	**0,800	**0,805	-	**0,804
Ikke-vestlige beboere > 50 pct.	***0,510	***0,448	***0,505	-	***0,517
Mellemøsten	***0,589	***0,538	***0,578	-	***0,589
Resten af Asien	***0,346	***0,296	***0,333	-	***0,375
Afrika	**0,717	***0,600	**0,706	-	*0,761
Tyrkiet	***0,256	***0,201	***0,250	-	***0,273
I uddannelse	***3,229	***2,362	***3,236	-	***2,802
I beskæftigelse	***1,726	***1,488	***1,744	-	***1,784
Gymnasial uddannelse	***1,606	***1,990	***1,633	-	***1,654
Erhvervskompetencegivende uddannelse	***2,171	***2,289	***2,171	-	***2,235
Dummy for 2014	1,164	1,152	1,167	-	1,166
Dummy for 2016	1,148	-	*1,185	-	1,153
Far har uddannelse	-	-	-	-	*0,602
Mor har uddannelse	-	-	-	-	1,334
Far i beskæftigelse	-	-	-	-	**2,130
Mor i beskæftigelse	-	-	-	-	0,838
Far ikke i befolkning	-	-	-	-	**0,525
Mor ikke i befolkning	-	-	-	-	***0,515
<i>Antal observationer</i>	3.855	2.829	3.779	3.855	3.855

Anm.: Modellerne vedrører kun indvandrere. Model 4 er derfor identisk med grundmodellen (model 1). Hvis OR-estimatet for en forklarende variabel er større/mindre end 1 betyder det, at sandsynligheden for at svaret i målingen er bekræftende – alt andet lige – er større/mindre. Fx har ikke-vestlige personer – alt andet lige – en større sandsynlighed for ikke at have problemer med dansk, hvis de er i beskæftigelse, idet OR-estimatet er 1,726. Og ikke-vestlige personer har – alt andet lige – en mindre sandsynlighed for ikke at have problemer med dansk, hvis de bor i almen bolig, idet OR-estimatet er 0,820. *** angiver, at estimatet er statistisk signifikant på 1 pct. niveau, ** på 5 pct. niveau og * på 10 pct. niveau.

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets Medborgerskabsundersøgelse samt egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Tabel 5

Responsvariabel: Måling 4.1 Anerkendelse af indsats (OR fra logistiske regressioner)

	(1) Grund- model	(2) Model ekskl. 2016-data	(3) Model ekskl. ikke- brugbare svar	(4) Model med kun ind- vandrere	(5) Model inkl. variable for forældre
Forklarende variable					
Opholdstid	-	-	-	*0,992	-
Efterkommer	0,908	0,856	*0,833	-	0,915
Alder	1,004	*1,006	**1,008	*1,007	1,003
Kvinde	0,982	1,071	1,005	0,982	0,983
Bor i almen bolig	1,060	0,989	1,092	1,064	1,060
Ikke-vestlige beboere > 50 pct.	0,976	0,889	0,979	0,884	0,973
Mellemøsten	1,027	1,165	1,010	1,049	1,028
Resten af Asien	***1,383	***1,433	***1,542	***1,380	***1,364
Afrika	0,886	0,911	0,817	0,882	0,883
Tyrkiet	1,004	1,181	0,974	0,998	0,967
I uddannelse	0,856	0,979	**0,746	*0,804	0,860
I beskæftigelse	0,926	0,879	0,890	0,924	0,928
Gymnasial uddannelse	*0,834	0,857	***0,718	0,874	*0,837
Erhvervskompetencegivende uddannelse	1,055	1,040	0,877	1,061	1,054
Dummy for 2014	***0,795	***0,790	*0,865	***0,751	***0,795
Dummy for 2016	***0,810	-	0,977	***0,770	***0,809
Far har uddannelse	-	-	-	-	0,865
Mor har uddannelse	-	-	-	-	0,900
Far i beskæftigelse	-	-	-	-	1,036
Mor i beskæftigelse	-	-	-	-	1,102
Far ikke i befolkning	-	-	-	-	0,928
Mor ikke i befolkning	-	-	-	-	1,017
<i>Antal observationer</i>	<i>4.983</i>	<i>3.653</i>	<i>4.302</i>	<i>3.855</i>	<i>4.983</i>

Anm.: Modellerne vedrører indvandrere og efterkommere bortset fra model 4. Se også anmærkning til tabel 4.

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets Medborgerskabsundersøgelse samt egne beregninger på lovmodel-
lens datagrundlag.

Tabel 6

Responsvariabel: **Måling 4.2 Medlem af forening** (OR fra logistiske regressioner)

	(1) Grund- model	(2) Model ekskl. 2016-data	(3) Model ekskl. ikke- brugbare svar	(4) Model med kun ind- vandrere	(5) Model inkl. variable for forældre
Forklarende variable					
Opholdstid	-	-	-	***1,039	-
Efterkommer	1,069	0,949	1,070	-	0,846
Alder	***1,012	***1,010	***1,011	0,996	***1,018
Kvinde	**0,861	0,917	**0,841	0,896	*0,874
Bor i almen bolig	***0,807	***0,785	**0,828	**0,797	***0,804
Ikke-vestlige beboere > 50 pct.	0,848	0,747	0,873	0,788	0,855
Mellemøsten	0,901	0,935	0,889	0,880	0,887
Resten af Asien	0,888	0,886	0,913	0,922	0,938
Afrika	*1,289	**1,454	*1,274	*1,305	**1,332
Tyrkiet	**1,430	***1,650	**1,354	1,274	***1,493
I uddannelse	***1,740	***1,992	***1,766	***1,879	***1,647
I beskæftigelse	***1,819	**2,063	***1,819	***1,844	***1,836
Gymnasial uddannelse	***1,555	***1,629	***1,526	**1,326	***1,515
Erhvervskompetencegivende uddannelse	***1,723	***1,765	***1,707	***1,717	***1,753
Medlem af fagforening	***4,542	***5,227	***4,723	***3,961	***4,432
Dummy for 2014	***0,674	***0,667	***0,644	***0,695	***0,682
Dummy for 2016	**0,805	-	***0,788	**0,812	**0,812
Far har uddannelse	-	-	-	-	*1,253
Mor har uddannelse	-	-	-	-	1,196
Far i beskæftigelse	-	-	-	-	0,958
Mor i beskæftigelse	-	-	-	-	0,911
Far ikke i befolkning	-	-	-	-	0,851
Mor ikke i befolkning	-	-	-	-	0,829
<i>Antal observationer</i>	<i>4.983</i>	<i>3.653</i>	<i>4.791</i>	<i>3.855</i>	<i>4.983</i>

Anm.: Modellerne vedrører indvandrere og efterkommere bortset fra model 4. Se også anmærkning til tabel 4.

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets Medborgerskabsundersøgelse samt egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Tabel 7

Responsvariabel: Måling 4.3 Samfundsdeltagende (OR fra logistiske regressionser)

	(1) Grund- model	(2) Model ekskl. 2016-data	(3) Model ekskl. ikke- brugbare svar	(4) Model med kun ind- vandrere	(5) Model inkl. variable for forældre
Forklarende variable					
Opholdstid	-	-	-	***1,051	-
Efterkommer	***1,687	***1,678	***1,698	-	1,097
Alder	1,003	1,004	1,003	***0,984	***1,013
Kvinde	1,086	*1,143	1,084	1,111	1,115
Bor i almen bolig	***0,704	***0,750	***0,703	***0,699	***0,697
Ikke-vestlige beboere > 50 pct.	**0,728	**0,670	**0,729	***0,643	**0,735
Mellemøsten	1,188	*1,235	1,192	1,096	1,180
Resten af Asien	0,883	0,938	0,878	0,910	0,957
Afrika	**1,370	1,278	**1,366	**1,340	***1,454
Tyrkiet	1,070	1,024	1,071	0,776	1,112
I uddannelse	***1,807	***1,731	***1,808	***1,827	***1,621
I beskæftigelse	***1,381	***1,499	***1,378	***1,300	***1,378
Gymnasial uddannelse	***1,696	***1,810	***1,676	***1,541	***1,631
Erhvervskompetencegivende uddannelse	***1,547	***1,414	***1,543	***1,508	***1,578
Dummy for 2014	**0,850	**0,852	**0,844	0,914	*0,870
Dummy for 2016	0,988	-	0,994	1,020	1,004
Far har uddannelse	-	-	-	-	**1,405
Mor har uddannelse	-	-	-	-	*1,282
Far i beskæftigelse	-	-	-	-	1,024
Mor i beskæftigelse	-	-	-	-	0,972
Far ikke i befolkning	-	-	-	-	0,786
Mor ikke i befolkning	-	-	-	-	**0,708
<i>Antal observationer</i>	4.983	3.653	4.972	3.855	4.983

Anm.: Modellerne vedrører indvandrere og efterkommere bortset fra model 4. Se også anmærkning til tabel 4.

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets Medborgerskabsundersøgelse samt egne beregninger på lovmodel-
lens datagrundlag.

Tabel 8

Responsvariabel: Måling 5.1 Har oplevet etnisk betinget diskrimination (OR fra logistiske regressionser)

	(1) Grund- model	(2) Model ekskl. 2016-data	(3) Model ekskl. ikke- brugbare svar	(4) Model med kun ind- vandrere	(5) Model inkl. variable for forældre
Forklarende variable					
Opholdstid	-	-	-	***1,029	-
Efterkommer	***1,346	***1,368	***1,346	-	*1,236
Alder	***0,969	***0,970	***0,969	***0,958	***0,971
Kvinde	***0,809	*0,872	***0,806	*0,868	***0,812
Bor i almen bolig	0,927	0,929	0,926	0,974	0,922
Ikke-vestlige beboere > 50 pct.	1,002	0,990	1,004	0,949	0,997
Mellemøsten	***1,793	***1,640	***1,790	***1,684	***1,774
Resten af Asien	***1,348	1,124	***1,347	**1,280	***1,385
Afrika	***1,951	***1,789	***1,949	***1,845	***1,970
Tyrkiet	***1,405	*1,275	***1,412	1,151	***1,428
I uddannelse	***1,412	1,184	***1,403	***1,639	***1,393
I beskæftigelse	0,994	0,981	0,988	0,965	0,988
Gymnasial uddannelse	1,165	1,081	1,154	1,074	1,167
Erhvervskompetencegivende uddannelse	***1,274	1,089	***1,258	***1,288	***1,282
Dummy for 2014	***0,817	***0,816	***0,807	**0,830	**0,823
Dummy for 2016	***0,806	-	***0,802	***0,792	***0,809
Far har uddannelse	-	-	-	-	1,170
Mor har uddannelse	-	-	-	-	1,084
Far i beskæftigelse	-	-	-	-	1,072
Mor i beskæftigelse	-	-	-	-	**0,733
Far ikke i befolkning	-	-	-	-	1,084
Mor ikke i befolkning	-	-	-	-	*0,805
<i>Antal observationer</i>	<i>4.983</i>	<i>3.653</i>	<i>4.950</i>	<i>3.855</i>	<i>4.983</i>

Anm.: Modellerne vedrører indvandrere og efterkommere bortset fra model 4. Se også anmærkning til tabel 4.

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets Medborgerskabsundersøgelse samt egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Tabel 9

Responsvariabel: Måling 6.1 Social kontrol i forhold til valg af kæreste/ægtefælle (OR fra logistiske regressioner)

	(1) Grund- model	(2) Model ekskl. 2016-data	(3) Model ekskl. ikke- brugbare svar	(4) Model med kun ind- vandrere	(5) Model inkl. variable for forældre
Forklarende variable					
Opholdstid	-	-	-	***0,954	-
Efterkommer	0,999	0,894	1,012	-	1,172
Alder	0,994	0,983	1,001	1,039	0,984
Kvinde	***1,571	***1,714	***1,578	1,327	***1,571
Bor i almen bolig	**1,339	*1,312	**1,334	**1,478	**1,370
Ikke-vestlige beboere > 50 pct.	1,044	1,190	1,046	0,904	1,003
Mellemøsten	***3,047	***2,960	***3,109	***3,362	***3,060
Resten af Asien	***1,983	**1,837	**2,025	1,556	**1,725
Afrika	***3,096	***3,225	***3,155	***3,546	***2,911
Tyrkiet	**1,713	1,614	**1,717	**2,723	1,430
I uddannelse	0,911	0,853	0,873	0,860	0,960
I beskæftigelse	0,801	*0,703	0,778	0,787	0,815
Gymnasial uddannelse	0,784	0,878	*0,753	0,967	0,817
Erhvervskompetencegivende uddannelse	0,981	1,079	0,946	1,324	1,014
Dummy for 2014	***1,537	***1,535	***1,544	0,937	***1,497
Dummy for 2016	1,148	-	1,187	0,781	1,133
Far har uddannelse	-	-	-	-	0,809
Mor har uddannelse	-	-	-	-	0,846
Far i beskæftigelse	-	-	-	-	1,166
Mor i beskæftigelse	-	-	-	-	1,079
Far ikke i befolkning	-	-	-	-	0,775
Mor ikke i befolkning	-	-	-	-	***1,962
<i>Antal observationer</i>	<i>1.936</i>	<i>1.420</i>	<i>1.900</i>	<i>975</i>	<i>1.936</i>

Anm.: Modellerne vedrører indvandrere og efterkommere i alderen 18-29 år. I model 4 indgår kun indvandrere. Se også anmærkning til tabel 4.

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets Medborgerskabsundersøgelse samt egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Tabel 10

Responsvariabel: Måling 6.2 Social kontrol i forhold til valg af uddannelse og venner (OR fra logistiske regressioner)

	(1) Grund- model	(2) Model ekskl. 2016-data	(3) Model ekskl. ikke- brugbare svar	(4) Model med kun ind- vandrere	(5) Model inkl. variable for forældre
Forklarende variable					
Opholdstid	-	-	-	0,971	-
Efterkommer	0,755	0,654	0,758	-	0,942
Alder	0,995	1,009	0,998	1,041	0,971
Kvinde	0,898	0,935	0,892	1,009	0,880
Bor i almen bolig	0,854	1,048	0,837	1,162	0,839
Ikke-vestlige beboere > 50 pct.	0,493	0,703	0,494	0,468	0,492
Mellemøsten	1,042	0,775	1,044	1,022	0,952
Resten af Asien	0,663	0,528	0,666	0,636	0,638
Afrika	1,381	1,393	1,393	1,529	1,307
Tyrkiet	0,896	0,625	0,891	0,737	0,960
I uddannelse	**0,559	0,598	**0,545	0,628	*0,592
I beskæftigelse	0,642	0,658	0,626	0,852	0,653
Gymnasial uddannelse	0,718	0,672	0,708	0,777	0,791
Erhvervskompetencegivende uddannelse	*0,560	0,677	*0,556	0,604	0,585
Dummy for 2014	1,422	1,426	1,406	1,184	1,382
Dummy for 2016	0,955	-	0,995	0,584	0,950
Far har uddannelse	-	-	-	-	1,037
Mor har uddannelse	-	-	-	-	1,144
Far i beskæftigelse	-	-	-	-	0,668
Mor i beskæftigelse	-	-	-	-	0,682
Far ikke i befolkning	-	-	-	-	0,801
Mor ikke i befolkning	-	-	-	-	*1,931
<i>Antal observationer</i>	<i>1.936</i>	<i>1.420</i>	<i>1.911</i>	<i>975</i>	<i>1.936</i>

Anm.: Modellerne vedrører indvandrere og efterkommere i alderen 18-29 år. I model 4 indgår kun indvandrere. Se også anmærkning til tabel 4.

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets Medborgerskabsundersøgelse samt egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

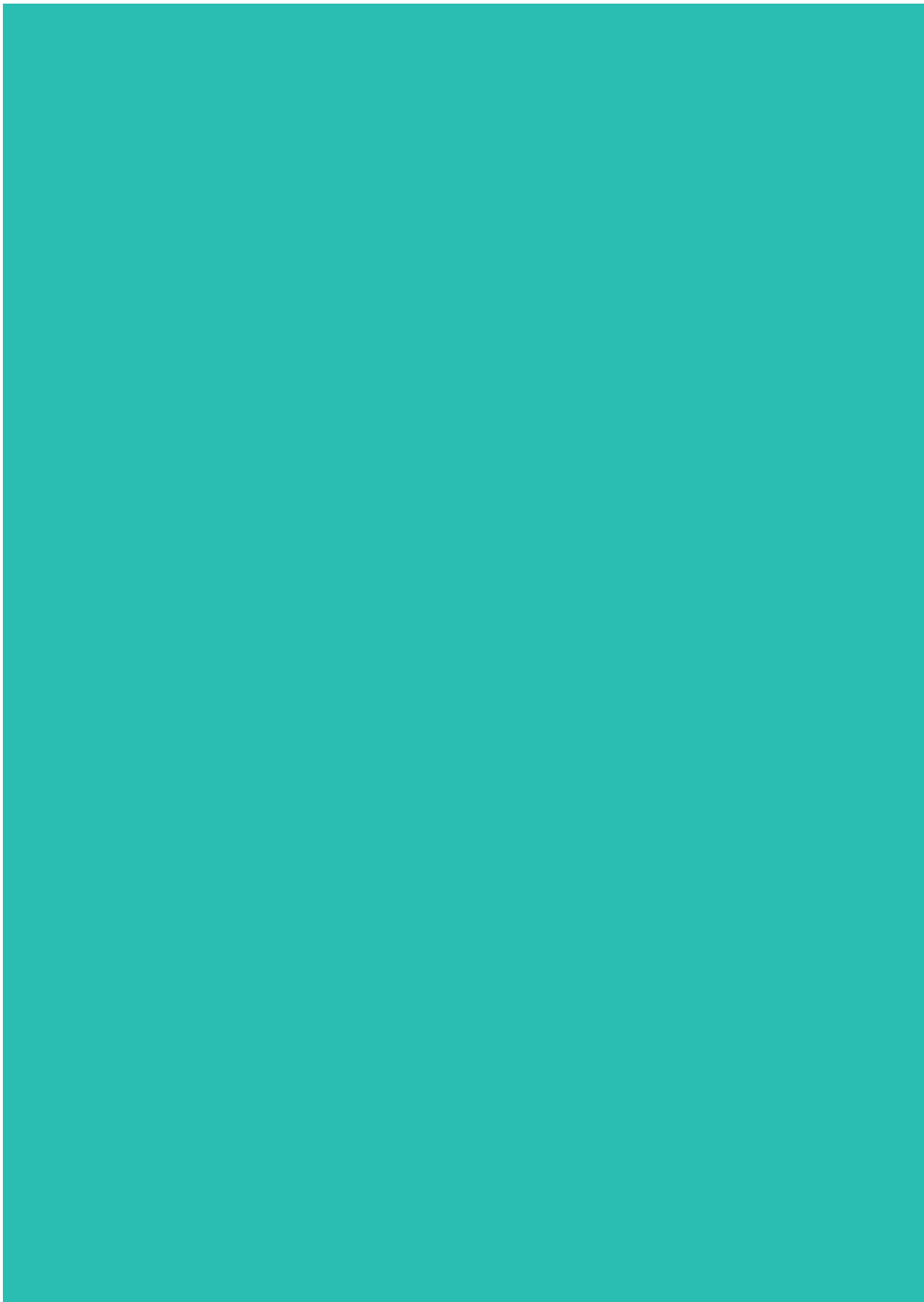
Tabel 11

Responsvariabel: Måling 6.3 Går ikke ind for ligestilling mellem køn (OR fra logistiske regressioner)

	(1) Grund- model	(2) Model ekskl. 2016-data	(3) Model ekskl. ikke- brugbare svar	(4) Model med kun ind- vandrere	(5) Model inkl. variable for forældre
Forklarende variable					
Opholdstid	-	-	-	0,965	-
Efterkommer	0,703	0,769	0,702	-	0,842
Alder	1,053	1,064	1,052	1,029	1,038
Kvinde	***0,342	**0,461	***0,339	0,522	***0,337
Bor i almen bolig	**2,274	***2,698	**2,256	**2,680	**2,293
Ikke-vestlige beboere > 50 pct.	1,022	0,775	1,013	1,195	1,005
Mellemøsten	0,952	0,770	0,934	0,956	0,908
Resten af Asien	2,263	2,200	2,217	2,670	2,062
Afrika	1,752	2,302	1,698	1,971	1,595
Tyrkiet	1,276	0,709	1,307	-	1,261
I uddannelse	0,557	*0,509	*0,539	0,666	0,581
I beskæftigelse	*0,422	*0,357	*0,405	0,749	*0,421
Gymnasial uddannelse	*0,490	0,558	*0,482	0,479	0,517
Erhvervskompetencegivende uddannelse	***0,199	**0,274	***0,195	***0,195	***0,199
Dummy for 2014	**2,147	**2,169	**2,189	1,619	*2,095
Dummy for 2016	1,420	-	1,438	1,109	1,413
Far har uddannelse	-	-	-	-	0,846
Mor har uddannelse	-	-	-	-	1,175
Far i beskæftigelse	-	-	-	-	0,983
Mor i beskæftigelse	-	-	-	-	0,815
Far ikke i befolkning	-	-	-	-	1,093
Mor ikke i befolkning	-	-	-	-	1,460
<i>Antal observationer</i>	<i>1.936</i>	<i>1.420</i>	<i>1.917</i>	<i>975</i>	<i>1.936</i>

Anm.: Modellerne vedrører indvandrere og efterkommere i alderen 18-29 år. I model 4 indgår kun indvandrere. Se også anmærkning til tabel 4.

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets Medborgerskabsundersøgelse samt egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Kapitel 4

Udsatte boligområder

For at nedbryde og forebygge parallelsamfund indgik regeringen 9. maj 2018 en delaftale om initiativer på boligområdet, der modvirker parallelsamfund sammen med Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti og Socialistisk Folkeparti.

Med aftalen sættes der ind i de områder, hvor parallelsamfund trives med henblik på at forandre områderne fysisk, socialt og ressourcemæssigt. I flere af områderne er der i dag besluttet og iværksat indsatser, som over tid skal skabe en positiv forandring, men der er behov for en markant ekstra indsats, hvis parallelsamfund skal bekæmpes og ghettoerne skal afvikles inden 2030.

Et af de væsentligste problemer i ghettoområderne er en ensidig boligsammensætning. Den store koncentration af almene familieboliger har medført, at der i ghettoområderne i dag findes en forholdsvis ressourcervag beboersammensætning sammenlignet med resten af landet. Områderne består ydermere stort set udelukkende af almene familieboliger og er ofte kendetegnet ved en monofunktionel byplanlægning, hvor boligområderne er tydeligt afgrænset i forhold til det omkringliggende samfund.

Områderne skal åbnes op mod det byrum, de er en del af, og boligerne skal gøres attraktive, så områderne kan tiltrække og fastholde ressourcer stærke beboere. På den måde skabes en beboersammensætning, der i højere grad afspejler hele samfundet.

For at ambitionen om ingen ghettoområder i 2030 skal lykkes, er det vigtigt, at alle instrumenter sammentænkes, og at der for eksempel anvendes greb som ny infrastruktur, salg af boliger og grunde, nybyggeri af attraktive boliger og ikke mindst et aktivt samarbejde mellem boligorganisationer, kommuner og andre lokale aktører. Ambitionen er, at der gennem lokalt samarbejde og forankring skal gennemføres gennemgribende fysiske forandringer af alle ghettoområder, og en forebyggende indsats i de udsatte boligområder, således at der i 2030 ikke længere er ghettoområder i Danmark.

Dette kapitel ser på beboersammensætningen i udsatte boligområder, ghettoområder og hårde ghettoområder samt hvilke redskaber kommuner og beboerforeninger har til rådighed for at nedbryde og forebygge parallelsamfund. I kapitlet præsenteres også en række indikatorer, som regeringens ghettorepræsentanter kan følge kvartalsvist.

Hovedbudskaberne er:

- Per 1. december 2018 er der 43 udsatte boligområder, hvoraf 29 er ghettoområder og 15 heraf er hårde ghettoområder.
- Der er altså fortsat en række områder i Danmark, hvor der er udfordringer med ghettodannelse som følge af høj koncentration af personer dømt for krimi-

nalitet, ikke-vestlige indvandrere og efterkommere, ringe arbejdsmarkedstilknytning samt lavt uddannelses- og indkomstniveau.

- For at gøre op med ghettoer og parallelsamfund har kommuner og boligorganisationer med den nye lovgivning vedrørende parallelsamfund fået helt konkrete værktøjer til at sætte målet ind, herunder med salg, omdannelse af almene boliger, nybyggeri af private boliger, målet nedrivning, etablering af erhverv eller lignende.
- Der skal udarbejdes en udviklingsplan for de hårde ghettoområder med henblik på at nedbringe andelen af almene familieboliger til maksimalt 40 pct. I udviklingsplanerne skal kommunerne og boligorganisationerne redegøre for, hvilke instrumenter der benyttes til dette formål samt hvordan planens tiltag forventes at bidrage positivt til området.
- Regeringen følger kommunernes og boligorganisationernes arbejde tæt, og der følges systematisk og vedvarende op på om og hvordan initiativerne implementeres.
- Regeringens tre ghettorepræsentanter er løbende i dialog med relevante kommuner og boligorganisationer og følger udviklingen i fem kvartalsvise indikatorer.

4.1 Udviklingen i udsatte boligområder og ghettoområder

Tilbage i 2010 fremlagde den daværende VK-regering en samlet strategi "Ghettoen tilbage til samfundet", som blandt andet udpegede et antal ghettoområder. Siden da er der hvert år blevet udarbejdet en liste over ghettoområder på baggrund af lovfæstede kriterier. I 2010 var der tre kriterier: andelen af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande, andelen af beboere uden arbejdsmarkedstilknytning og antal beboere dømt for overtrædelse af straffeloven, våbenloven eller lov om euforiserende stoffer.

Ved ændringen af almenboligloven i 2013 blev de tre oprindelige kriterier fastholdt, og med henblik på at sikre en bredere tilgang til definitionen af særligt udsatte boligområder, blev der tilføjet yderligere to kriterier i form af andelen af beboere, der alene har en grundskoleuddannelse samt indkomstniveau for skattepligtige i alderen 15-64 år. Opgørelsesmetoden blev også ændret fra fire- til toårige gennemsnit.

Fra 2018 er ghettokriterierne blevet opdateret og konsolideret, og kriterierne vedrørende uddannelse og kriminalitet er derfor blevet justeret, jf. boks 4.1.

Boks 4.1**Ghettokriterier 2018**

Ghettokriterier for fysisk sammenhængende almene boligafdelinger med mindst 1.000 beboere.

- A. Udsatte boligområder opfylder mindst to af ghettokriterierne 1 til 4.
- B. Ghettoområder opfylder mindst to af kriterierne 1 til 4 og opfylder tillige kriterium 5.

Ghettokriterier:

1. Andelen af beboere i alderen 18-64 år, der er uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelse, overstiger 40 pct. opgjort som gennemsnit over de seneste 2 år.
2. Andelen af beboere i alderen 30-59 år, der alene har en grundskoleuddannelse, overstiger 60 pct. af samtlige beboere i samme aldersgruppe.
3. Den gennemsnitlige bruttoindkomst for skattepligtige i alderen 15-64 år i området (eksklusive uddannelsessøgende) udgør mindre end 55 pct. af den gennemsnitlige bruttoindkomst for samme gruppe i regionen.
4. Andelen af beboere dømt for overtrædelse af straffeloven, våbenloven eller lov om euforiserende stoffer udgør mindst 3 gange landsgennemsnittet opgjort som gennemsnit over de seneste 2 år (1,98 pct.).
5. Andelen af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande overstiger 50 pct.

Udover udsatte boligområder og ghettoområder er betegnelsen hårdt ghettoområde indført for boligområder, som de seneste fire år har opfyldt betingelserne for at være et ghettoområde. Dog defineres et hårdt ghettoområde for årene 2018-2020 som et boligområde, der de seneste fem år har opfyldt betingelserne for at være et ghettoområde.

Per 1. december 2018 er der 43 udsatte boligområder, 29 ghettoområder og 15 hårde ghettoområder.

Kilde: Transport-, Bygnings- og Boligministeriet.

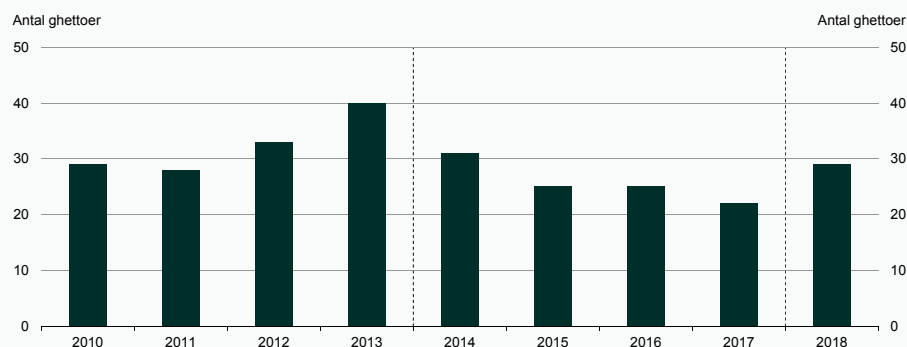
En nærmere gennemgang af udviklingen i ghettokriterierne over tid er beskrevet i bilag 4.1.

Fra 2010-2013 er der sket en stigning i antallet af ghettoområder fra 29 til 40. Det kan blandt andet ses i sammenhæng med generelle konjunkturer, der medførte faldende beskæftigelse. Fra 2014-2017 er antallet af ghettoer faldet til 22 områder, hvilket hovedsagligt skyldes lavere kriminalitet.

Per 1. december 2018 var der 29 boligområder på ghettolisten, jf. figur 4.1.

Figur 4.1

Udviklingen i antal ghettoer

Anm.: De stiplede linjer angiver ændringer i opgørelsen af ghettokriterier. I 2014: antallet af ghettokriterier ændret fra 3 til de nuværende 5. I 2018: ghettodefinitionen og ghettokriterierne er opdateret i forbindelse med indsatsen mod parallelsamfund.

Kilde: Transport-, Bygnings- og Boligministeriet.

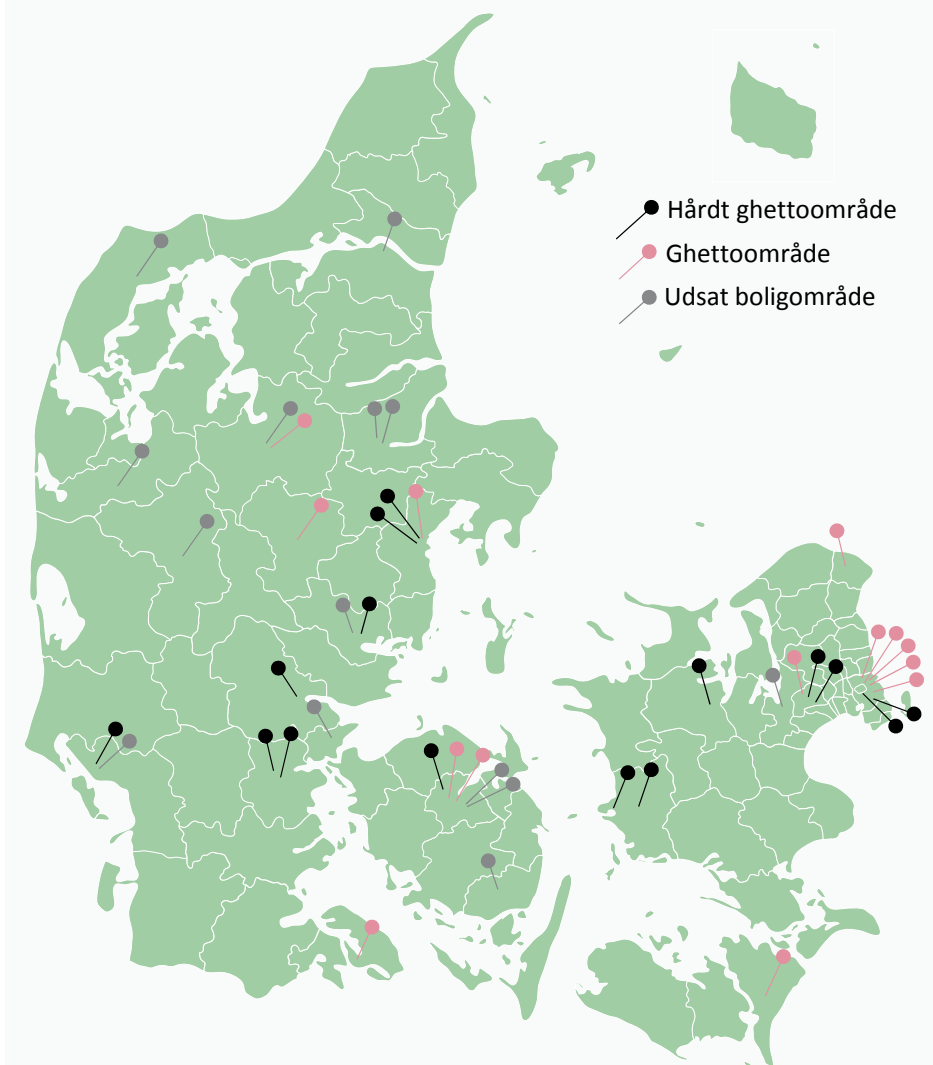
I alt har 28 kommuner siden 2010 haft boligområder på ghettolisten, mens i alt 58 forskellige boligområder har været omfattet af listen. Adskillige af disse boligområder har dog kun optrådt på listen ét eller få år. Ud af de 58 boligområder er der 10 områder, fordelt på 9 kommuner, som har været med på listen alle år siden 2010.

Transport-, Bygnings- og Boligministeriet offentliggjorde i december 2018 en ny oversigt over udsatte boligområder. Boligområderne er inddelt i tre lister efter områdekategorierne *udsatte boligområder*, *ghettoområder*, og *hårde ghettoområder*. Ghettoområderne er en delmængde af de udsatte boligområder, ligesom de hårde ghettoområder udgør en delmængde af ghettoområderne. Per 1. december 2018 er der 43 udsatte boligområder, hvoraf 29 er ghettoområder og 15 heraf er hårde ghettoområder.

De 29 ghettoområder i 2018 er fordelt på 15 kommuner og er generelt koncentreret omkring de større byer, herunder København, Odense og Aarhus. Flere kommuner har mere end et ghettoområde, jf. figur 4.2.

Figur 4.2

Kommuner med udsatte boligområder, ghettoområder og hårde ghettoområder

Kilde: Egen tilvirkning på baggrund Transport-, Bygnings- og Boligministeriets liste over udsatte boligområder pr. 1. december 2018.

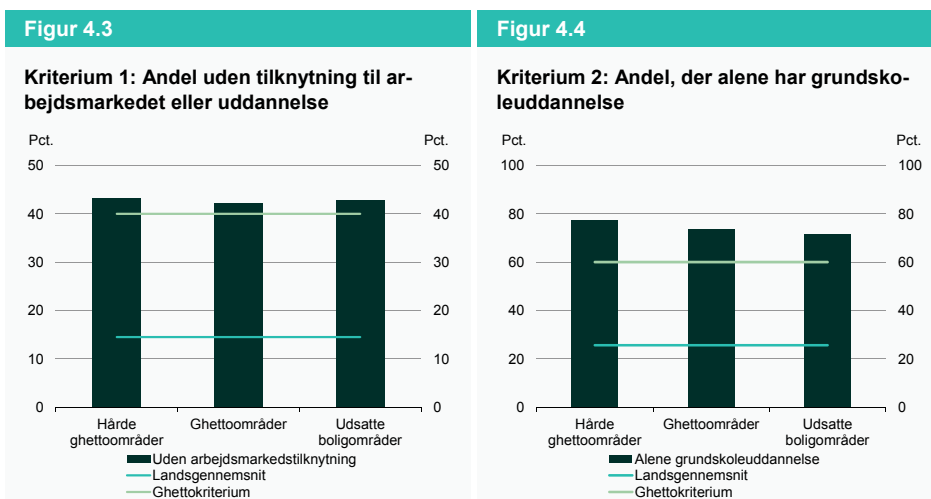
Gellerupparken, Vollsmose, Mjølnerparken og Nøjsomhed/Sydvej i Helsingør opfylder, som de eneste områder, alle fem ghettokriterier per 1. december 2018.

4.2 Karakteristik af udsatte boligområder

Beboerne i de udsatte boligområder har generelt en relativ svag tilknytning til arbejdsmarkedet sammenlignet med den øvrige befolkning.

Andelen af beboere i alderen 18-64 år, der er uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelse, er i gennemsnit godt 40 pct. i alle tre områdekategorier (udsatte boligområder, ghettoområder og hårde ghettoområder). Til sammenligning er landsgennemsnittet på 14,5 pct., jf. figur 4.3.

Derimod er der forskel mellem områdekategorierne, når man ser på andelen af beboere, der alene har en grundskoleuddannelse. I de udsatte boligområder er der i gennemsnit godt 71 pct., der alene har en grundskoleuddannelse, mens der i de hårde ghettoområder er godt 77 pct. Landsgennemsnittet ligger på godt 25 pct., jf. figur 4.4.

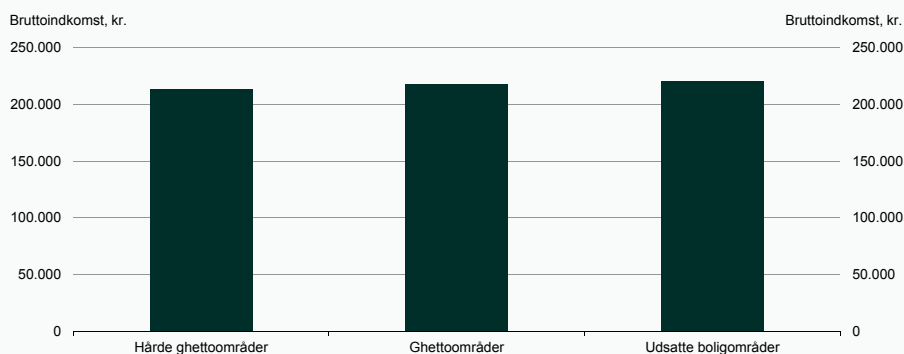

Anm.: Se definitionen for hvert af kriterierne i boks 4.1.

Kilde: Transport-, Bygnings- og Boligministeriet.

Den gennemsnitlige bruttoindkomst i alle tre områdekategorier ligger på godt 210.000 kr., jf. figur 4.5. Dette ghettokriterium skal som det eneste af ghettokriterierne ses i relation til et regionsgennemsnit. Boligområderne inden for de forskellige områdekategorier fordeles sig på forskellige regioner, der hver især har forskellig gennemsnitlig bruttoindkomst.

Figur 4.5

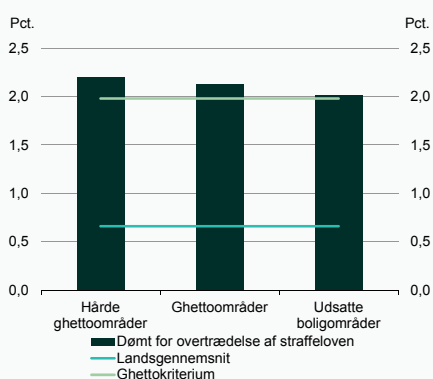
Kriterium 3: Den gennemsnitlige bruttoindkomst for skattepligtige i alderen 15-64 år

Anm.: Se definitionen for hvert af kriterierne i boks 4.1.
Kilde: Transport-, Bygnings- og Boligministeriet.

Kriminaliteten har generelt været faldende over hele landet, og samme tendens har gjort sig gældende i landets udsatte boligområder og ghettoområder. For alle tre områdekategorier gælder, at andelen, der er dømt for en lovovertrædelse, overstiger kriterieværdien på 1,98 pct., mens landsgennemsnittet ligger på 0,66 pct., jf. figur 4.6.

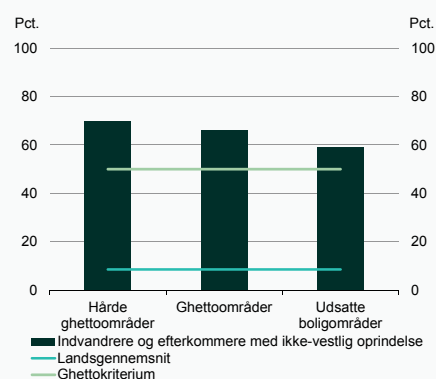
Andelen af indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig baggrund i udsatte boligområder er knap 60 pct., mens de udgør 70 pct. i de hårde ghettoer. Andelen af indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig baggrund på landsplan er 8,7 pct., jf. figur 4.7.

Figur 4.6

Kriterium 4: Andel, der er dømt for lovovertrædelse

Anm.: Se definitionen for hvert af kriterierne i boks 4.1.
Kilde: Transport-, Bygnings- og Boligministeriet.

Figur 4.7

Kriterium 5: Andel indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig baggrund

Anm.: Se definitionen for hvert af kriterierne i boks 4.1.
Kilde: Transport-, Bygnings- og Boligministeriet.

4.3 Helhedsplaner i udsatte boligområder

Efter almenboligloven har Landsbyggefonden mulighed for at yde forskellige former for driftsstøtte til almene boligafdelinger, herunder blandt andet støtte til boligsociale helhedsplaner og særlig driftsstøtte til udsatte almene boligafdelinger. Støtten forudsætter, at der udarbejdes en detaljeret helhedsplan for den enkelte boligafdeling og det pågældende boligområde med henblik på at opnå en samlet langsigtet helhedsorienteret løsning af de sociale, økonomiske og bygningsmæssige problemer. Helhedsplanerne tilrettelægges dermed afhængigt af områdernes udfordringer, hvor forskellige indsatser skal udvikle områderne positivt.

Størstedelen af de udsatte boligområder arbejder allerede i dag med helhedsplaner med varierende indhold og forskelligt ambitionsniveau. Flere ghettoområder har således igangsat initiativer, som følger linjerne i de indgåede politiske aftaler. Eksempelvis målsætninger om nedbringelsen af almene familieboliger og instrumenter som ny infrastruktur og nybyggeri. Andre planlagte og igangsatte helhedsplaner skal ændres eller justeres, således at de opfylder de nye krav og forpligtelser.

Af bilag 4.3 fremgår de overordnede indsatser, som går igen for størstedelen af de udsatte boligområder.

Helhedsplanerne varierer i størrelse og i indhold, men rummer ofte en kombination af renovering i samspil med andre indsatser. Andre indsatser kan eksempelvis være sociale indsatser, der skal løfte området, samtidig med at boligerne gøres mere attraktive. Disse er ofte finansieret af boligorganisationer, kommuner og Landsbyggefonden.

I Tingbjerg/Utterslevhuse i København er der iværksat en boligsocial helhedsplan, der blandt andet skal styrke den kriminalpræventive indsats, øge uddannelsesniveaueet og bringe beboerne tættere på arbejdsmarkedet. Samtidig er der indgået samarbejde med private investorer blandt andet om at opføre 1.000 nye private boliger, jf. boks 4.2.

Boks 4.2**Case: Københavns Kommune**

Tingbjerg/Utterslevhuse i Brønshøj i Københavns Kommune har 6.500 beboere og opfylder 3 ud af 5 ghettokriterier per december 2018. Området har været på ghettolisten i 2010 og 2011 og igen fra 2014 til 2018.

Tingbjerg består af almene boliger, som ejes og administreres af boligorganisationerne FSB og SAB/KAB. I området ligger også Tingbjerg Skole, Tingbjerg Kirke samt private erhverv langs Ruten, som forbinder området med resten af Husum.

FSB, SAB/KAB og NREP har udarbejdet en fælles byudviklingsplan for Tingbjerg, hvor en række fysiske forandringer skal ændre området. Byudviklingsplanen sætter en fælles retning for byudviklingen i Tingbjerg 2018-2025. Det er en samlet plan for etablering af 1.000 nye private boliger og udvikling af en række nye forbindelser, samt afledte indsatser i tilknytning hertil. Formålet med tiltagene er, at Tingbjerg får et løft og bliver en bydel med nye faciliteter og muligheder for nuværende og kommende beboere. Samtidig er der iværksat en boligsocial helhedsplan i Tingbjerg for 2016-2020, der bl.a. skal styrke den kriminalpræventive indsats, øge uddannelsesniveaut og bringe beboerne tættere på arbejdsmarkedet. Landsbyggefonden har givet tilsagn til infrastrukturændringer i området for 114 mio. kr.

Kilde: Transport-, Bygnings- og Boligministeriet.

I Vollsmose i Odense blev der i september 2018 fremlagt en ny plan for videreudvikling af området, herunder gennemgribende fysiske forandringer med nedrivning, renovering og salg af grunde til privat nybyggeri, jf. boks 4.3.

Boks 4.3**Case: Odense Kommune**

Vollsmose ligger i det sydvestlige Odense og er et af landets mest kendte almene boligområder. Det har været på ghettolisten siden 2010. Per december 2018 opfylder området alle fem ghettokriterier. Vollsmose er opført fra 1967 til 1982 og har ca. 7.700 beboere.

I Vollsmose er der planlagt ny infrastruktur for området, samtidig med at Odense Kommune i september 2018 fremlagde en ny plan for videreudvikling af området. Planen indeholder bl.a. gennemgribende fysiske forandringer af området med nedrivning/ommærkning af boliger, salg af grunde til privat nybyggeri og renovering.

Planen skal bidrage til en nedbringelse af de almene familieboliger til 40 pct., og det er planlagt, at der som minimum skal opføres 1.600 ikke-almene boliger. Samtidig skal der efter planen ske en yderligere udvikling af infrastrukturen i området og igangsættes monitorering, der kan følge effekten af arbejdet.

Kilde: Transport-, Bygnings- og Boligministeriet.

Gellerupparken i Aarhus er i gang med gennemførelsen af første fase af fysiske forandringer, som blandt andet består af ny vejstruktur, ny bypark, nedrivninger af fem blokke og fem daginstitutioner, 1.000 kommunale arbejdspladser mv., jf. boks 4.4.

Boks 4.4**Case: Aarhus Kommune**

Gellerupparken i Aarhus har været på ghettolisten siden den første offentliggørelse i 2010 og opfylder alle fem ghettokriterier per december 2018. Området har ca. 5.800 beboere. I Gellerupparken er der siden 2010 iværksat indsatser, som har taget de første skridt mod en gennemgribende ændring af Gellerup/Toveshøj med bl.a. et nyt vejssystem. Samtidig er der igangsat ikke-almment nybyggeri, byggeri af kommunale arbejdspladser, salg af jord i området og nedrivninger af boligblokke. Der er opført en ny bypark og bygget nye institutioner. Tiltagene i Gellerupparken skal ændre beboersammensætningen og reducere andelen af almene boliger over en årrække.

Samtidig er der indgået en aftale i Aarhus Kommune om en udviklingsplan, som skal igangsætte de næste faser i udviklingen, og som lever op til kravene i aftalerne om parallelsamfundsinitiativerne. Aftalen involverer instrumenter som nedrivning, salg af almene familieboliger, nybyggeri og fortætning i form af erhverv og boliger. Planen vil betyde, at andelen af almene familieboliger reduceres til 40 pct.

Samtidig har Aarhus Kommune igangsat en proces for en udviklingsplan i Bispehaven, der ligesom Gellerupparken, kategoriseres som en hård ghetto. Kravet om nedbringelse til 40 pct. almene familieboliger nås her ved nedrivning af blokke og fortætning i området. Derudover er der lagt op til, med afsæt i erfaringerne fra Gellerup, at etablere en ny infrastruktur i Bispehaven.

Kilde: Transport-, Bygnings- og Boligministeriet.

Aalborg skiller sig ud ved ikke at have nogle ghettoområder, selvom det er Danmarks fjerde største by. Aalborg Kommune peger selv på en stærk organisering og et robust tværgående samarbejde om indsatsen i kommunens udsatte boligområder, som hovedforklaringen på, at der ikke er ghettoer i Aalborg, jf. boks 4.5. Aalborg var senest repræsenteret på ghettolisten i 2015.

Boks 4.5**Case: Ingen ghettoer i Aalborg**

Aalborg er Danmarks fjerde største by, men er ikke præget af ghettodannelser som andre større byer i Danmark. Aalborg var sidst på ghettolisten i 2015 med områderne Løvvangen og Sebbersundvej mv. I dag er Løvvangen kategoriseret som et udsat boligområde.

En faldende kriminalitet blandt beboerne er den primære grund til, at Løvvangen og Sebbersundvej mv. ikke længere er på ghettolisten. Beboernes uddannelses- og indkomstniveau har også fået et markant løft, i takt med at flere er kommet i arbejde, og flere tilflyttere er i arbejde.

Forebyggelse og tryghedsindsatsen i byen har høj prioritet. Der er i Aalborg Kommune tradition for et godt og tæt samarbejde med Nordjyllands Politi og Region Nordjylland omkring byens unge, der gør det muligt hurtigt og effektivt at koordinere indsatser i forhold til ungegrupperinger, der skaber utryghed eller kriminalitet i de udsatte boligområder.

I Aalborg Kommune er der desuden oprettet et Center for Tværfaglig Forebyggelse, som er ansvarlig for det boligstrategiske og boligsociale arbejde i de udsatte boligområder. Til centeret er der tilknyttet en enhed af netværkskoordinatorer, som varetager samarbejdet med projektledere i byens boligorganisationer omkring gennemførelse af de tre boligsociale helhedsplaner i kommunen.

Dertil kommer, at der på den fysiske del er gennemført nogle markante forandringer i Aalborg Øst (Sebbersundvej mv.), der har været med til at skabe bedre sammenhæng til resten af Aalborg og gjort boligområdet attraktivt for en bredere skare af beboere. Det tydeligste eksempel på dette er etableringen af Sundheds- og Kvarterhuset i Aalborg Øst, hvor man under samme tag har samlet hjemmepleje, nærpolti, apotek, læger og fysioterapeuter for at skabe sammenhæng mellem forebyggelse, udredning og behandling af borgere både i og uden for området.

Kilde: Transport-, Bygnings- og Boligministeriet.

Indsatserne i Odense, Aarhus, København og Aalborg er eksempler på noget af det indhold, som det er muligt at igangsætte og gennemføre i ghettoområderne. Samtidig viser det eksisterende arbejde med de store helhedsplaner, at processerne tager en længere årrække at gennemføre, og at der går en række år, før egentlige omdannelser kan sættes i gang. Dette skyldes ikke mindst, at der afsættes tid til planlægning, genhusningsprocesser og koordinering mellem en række interessenter.

4.4 Initiativer på boligområder, der modvirker parallelsamfund

Kommunalbestyrelsen og boligorganisationerne skal udarbejde en udviklingsplan for de hårde ghettoområder. Udviklingsplanen skal have som mål, at andelen af almene familieboliger senest i 2030 nedbringes til højst 40 pct. af den samlede boligmasse i det pågældende hårde ghettoområde. Udviklingsplanen skal fremsendes til Transport-, Bygnings- og Boligministeriet.

Fysisk forandrede boligområder

Udviklingsplanen er en samlet strategi for, hvordan boligorganisationen og kommunen gennem velbeskrevne greb og inden for en veldisponeret tidsperiode vil få skabt en gen-

nemgribende positiv forandring af boligområdet, således at området i 2030 ikke længere befinder sig på ghettolisten.

Udviklingsplanen skal indeholde en kort og faktuel beskrivelse af boligområdets aktuelle boligformer, beskrivelse af de konkrete initiativer i udviklingsplanen, overvejelser om genhusning, organisering i form af en ansvarsfordeling og samarbejde mellem kommune, boligorganisation og eventuelle samarbejdspartnere. Udviklingsplanen skal indeholde en tidsplan, herunder delmål og frist for afslutning af gennemførelse af målsætning om reduktion af andelen af almene familieboliger til 40 pct. inden 2030. Og hvis der som følge af de planlagte tiltag skal ske ændringer af områdets plangrundlag, skal en tidsplan herfor fremgå af udviklingsplanen. Endelig skal der udarbejdes en finansieringsskitse for initiativerne i udviklingsplanen. Udviklingsplanerne skal indsendes til Transport-, Bygnings- og Boligministeriet senest den 1. juni 2019.

Planen vurderes i forhold til, om den er realistisk og tilstrækkelig til at vende boligområdets udvikling, herunder om omdannelsen planlægges gennemført inden 2030. Om udviklingsplanen indeholder salg, omdannelse af almene boliger, nybyggeri af private boliger, målrettet nedrivning eller lignende, og om det er den rigtige løsning i det enkelte boligområde, vil bero på en konkret vurdering. Der skal sikres en løsning, der økonomisk kan svare sig, og som er tilpasset områdets særlige karakteristika.

Afvikling

Transport-, bygnings- og boligministeren har mulighed for at meddele en boligorganisation påbud om at afvikle et område, hvis boligorganisationen og kommunalbestyrelsen ikke har udarbejdet en udviklingsplan, som kan godkendes, eller hvis en godkendt udviklingsplan ikke bliver implementeret i overensstemmelse med den tidsplan, der er godkendt.

Afvikling af ghettoområder kan samtidig være en løsning, hvis udfordringerne med parallelsamfund, kriminalitet og utryghed er så massive, at det både praktisk og økonomisk kan være mest hensigtsmæssigt helt at afvikle ghettoområdet og starte forfra. Afviklingen beror på en konkret vurdering af nødvendigheden af et indgreb, herunder blandt andet en vurdering af længden af det tidsrum, hvor området har stået på ghettolisten, områdets udvikling i forhold til ghettokriterierne, omfanget og karakteren af kriminalitet i området samt perspektivet i den gældende helhedsplan. Det vil således være af betydning, om den iværksatte helhedsplan inden for en rimelig tidshorisont vil kunne omdanne området til en velfungerende bydel.

Afviklingen kan ske ved et samlet salg og/eller nedrivning af området. Beboerne vil blive genhuset, og der igangsættes herefter et byudviklingsprojekt, som skal genoprette og udvikle området til en attraktiv bydel med en blandet beboersammensætning, som er integreret med det omkringliggende samfund. Den enkelte beboer vil således få mulighed for at få anvist en ny bolig, hvor forudsætningen for den enkeltes sociale integration er bedre.

Mere håndfast styring af hvem der kan bo i udsatte boligområder

For at nå målet om en mere balanceret beboersammensætning i de udsatte boligområder skal der, som en del af aftalen på boligområdet, fremover være en mere håndfast styring af hvem, der må flytte ind i allerede udsatte boligområder.

Borgere, der i de seneste seks måneder har modtaget integrationsydelse, uddannelseshjælp, kontanthjælp, førtidspension, arbejdsløshedsdagpenge eller sygedagpenge, skal ikke længere anvises bolig i udsatte boligområder. For at tiltrække flere ressourcestærke beboere skal boligsøgende borgere i beskæftigelse eller uddannelse kunne komme længere frem i køen med obligatorisk fleksibel udlejning.

Personer, der modtager integrationsydelse, uddannelseshjælp eller kontanthjælp, kan desuden ikke bosætte sig i de hårde ghettoområder.

For at mindske kriminaliteten og sikre en større tryghed i udsatte boligområder kan boligorganisationerne nægte kriminelle at bosætte sig i et udsat boligområde. Ligesom lejere og medlemmer af hustanden, der får en ubetinget fængselsstraf for bestemte typer af utryghedsskabende kriminalitet begået i og inden for 1 km fra den ejendom, hvor de bor, hurtigere og mere effektivt skal kunne udsættes af deres bolig.

Endelig skal beboerdemokratiet, ligesom kommunalbestyrelser og Folketinget, have dansk som arbejdssprog for at det lokale beboerdemokrati ikke bliver et paralleldemokrati, men er åbent for alle.

4.5 Ghettorepræsentanternes opfølgingsarbejde

Et vigtigt element i aftalerne om at komme parallelsamfund til livs i Danmark er, at der løbende følges op på implementering af initiativerne. Regeringen har i den forbindelse udpeget tre ghettorepræsentanter, der indgår i dialog med kommuner, boligorganisationer og øvrige relevante interessenter med det formål at følge og fastholde indsatsen mod parallelsamfund.

De årlige ghettolister vil udgøre grundlaget for, hvilke områder der er relevante at følge. Når udviklingsplanerne for de hårde ghettoområder er godkendt og omdannet til egentlige helhedsplaner, opstilles der milepæle, som følges løbende.

Samtidig er der udarbejdet fem indikatorer, som ghettorepræsentanterne kan følge løbende i deres arbejde. Indikatorerne omhandler udviklingen i områdernes beboersammensætning, arbejdsmarkedstilknytning og boligledighed. Data om salg eller ændringer i boligernes sammensætning opdateres, når der sker relevante ændringer.

De fem indikatorer bruges til at illustrere udviklingen i de udsatte boligområder og sendes kvartalsvist til regeringens ghettorepræsentanter.

De fem indikatorer giver et grundigt indblik i implementeringen af initiativerne på boligområdet. Indikatorerne viser blandt andet udvikling i nedbringelse i almene familie-

boliger i de hårde ghettoområder, samt hvordan det påvirker de andre udsatte boligområder, hvad angår flyttemønstre og beboersammensætning.

Indikatorerne opdateres kvartalsvist af Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen og indeholder nedenstående fem indikatorer:

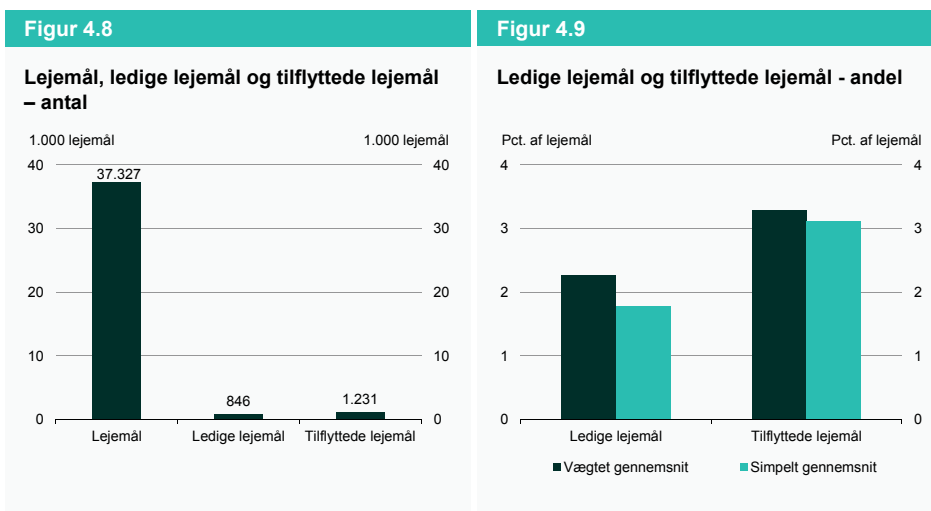
1. Antallet af boliger og anvisningstype i boligområderne
2. Tilflyttede lejemål i boligområderne
3. Ledige boliger i boligområderne
4. Arbejdsmarkedstilknytning
5. Etnisk oprindelse

Lejemål, ledige lejemål og tilflyttede lejemål

Per 1. december 2018 er der 43 udsatte boligområder, som tilsammen har 37.327 lejemål. 846 af lejemålene var ledige per 3. december 2018, svarende til 2,3 pct. af samtlige lejemål, jf. figur 4.8 og 4.9.

Andelen af ledige lejemål er lidt lavere (1,8 pct.), hvis man beregner gennemsnittet på baggrund af andelen af ledige lejemål i det enkelte boligområde. Det peger på, at andelen af ledige lejemål er lidt højere i nogle af de største boligområder.

I løbet af 4. kvartal 2018 er der kommet nye lejere i 1.231 af lejemålene (tilflyttede lejemål) svarende til 3,3 pct. af samtlige lejemål, jf. figur 4.8 og 4.9.

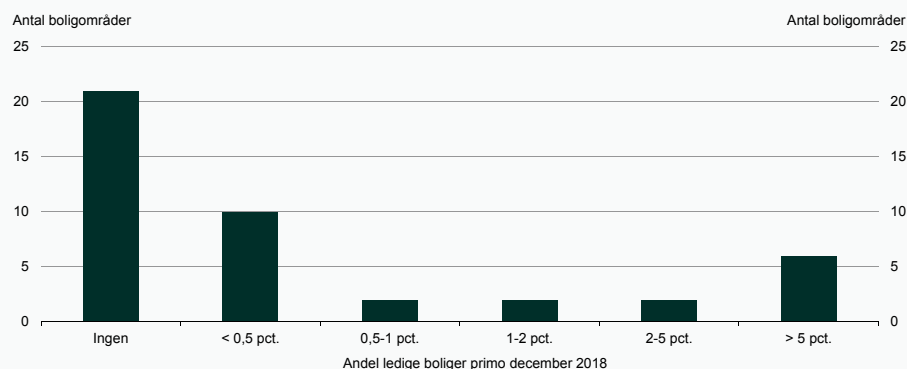
Anm.: Lejemål er opgjort primo december 2018 og tilflyttede lejemål er 4. kvartal 2018.
Kilde: Transport-, Bygnings- og Boligministeriet.

I de fleste af de udsatte boligområder er der ingen eller meget få ledige lejemål. I 21 af de 43 udsatte boligområder er der ingen ledige lejemål og i 10 udsatte boligområder er un-

der 1/2 pct. af lejemålene ledige. Til gengæld er over 5 pct. af lejemålene ledige i 6 af de udsatte boligområder, jf. figur 4.10.

Figur 4.10

Udsatte boligområder fordelt efter andel ledige lejemål

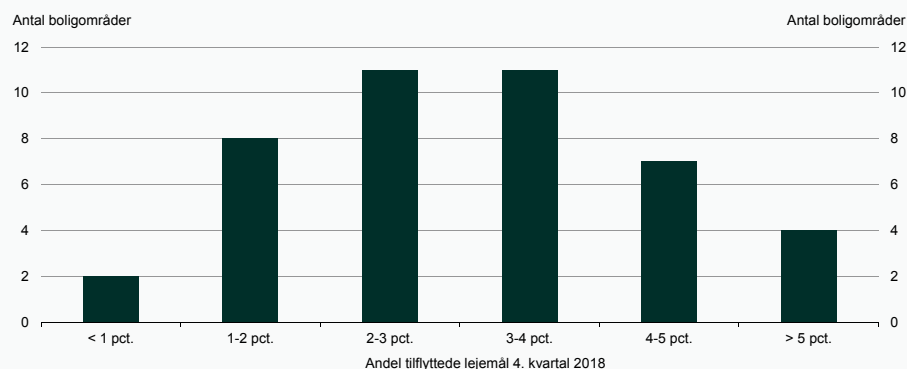

Anm.: Se anmærkningen til figur 4.8 og 4.9.
Kilde: Transport-, Bygnings- og Boligministeriet.

Der er mindre spredning, når det gælder andelen af tilflyttere. I cirka halvdelen af boligområderne har andelen af tilflyttere været mellem 2 og 4 pct. i løbet af 4. kvartal 2018. I 4 boligområder har andelen af tilflyttere været over 5 pct. og i 2 områder mindre end 1 pct., jf. figur 4.11.

Figur 4.11

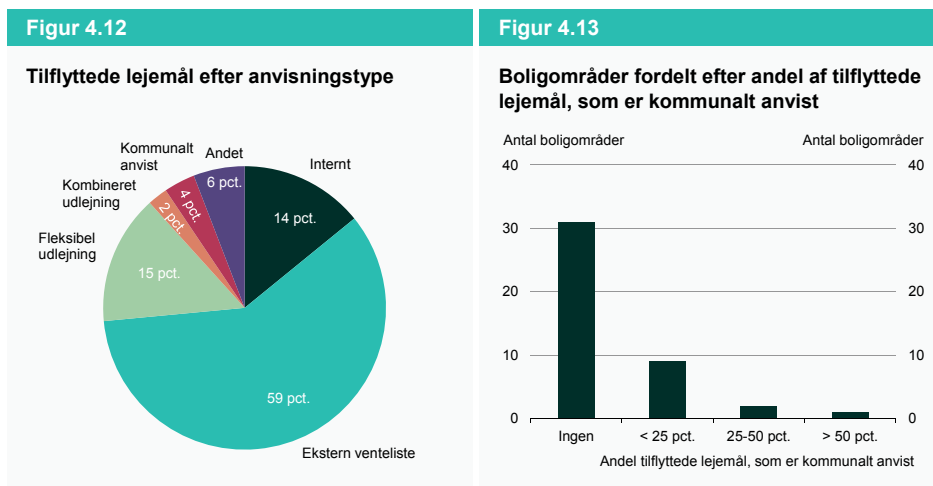
Udsatte boligområder fordelt efter andel tilflyttere

Anm.: Se anmærkningen til figur 4.8 og 4.9.
Kilde: Transport-, Bygnings- og Boligministeriet.

De fleste tilflyttede lejemål i 4. kvartal 2018 kommer fra ekstern venteliste. Det gælder for 59 pct. Det er meget få tilflyttede lejemål i de udsatte boligområder, der er kommu-

nalt anvist. Det gælder kun for 4 pct., jf. figur 4.12. Den lave andel af kommunalt anviste tilflyttede lejemaal afspejler, at der i 31 af boligområderne ikke er anvendt kommunal anvistning i 4. kvartal 2018, jf. figur 4.13.

Kilde: Transport-, Bygnings- og Boligministeriet.

Flexibel udlejning er et effektivt redskab til at tiltrække flere ressourcestærke beboere, da boligsøgende, som er i beskæftigelse eller uddannelse, kommer længere frem i køen. Brugen af fleksibel udlejning er ikke så udbredt i dag, idet kun 15 pct. af tilflyttede lejemaal i løbet af 4. kvartal 2018 blev anvist via fleksibel udlejning.

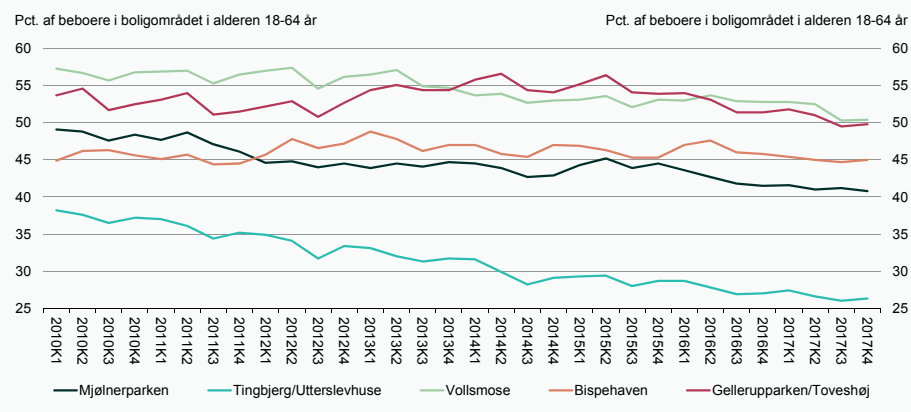
Arbejdsmarkedstilknytning blandt beboere i de hårde ghettoområder

Der er en relativt stor del af beboere i alderen 18-64 år i de hårde ghettoområder, som er uden tilknytning til arbejdsmarkedet sammenlignet med gennemsnittet for befolkningen som helhed.

Andelen af beboere uden arbejdsmarkedstilknytning i de hårde ghettoområder, som er placeret i storbyområderne, har generelt været faldende i perioden 2010-2017. Bispehaven (København) er det eneste af de fem områder, hvor arbejdsmarkedstilknytningen er stort set uændret. Tingbjerg (København) skiller sig ud i forhold til de øvrige hårde ghettoområder i storbyområdet ved, at andelen af beboere uden arbejdsmarkedstilknytning er væsentlig lavere og ved markant øget arbejdsmarkedsdeltagelse igennem hele perioden 2010-2017, jf. figur 4.14.

Figur 4.14

Beboere uden arbejdsmarkedstilknytning i de hårde ghettoområder i storbyområder

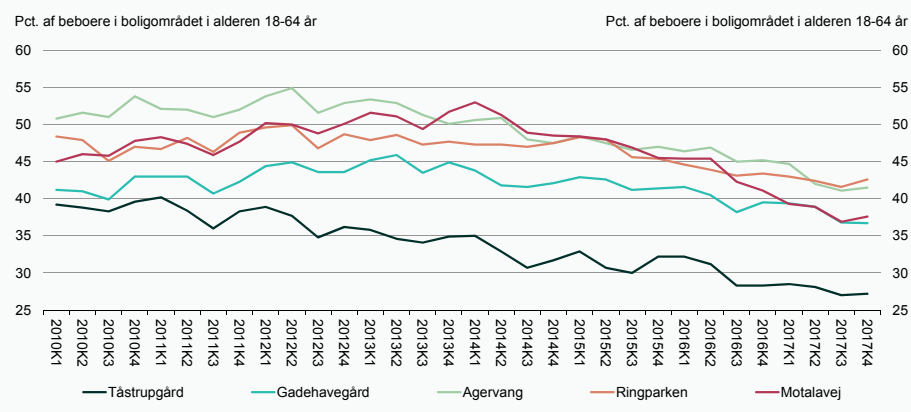

Kilde: Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen.

I de hårde ghettoområder, som ligger i forstæder og provinsbyer på Sjælland, er andelen af beboere uden arbejdsmarkedstilknytning generelt faldet i perioden 2010-2017. I områderne Gadehavegård (Høje Taastrup) og Motalavej (Slagelse) steg andelen frem til omkring 2013 og blev derefter afløst af et fald. Tåstrupgård i Høje Taastrup skiller sig ud i forhold til øvrige hårde ghettoområder ved at have både en lav andel beboere uden arbejdsmarkedstilknytning i starten af perioden og ved et kraftigere fald gennem perioden end de resterende hårde ghettoområder i forstæder og provinsbyer på Sjælland, jf. figur 4.15.

Figur 4.15

Beboere uden arbejdsmarkedstilknytning i de hårde ghettoområder i forstæder og provinsbyer på Sjælland

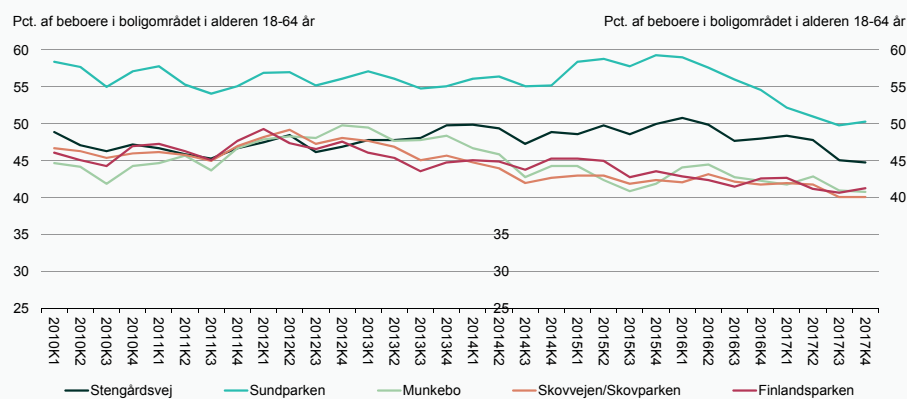

Kilde: Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen.

Alle de hårde ghettoområder i Midt- og Sydjylland har oplevet en periode med stigning i andelen af beboere uden arbejdsmarkedstilknytning, men udviklingen er vendt mod slutningen af perioden. Sundparken (Horsens) skiller sig ud ved at have en markant højere andel af beboere uden arbejdsmarkedstilknytning, men også her sker der fra 1. kvartal 2016 og frem et betydeligt fald i andelen af beboere uden arbejdsmarkedstilknytning i dette område, jf. figur 4.16.

Figur 4.16

Beboere uden arbejdsmarkedstilknytning i de hårde ghettoområder i provinsbyer i Midt- og Sydjylland

Kilde: Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen.

Der er en generel tendens til, at andelen af beboere uden arbejdsmarkedstilknytning i de hårde ghettoområder er faldet særligt i slutningen af perioden. Det kan skyldes en række forhold, herunder den generelle beskæftigelsesfremgang afledt af det økonomiske opsving samt reform og andre tiltag rettet mod at øge arbejdsmarkedstilknytningen strukturelt. Herudover bemærkes det, at der er sæsonvariation i alle boligområdernes data og særligt i 3. kvartal er andelen af beboere uden arbejdsmarkedstilknytning lav, hvilket kan skyldes beskæftigelse i sæsonbetingede erhverv.

Oprindelse blandt beboere i de hårde ghettoområder

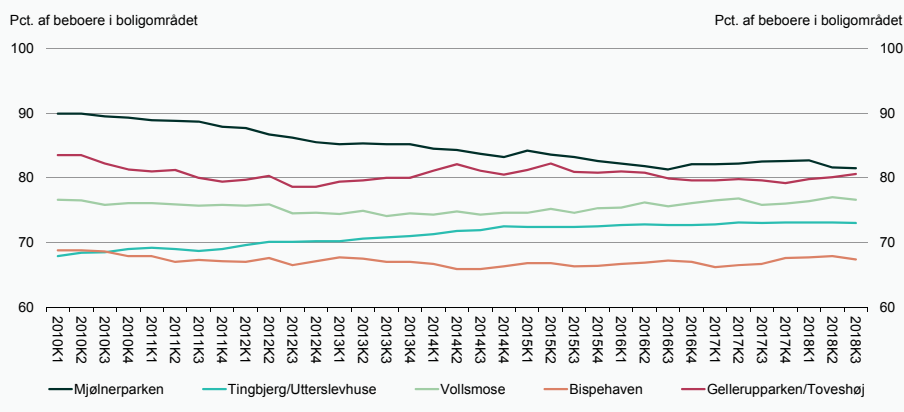
Der er forskelle mellem de hårde ghettoområder, når man ser på andelen af personer med ikke-vestlig oprindelse. Andelen er højest i de hårde ghettoområder i storbyområder og lavest i de hårde ghettoområder i forstæder og provinsbyer på Sjælland.

Andelen af personer med ikke-vestlig oprindelse har været forholdsvis uændret i storbyområderne siden 2010. Dog har Mjølnerparken i København oplevet et større fald fra, at omkring 90 pct. af borgerne havde ikke-vestlig baggrund til godt 80 pct. i 2018, jf. figur 4.17.

Figur 4.17

Beboere med ikke-vestlig oprindelse i de hårde ghettoområder i storbyområder

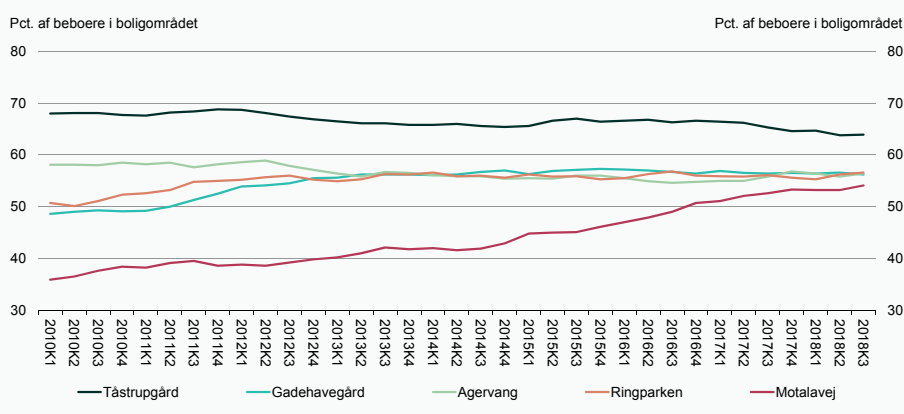

Kilde: Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen.

De hårde ghettoområder i forstæder og provinsbyer på Sjælland har generelt en lavere andel beboere med ikke-vestlig oprindelse end de hårde ghettoområder i storbyerne, jf. figur 4.18. Motalavej i Slagelse har haft en kraftigt stigende andel beboere med ikke-vestlig baggrund fra omkring 35 pct. til knap 55 pct., mens niveauet for de øvrige områder i en årrække har været nogenlunde konstant, jf. figur 4.18.

Figur 4.18

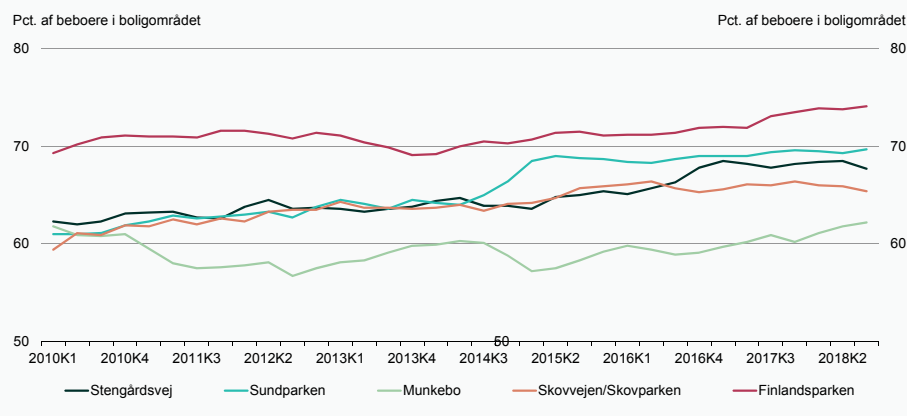
Beboere med ikke-vestlig oprindelse i de hårde ghettoområder i forstæder og provinsbyer på Sjælland

Kilde: Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen.

I de hårde ghettoområder i provinsbyer i Midt- og Sydjylland har der, når der ses bort fra Munkebo (Kolding), været en svagt stigende tendens til, at en større andel beboere har ikke-vestlig oprindelse siden 2010, jf. figur 4.19.

Figur 4.19

Beboere med ikke-vestlig oprindelse i de hårde ghettoområder i provinsbyer i Midt- og Sydjylland

Kilde: Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen.

4.6 Udviklingen af udsatte boligområder med mindre end 1.000 beboere

Udgangspunktet for ghettodefinitionen er ”*fysisk sammenhængende almene boligafdelinger med mindst 1.000 beboere*”. Baggrunden herfor er, at boligområder skal være af en vis størrelse for, at det er meningsfuldt at definere dem som et ghettoområde.

I forbindelse med delaftalen om initiativer på boligområdet, der skal modvirke parallelsamfund, er det besluttet, at der skal følges op på, hvordan de igangsatte initiativer påvirker den øvrige almene boligsektor. Det for så vidt angår flyttemønster, beboersammensætning, sociale problemer mv., herunder også for områder med mindre end 1.000 beboere. Især i forbindelse med nedbringelsen af antallet af almene familieboliger til 40 pct. i de hårdeste ghettoområder vil der sandsynligvis være personer med sociale udfordringer, der skal anvises eller selv flytter til en anden almen bolig i nærheden.

Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen har udarbejdet en model til monitorering af boligområder i størrelsesordenen 750-1.000 beboere, som kan give en indikation på udviklingen i de mindre områder. Værktøjet kan fx bruges som supplement af de ofte mindre og mellemstore kommuner, som ikke arbejder med monitorering på samme måde som de større kommuner. Monitoreringsmodellen kan dermed være en hjælp for kommuner og boligorganisationer i forhold til at iværksætte helhedsplaner med støtte fra Landsbyggefonden i de kommuner, hvor der i mindre grad er fokus på udsatte almene boligområder. Enten fordi områderne er forholdsvis små, eller fordi der er mangel på ressourcer til at udvikle egentlige monitoreringsmodeller.

Beboersammensætningen og udviklingen i de mindre boligområder vil blive målt på de samme parametre som boligområderne over 1.000 beboere – dvs. de 5 ghettokriterier vedr. arbejdsmarked, etnicitet, kriminalitet, uddannelse og indkomst. Herved vil sammenligningsgrundlaget for boligområderne under og over 1.000 beboere være det samme, og man vil kunne følge udviklingen i beboersammensætningen i forbindelse med ændrede flyttemønstre som følge af initiativerne på boligområdet.

Bilag 4.1 Overblik over ghettokriterier fra 2010 til 2017

Boks 1

Ghettokriterier 2010-2017

Definitionen af et ghettoområde er blevet ændret to gange siden den første ghettoliste blev offentliggjort i 2010. I alle årene har det været gældende, at der skulle være tale om fysisk sammenhængende almene boligafdelinger med mindst 1.000 beboere.

Fra 2010 til 2012 var et boligområde en ghetto, hvis 2 ud af 3 kriterier var opfyldt:

1. Andelen af indvandrere og efterkommere fra ikke vestlige lande overstiger 50 pct.
2. Andelen af 18-64 årige uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelse overstiger 40 pct.
3. Antal dømt for overtrædelse af straffeloven, våbenloven eller lov om euforiserende stoffer pr. 10.000 beboere på 18 år og derover overstiger 270.

I 2013 blev der føjet yderligere kriterier to kriterier til og boligområderne skulle opfylde 3 ud af 5 kriterier før der var tale om en ghetto:

4. Andelen af beboere i alderen 30-59 år, der alene har en grunduddannelse (inkl. uoplyst uddannelse), overstiger 50 pct. af samtlige beboere i samme aldersgruppe.
5. Den gennemsnitlige bruttoindkomst for skattepligtige i alderen 15-64 år i området eksklusivt uddannelsessøgende er mindre end 55 pct. af den gennemsnitlige bruttoindkomst for samme gruppe i regionen.

Kilde: Transport-, Bygnings- og Boligministeriet.

Bilag 4.2 Tabel over kvartalsvise indikatorer

Tabel 1

Kvartalsvise indikatorer

	Anvisningstype						Antal lejemål	Tilflyttede lejemål	Ledige boliger
	Internt i afd./or g.	Ekstern venteliste	Fleksibel udlejning	Kombineret udlejning	Kommunal anvisning	Andet			
Udsatte boligområder									
Lundtoftegade	1	0	0	0	4	1	677	6	3
Aldersrogade	4	1	7	0	0	0	756	12	4
Mjølnerparken	0	2	0	0	0	0	527	2	6
Gadelandet/Husumgård	2	2	1	0	0	0	333	5	0
Tingbjerg/Utterslevhuse	20	20	19	0	0	0	2.300	59	35
Bispeparken	3	6	6	0	0	1	785	16	2
Hørgården	1	0	3	0	3	1	719	8	0
Tåstrupgård	7	10	18	0	1	1	927	37	148
Charlotteeager	4	1	2	0	3	2	772	12	0
Gadehavegård	7	2	9	0	3	0	985	21	0
Rønnebærparken/Æblehaven	16	13	0	0	13	0	819	42	1
Agervang	0	0	17	0	1	0	596	18	0
Ringparken, Slagelse	0	27	0	0	0	0	868	27	1
Motalavej	0	15	0	0	0	0	803	15	61
Lindholm	4	13	1	0	1	0	694	19	0
Højstrupvej-kvarteret	4	28	1	0	3	2	1.062	38	88
Solbakken mv.	0	21	11	0	0	0	644	32	0
Korslækkeparken Øst	30	28	0	0	7	6	1.192	71	193
Byparken/Skovparken	3	23	0	0	4	0	673	30	0
Nørager/Søstjernevej m.fl.	0	12	1	0	0	0	560	13	0
Stengårdsvej	0	41	1	0	0	0	779	42	25
Hedelundgårdparken	1	52	2	0	0	3	1.281	58	0
Korskærparken	0	19	0	0	0	4	902	23	2
Sønderbro	0	19	4	0	0	0	797	23	70
Sundparken	0	5	0	0	1	0	520	6	3
Munkebo	0	20	0	0	0	0	562	20	0
Skovvejen/Skovparken	0	37	0	0	0	10	944	47	1
Finlandsparken	0	11	0	0	0	0	529	11	0
Holtbjerg	9	27	0	0	0	0	767	36	0

Tabel 1 (fortsat)

Kvartalsvise indikatorer

	Anvisningstype						Antal lejemål	Tilflyttede lejemål	Ledige boliger
	Internt i afd./org.	Ekstern venteliste	Fleksibel udlejning	Kombineret udlejning	Kommunal anvisning	Andet			
Udsatte boligområder									
Trekanten	42	9	0	0	0	19	1.516	70	70
Glarbjergvej-området	0	28	0	0	0	0	759	28	0
Gammel Jennumparken	0	20	0	0	0	0	522	20	0
Resedavej/Nørrevang II	0	26	0	0	0	1	760	27	0
Bispehaven	0	0	0	28	0	0	870	28	0
Skovgårdsparken	3	6	7	0	0	0	563	16	0
Gellerupparken/Toveshøj	6	30	36	0	0	8	2.012	80	126
Havrevej	0	23	0	0	0	11	641	34	0
Ellekonebakken	0	22	0	0	0	0	526	22	2
Houkærvænget	0	15	0	0	0	0	504	15	0
Løvvangen	5	4	13	0	0	0	817	22	3
Nøjsomhed/Sydvej	1	2	3	0	0	0	506	6	0
Kertemindevej kvarteret	0	9	3	0	0	0	733	12	1
Vollsmose	1	82	17	0	0	2	2.825	102	1
I alt	174	731	182	28	44	72	37.327	1.231	846

Anm.: Opgørelsen er foretaget den 3. december 2018.

Kilde: Transport-, Bygnings- og Boligministeriet.

Bilag 4.3 Tabel over indhold i helhedsplaner

Tabel 1

Indhold i helhedsplaner for udsatte boligområder, 2010-2019

Område	Kommune	LBF støttet boligsocial indsats	Infrastruk- tur- forandringer	Renove- rings- indsats	Nedrivning samt plan- lagt ned- rivning	Planlagt salg / salg af bygge- retter
Lundtoftegade	København			X		
Aldersrogade	København			X		
Mjølnerparken*	København	X	X	X	X	X
Gadelandet/Husumgård	København	X	X	X		
Ting- bjerg/Utterslevhuse*	København	X	X	X	X	X
Bispeparken	København	X		X		
Hørgården	København		X	X		
Nøjsomhed/Sydvej	Helsingør			X		
Tåstrupgård*	Høje Tå- strup	X	X	X	X	X
Charlotteager	Høje Tå- strup	X	X	X		X
Gadehavegård*	Høje Tå- strup	X	X	X		
Rønnebærpar- ken/Eblehaven	Roskilde	X	X	X		
Agervang*	Holbæk		X	X		
Ringparken*	Slagelse	X		X	X	X
Motalavej*	Slagelse	X		X	X	X
Lindholm	Guldborg- sund	X	X	X		
Højstrupvej-kvarteret	Odense			X		
Solbakken mv.	Odense	X		X		
Korsløkkeparken Øst	Odense			X		
Kertemindevej-kvarteret	Odense					
Vollsmose*	Odense	X	X	X	X	X
Byparken/Skovparken	Svendborg			X		
Nørager/Søstjernevej m.fl.	Sønder- borg			X		
Stengårdsvej*	Esbjerg	X	X	X		
Hedelundgårdparken	Esbjerg	X		X		
Korskærparken	Fredericia	X	X	X		
Sønderbro	Horsens	X		X		
Sundparken*	Horsens	X		X		

Tabel 1 (fortsat)

Indhold i helhedsplaner for udsatte boligområder, 2010-2019

	Kommune	LBF støttet boligsocial indsats	Infrastruk- tur- forandringer	Renove- rings- indsats	Nedrivning samt plan- lagt ned- rivning	Planlagt salg / salg af bygge- retter
Område						
Munkebo*	Kolding	X				
Skovvejen/Skovparken*	Kolding	X		X		
Finlandsparken*	Vejle	X		X		
Holtbjerg	Herning	X		X		
Trekanten	Holstebro	X	X	X	X	
Glarbjergvej-området	Randers	X	X	X		
Gammel Jennumparken	Randers	X				
Resedavej/Nørrevang II	Silkeborg	X		X		
Bispehaven*	Aarhus	X	X	X	X	
Skovgårdsparken	Aarhus			X		
Gelleruppar- ken/Toveshøj*	Aarhus	X	X	X	X	X
Havrevej	Thisted	X		X		
Ellekonebakken	Viborg					
Houlkærvænget	Viborg					
Løvvangen	Aalborg	X	X	X	X	

Anm.: Markerede områder indgår på ghettolisten i 2018, mens * angiver, at området er kategoriseret som et hårdt ghettoområde.

Kilde: Landsbyggefonden.

**Økonomi og indenrigsminister
Simon Emil Ammitzbøll Bille**

Der er højt til loftet i Danmark. Vi har et liberalt demokrati. Vi har frihed til at forme vores liv og sige vores mening. Vi hylder frisind, ligeværd og lige muligheder. Vi forsørger os selv og tager hånd om socialt sårbare. Vi er hjælpsomme og har tillid til hinanden. Det er den danske kultur og de danske værdier, der binder os sammen som nation. Det er en sammenhængskraft, vi skal værne om.

I løbet af få årtier har Danmarks befolkning forandret sig. For godt en generation siden havde stort alle i befolkningen rod i Danmark. Sådan er det ikke længere. I dag har tæt på hver syvende borger baggrund i et andet land. Og mange med baggrund i ikke-vestlige lande med en kultur, der er meget anderledes end den danske.

Det er en markant forandring, som udfordrer sammenhængskraften. Hvis nye medborgere bliver modborgere, kan parallelsamfund slå rod. Regeringen har derfor sat foden ned over for modborgerskab og parallelsamfund.

www.oim.dk